

2023

Letno poročilo o skupnih podjetjih EU
za proračunsko leto 2023

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

SL

EVROPSKO RAČUNSKO SODIŠČE
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUKSEMBURG

Tel.: +352 4398-1

Vprašanja: eca.europa.eu/sl/Pages/ContactForm.aspx

Spletišče: eca.europa.eu

Twitter: @EUAuditors

Veliko dodatnih informacij o Evropski uniji je na voljo na internetu. Dostop je mogoč na strežniku Europa (<http://europa.eu>).

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2024

Kazalo

Poglavje 1 Skupna podjetja EU in revizija Evropskega računskega sodišča	5
Uvod	6
Skupna podjetja EU	8
Skupna podjetja, ki delujejo v okviru večletnih programov EU za raziskave in inovacije	8
Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije	13
Proračuni skupnih podjetij za plačila in njihovi človeški viri v letu 2023	15
Proračunska ureditev in ureditev razrešnice	16
Revizija Sodišča	18
Sodišče za vsako skupno podjetje izda izjavo o zanesljivosti	18
Sodišče uporablja rezultate revizijskega dela drugih neodvisnih revizorjev	18
Revizijski pristop Sodišča temelji na oceni ključnih tveganj	19
Revizijski pristop Sodišča za plačila nepovratnih sredstev	21
Poglavje 2 Pregled revizijskih rezultatov	23
Uvod	24
Revizijska mnenja za skupna podjetja	25
Mnenja o zanesljivosti zaključnih računov	25
Druge zadeve, povezane z zaključnim računom Skupnega podjetja CA	26
Mnenja o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnimi računi	26
Mnenja o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnimi računi	26

Na več področjih so potrebne izboljšave	27
Slabosti pri izvajanju programov skupnih podjetij za raziskave in inovacije	27
Stalne sistemske napake v zvezi s stroški dela in opreme pri plačilih nepovratnih sredstev	32
Skupno podjetje EuroHPC ni izpolnilo svojega cilja glede zaposlovanja, v njegovih tozadevnih postopkih pa so bile slabosti	33
Skupno podjetje F4E ima nepopolne ureditve glede ocen tveganja, načrtovanja, spremljanja in poročanja v zvezi z viri	34
Okvir notranje kontrole Skupnega podjetja F4E nima celovitega postopka za obvladovanje tveganj	34
Skupno podjetje SNS in Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 nista imeli ustreznih smernic glede prvih zaključnih računov	35
Spremljanje upoštevanja opažanj in izvajanja ukrepov, ki jih je Sodišče izreklo oz. priporočilo v prejšnjih letih	36
Skupna podjetja so večinoma upoštevala opažanja Sodišča iz prejšnjih let	36
Skupna podjetja so izvedla večino ukrepov, ki jih je priporočilo Sodišče in jih je bilo treba izvesti do konca leta 2023	37
Poglavje 3 Izjave o zanesljivosti za skupna podjetja EU	45
3.1. Informacije v podkrepitvah izjav o zanesljivosti	46
Skupna podjetja, ki izvajajo okvirne programe EU	49
3.2. Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3)	50
3.3. Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)	59
3.4. Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)	68
3.5. Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)	77
3.6. Skupno podjetje za čipe	87
3.7. Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)	97
3.8. Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail)	107
3.9. Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)	116

3.10. Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS)	129
3.11. Skupno podjetje za svetovno zdravje (EDCTP3)	134
Skupno podjetje, ki deluje v okviru EURATOM	140
3.12. Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)	141
Kratice in okrajšave	157

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Poglavje 1

Skupna podjetja EU

in revizija Evropskega računskega sodišča

Uvod

1.1. Evropsko računsko sodišče (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) je zunanji revizor financ Evropske unije¹. V tej funkciji deluje kot neodvisni varuh finančnih interesov državljanov EU, pri čemer pomaga izboljševati njeno finančno poslovanje. Več informacij o delu Sodišča je mogoče najti v njegovih poročilih o dejavnostih, letnih poročilih o izvrševanju proračuna EU, posebnih poročilih, pregledih ter mnenjih o novi ali spremenjeni zakonodaji EU ali drugih sklepih s posledicami za finančno poslovanje.

1.2. Sodišče je med drugim pooblaščen, da preuči zaključne račune in z njimi povezane transakcije skupnih podjetij EU. To so organi EU, ustanovljeni na podlagi členov 187 in 188 [Pogodbe o delovanju Evropske unije \(PDEU\)](#) ali – v primeru Skupnega podjetja Fuzija za energijo – členov 45 do 51 [Pogodbe o ustanovitvi Evropske skupnosti za atomsko energijo](#).

1.3. V tem poročilu so predstavljeni rezultati revizije skupnih podjetij za proračunsko leto 2023, ki jo je opravilo Sodišče. Poročilo ima naslednjo strukturo:

- o v poglavju 1 so opisana skupna podjetja in narava dela Sodišča,
- o v poglavju 2 so predstavljeni splošni rezultati revizije Sodišča in njegova analiza sistema kontrol na podlagi tveganja, ki jih skupna podjetja uporabljajo pri izvrševanju nepovratnih sredstev,
- o v poglavju 3 je za vsakega od enajstih skupnih podjetij (glej [slika 1.4](#)) navedena izjava o zanesljivosti, ki vsebuje revizijsko mnenje Sodišča o zanesljivosti zaključnih računov skupnih podjetij ter zakonitosti in pravilnosti z zaključnimi računi povezanih prihodkov in plačil, pa tudi vse zadeve in opažanja, zaradi katerih to mnenje ni vprašljivo.

1.4. Na splošno so bili rezultati revizije enajstih skupnih podjetij za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, podobni tistim, o katerih je Sodišče poročalo že v prejšnjih letih. V izjavi o zanesljivosti, izdani za vsako posamezno skupno podjetje, je Sodišče dalo:

- o revizijsko mnenje brez pridržkov o zanesljivosti zaključnih računov vseh enajstih skupnih podjetij,
- o revizijsko mnenje brez pridržkov o zakonitosti in pravilnosti z zaključnimi računi povezanih transakcij za vseh enajst skupnih podjetij.

¹ [Pogodba o delovanju Evropske unije \(PDEU\), členi 285 do 287.](#)

1.5. Ne da bi bilo zato vprašljivo revizijsko mnenje Sodišča, slednje navaja opažanja, v katerih so poudarjena področja, pomembna za bralca (v odstavkih o drugi zadevi ali poudarjeni zadevi), ter področja, na katerih so možne izboljšave.

Skupna podjetja EU

1.6. Skupna podjetja so partnerstva med EU, ki jo zastopa Komisija, ter zasebnimi partnerji iz zadevnih panog in s področja raziskav. V nekaterih primerih so vključene tudi medvladne organizacije in sodelujoče države. Glavna naloga skupnih podjetij je spodbujati prenos znanstvenih spoznanj v prebojne inovacije, ki jih je mogoče tržiti, in sicer v okviru skupne strateške vizije. Poleg tega bi se morala skupna podjetja odzivati na družbene izzive, ki se v okviru zadevnih panog še vedno ne obravnavajo dovolj.

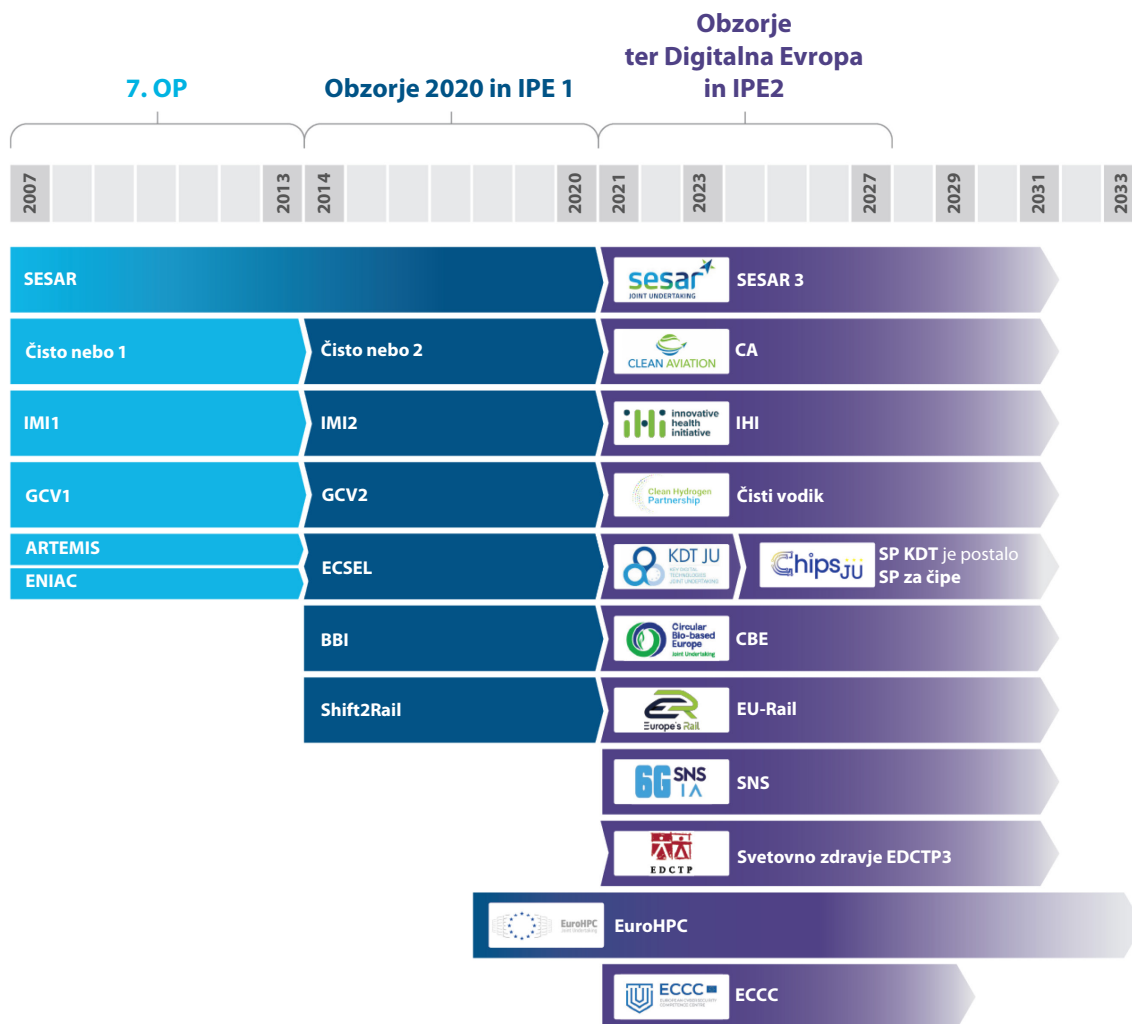
Skupna podjetja, ki delujejo v okviru večletnih programov EU za raziskave in inovacije

Razvoj skupnih podjetij za raziskave in inovacije

1.7. Skupna podjetja so v okviru večletnih programov EU za raziskave in inovacije ustanovljena kot organi EU z ločenimi pravnimi osebnostmi. Sprejmejo svoj program za raziskave in inovacije na svojem strateškem raziskovalnem področju ter ga izvajajo z razpisi za zbiranje predlogov ali javnimi naročili.

1.8. Na [sliki 1.1](#) je prikazan razvoj skupnih podjetij za raziskave in inovacije od ustanovitve prvih šestih v sedmem okvirnem programu za raziskave in tehnološki razvoj (7. OP) večletnega finančnega okvira za obdobje 2007–2013. Nato je v obdobju 2014–2020 prišlo do sprememb v okviru programov Obzorje 2020 in Instrumenta za povezovanje Evrope (IPE 1), v obdobju 2021–2027 pa v okviru programov Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in IPE 2.

Slika 1.1 – Razvoj skupnih podjetij EU

Vir: Sodišče na podlagi uredb Sveta o ustanovitvi skupnih podjetij

1.9. Skupna podjetja, ki delujejo v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027, izvajajo svoj specifične načrte za raziskave in inovacije na področju prometa, energije, zdravja, krožnih industrijskih panog, ki temeljijo na rabi biomase, ključnih elektronskih komponent, superračunalništva in omrežnih sistemov. Ustanovljena so bila na podlagi uredb Sveta, ki so opisane v nadaljevanju.

1.10. Svet je novembra 2021 sprejel enotni temeljni akt ([Uredbo \(EU\) 2021/2085](#)), s katerim je ustanovil devet skupnih podjetij za izvajanje ukrepov v okviru večletnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa. Sedem skupnih podjetij, ki so že delovala v okviru programa Obzorje 2020 (SESAR, ECSEL, IMI 2, Čisto nebo 2, GCV 2, Shift2Rail in BBI), se še naprej izvaja v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer kot novi pravni subjekti z novimi imeni in spremenjenimi pristojnostmi. Na novo sta bili ustanovljeni dve: Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS) ter Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3. Ker sta postali finančno samostojni v zadnjem četrtletju 2023, ju je Sodišče v poročilu za leto 2023 revidiralo prvič.

1.11. Maja 2021 je bil s posebno uredbo ([Uredbo \(EU\) 2021/887](#)) ustanovljen Evropski kompetenčni center za kibernetiko varnost (ECCC). Vendar bo Sodišče to skupno podjetje prvič revidiralo šele po tem, ko to postane finančno samostojno, kar naj bi bilo v zadnjem četrtletju leta 2024.

1.12. Svet je julija 2021 sprejel novo ustanovno uredbo za Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC) v novem večletnem finančnem okviru (2021–2027), s katero je njegovo življenjsko dobo podaljšal do 31. decembra 2033 ([Uredba \(EU\) 2021/1173](#)). Skupno podjetje EuroHPC sedaj prejema znatno več sredstev iz programov Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in IPE, da bi razvilo in uvedlo konkurenčno visokozmogljivostno superračunalništvo in kvantno računalništvo ter povečalo uporabo superračunalniške infrastrukture v evropski znanosti in industriji.

1.13. Septembra 2023 sta začela veljati [evropski akt o čipih](#) in [Uredba Sveta \(EU\) 2023/1782](#) o spremembi enotnega temeljnega akta, s katerima je bilo Skupno podjetje za ključne digitalne tehnologije preoblikovano v Skupno podjetje za čipe. To naj bi s svojimi okrepljenimi pristojnostmi spodbujalo razvoj inovativnih polprevodniških tehnologij naslednje generacije in okrepilo evropsko zmogljivost za proizvodnjo čipov v okviru pobude „Čipi za Evropo“, in sicer ob znatnem financiranju iz [programa Digitalna Evropa](#).

Prispevki za skupna podjetja za raziskave in inovacije

1.14. Vsi člani skupnega podjetja prispevajo k financiranju njegovih raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti. Komisija zagotavlja denarne prispevke iz programov EU za raziskave in inovacije, s katerimi sofinancira specifične načrte posameznih skupnih podjetij za raziskave in inovacije. Zasebni člani iz zadevnih panog in s področja raziskav pa zagotavljajo minimalno raven stvarnih prispevkov za operativne dejavnosti skupnih podjetij in stvarnih prispevkov za dodatne dejavnosti. Za podrobnejše informacije glej [okvir 1.1](#). V nekaterih primerih k dejavnostim skupnih podjetij finančno prispevajo tudi sodelujoče države (Čipi, EuroHPC in ECCC) ali medvladne organizacije (SESAR). Poleg tega lahko pravni subjekti ali države, ki želijo podpirati cilje skupnega podjetja na njegovih specifičnih področjih raziskav, zaprosijo za sodelovanje kot sodelujoči člani ali prispevajoči partnerji. V primeru Skupnega podjetja za svetovno zdravje EDCTP3 je edini drug član poleg EU zasebno združenje sodelujočih držav (EDCTP). V večini primerov EU in zasebni člani enakovredno prispevajo k financiranju upravnih stroškov skupnih podjetij z enakimi denarnimi prispevki, za Skupno podjetje EuroHPC in Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 pa vse take stroške krije EU (Komisija).

Okvir 1.1

Stvarni prispevki zasebnih članov za operativne dejavnosti skupnih podjetij

V skladu z ustanovnimi uredbami skupnih podjetij morajo vsi zasebni člani k stroškom raziskovalnih in inovacijskih projektov skupnih podjetij prispevati najnižji znesek. V okviru programa Obzorje 2020 so stvarni prispevki za operativne dejavnosti skupni stroški, ki nastanejo zasebnim članom pri izvajanju raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti skupnega podjetja, od katerih se odštejejo prispevek drugih članov skupnega podjetja (sofinanciranje EU, prispevek sodelujočih držav ali medvladnih organizacij) in vsi drugi prispevki EU k tem stroškom. V okviru programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa so stvarni prispevki za operativne dejavnosti upravičeni stroški, ki nastanejo zasebnim članom pri izvajanju ukrepov skupnega podjetja, od katerih se odštejejo prispevki skupnega podjetja ali sodelujočih držav kot tudi vsi drugi prispevki EU k tem stroškom. Skupni znesek dvakrat potrjenih stvarnih prispevkov za operativne dejavnosti se pripozna v zaključnem računu skupnega podjetja.

Stvarni prispevki zasebnih članov za dodatne dejavnosti skupnih podjetij

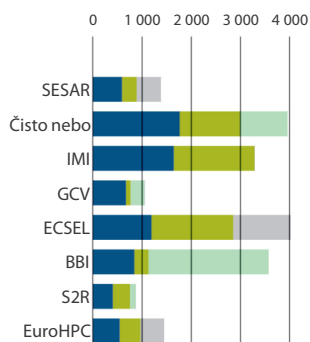
V okviru programa Obzorje 2020 morajo zasebni člani nekaterih skupnih podjetij (Čisto nebo, GCV, BBI, S2R) zagotoviti tudi najnižji znesek stvarnih prispevkov za stroške, ki nastanejo zaradi „dodatnih dejavnosti“ zunaj delovnega programa in proračuna skupnega podjetja, vendar so skladne z njegovimi splošnimi cilji. V okviru programa Obzorje Evropa lahko zasebni člani skupnih podjetij, ki delujejo na podlagi enotnega temeljnega akta, prispevajo stvarne prispevke za dodatne dejavnosti. Ti prispevki vključujejo neupravičene stroške dejavnosti, ki jih neposredno financirajo ta skupna podjetja, od katerih se odštejejo vsi drugi prispevki EU k tem stroškom. Zasebni člani skupnega podjetja morajo poleg stvarnih prispevkov za operativne dejavnosti zagotoviti tudi stvarne prispevke za dodatne dejavnosti, sorazmerno s prispevkom EU. Zneski stvarnih prispevkov za dodatne dejavnosti so določeni v letnem načrtu dodatnih dejavnosti skupnega podjetja. Skupni znesek dvakrat potrjenih stvarnih prispevkov za dodatne dejavnosti je razkrit v pojasnilih k zaključnemu računu skupnega podjetja. Zato prispevki za dodatne dejavnosti niso zajeti v revizijo Sodišča.

1.15. Na [sliki 1.2](#) so prikazane vse ciljne vrednosti za prispevke članov za skupna podjetja v večletnih finančnih okvirih za obdobje 2014–2020 in obdobje 2021–2027, kakor je določeno v ustreznih ustanovnih uredbah, vključno s preoblikovanjem Skupnega podjetja KDT v Skupno podjetje za čipe. V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 se je proračun najbolj povečal Skupnemu podjetju EuroHPC in Skupnemu podjetju za čipe.

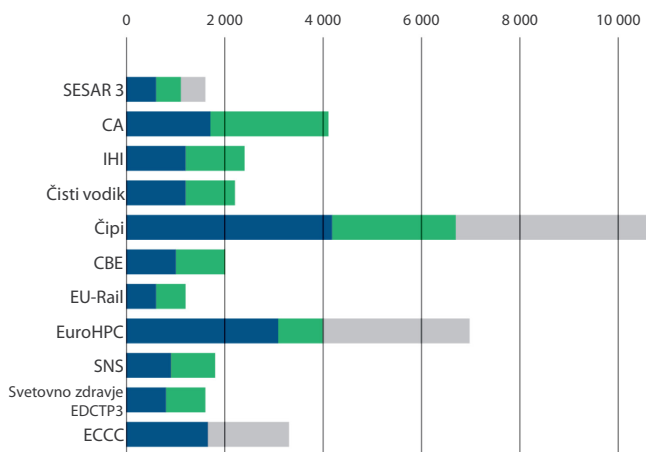
Slika 1.2 – Ciljne vrednosti za prispevke članov za skupna podjetja za raziskave in inovacije (v milijonih EUR)

- Najvišji prispevek EU za programe Obzorje 2020 + Obzorje Evropa + Digitalna Evropa + IPE
- Najnižji prispevki zasebnih članov za dejavnosti skupnega podjetja (stvarni prispevki za operativne dejavnosti)
- Najnižji prispevki zasebnih članov za dodatne dejavnosti (stvarni prispevki za dodatne dejavnosti)
- Najnižji prispevki zasebnih članov za dejavnosti skupnega podjetja (stvarni prispevki za operativne dejavnosti in stvarni prispevki za dodatne dejavnosti)
- Prispevki drugih članov

Prispevki članov skupnih podjetij v večletnem finančnem okviru 2014–2020

Prispevki članov skupnih podjetij v večletnem finančnem okviru 2021–2027

Vir: Evropsko računsko sodišče

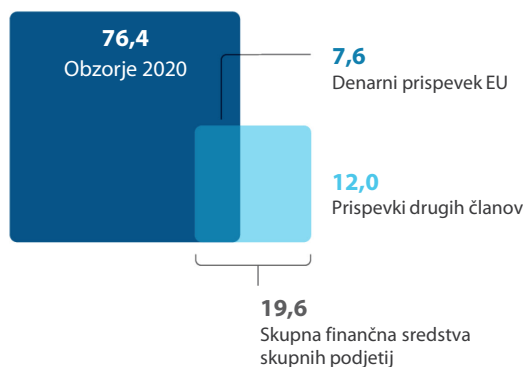
1.16. Kot je prikazano na [sliki 1.3](#), sta v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 glavni vir financiranja skupnih podjetij programa Obzorje Evropa in Digitalna Evropa, iz katerih je za sofinanciranje njihovih raziskovalnih in inovacijskih dejavnosti dodeljene skupno 17,0 milijarde EUR. Skupna podjetja lahko porabijo do 11,6 milijarde EUR (približno 12 %) od celotnega proračuna programa Obzorje Evropa v vrednosti 95,5 milijarde EUR. V okviru [programa za digitalno Evropo](#) bodo zgolj skupna podjetja EuroHPC, ECCC in Čipi prejela 5 milijard EUR sredstev EU – 61,7 % skupnih sredstev programa v višini 8,1 milijarde EUR – za izvajanje obsežnih projektov krepitev zmogljivosti, uvajanja in naložb, povezanih s strategijo za enotni digitalni trg za Evropo.

1.17. V večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020 naj bi se s financiranjem EU za skupna podjetja v višini 7,6 milijarde EUR z učinkom finančnega vzvoda privabilo 12,0 milijarde EUR (158 %) prispevkov zasebnih članov, sodelujočih držav in mednarodnih organizacij za izvedbo raziskovalnih in inovacijskih projektov v skupni vrednosti približno 19,6 milijarde EUR (glej [tabelo 2.1](#)). V večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 naj bi se s financiranjem EU za skupna podjetja v višini 17,0 milijarde EUR z učinkom finančnega vzvoda privabilo 21,1 milijarde EUR (124 %) prispevkov zasebnih članov, sodelujočih držav in mednarodnih organizacij za izvedbo raziskovalnih in inovacijskih projektov v skupni vrednosti približno 38,1 milijarde EUR (glej [slika 1.3](#)).

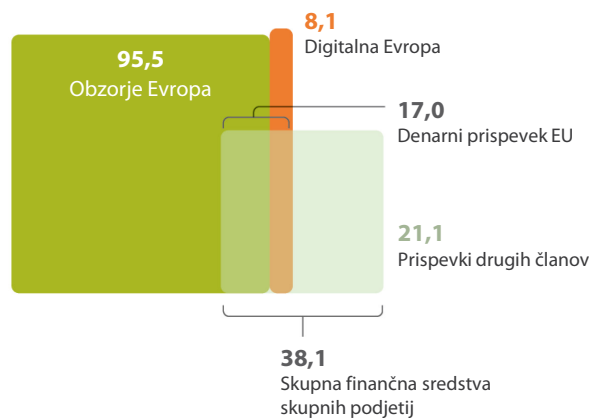
Slika 1.3 – Skupni prispevek EU in mobilizirana sredstva za skupna podjetja

v milijardah EUR

Večletni finančni okvir 2014–2020

Večletni finančni okvir 2021–2027

Vir: Evropsko računsko sodišče

Modeli upravljanja skupnih podjetij za raziskave in inovacije

1.18. Da bi skupna podjetja zagotovila tesno sodelovanje in usklajevanje med svojimi člani in z deležniki, strukturo upravljanja večine skupnih podjetij sestavljajo upravni odbor, znanstveni svetovalni organ, skupina predstavnikov držav in skupine deležnikov, ki so dejavni na specifičnem raziskovalnem in inovacijskem področju skupnega podjetja.

1.19. Skupna podjetja imajo v splošnem sicer enako pravno strukturo, vendar ima vsako specifične značilnosti, da lahko obravnava raziskave in inovacije v svojem sektorju. Večina skupnih podjetij temelji na dvostranskem modelu, v skladu s katerim so Komisija in zasebni člani (tudi pridruženi člani) iz zadevnih panog in s področja raziskav zastopani v upravnem odboru ter prispevajo k dejavnostim skupnega podjetja (CA, IHI, Čisti vodik, CBE, SNS in EU-Rail). V upravnem odboru Skupnega podjetja za svetovno zdravje EDCTP3 je poleg EU kot član zastopano le še zasebno združenje sodelujočih držav EDCTP. Nekatera skupna podjetja imajo tristranski model, po katerem so v upravnem odboru zastopane tudi bodisi sodelujoče države (Čipi, EuroHPC in ECCC) bodisi vodilna medvladna organizacija (SESAR), ki prispevajo k dejavnostim skupnega podjetja.

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije

1.20. Sporazum v zvezi z mednarodnim termonuklearnim poskusnim reaktorjem (ITER) je začel veljati 24. oktobra 2007, ko je pravno začela obstajati Mednarodna organizacija za fuzijsko energijo ITER (ITER-IO). Organizacija ITER-IO je pristojna za izvajanje projekta ITER, ki je namenjen gradnji objektov za fuzijo v kraju Cadarache v Franciji.

1.21. V projektu ITER sodeluje sedem svetovnih partneric: EU (ki jo zastopa Evropska skupnost za atomsko energijo (Euratom))², Združene države Amerike, Rusija, Japonska, Kitajska, Južna Koreja in Indija. EU je s 45,4-odstotnim deležem gradbenih stroškov prevzela vodilno vlogo. Delež vsake od ostalih članic organizacije ITER je približno 9,1 %. Ta porazdelitev stroškov se bo spremenila v operativni fazi testiranja fuzije, ko bo Euratom pokrival 34 % operativnih stroškov³. Skupni stroški, ki jih je EU leta 2017 načrtovala za izvajanje svojih obveznosti iz sporazuma ITER in s tem povezanih dejavnosti do leta 2035, znašajo 18,2 milijarde EUR (v tekočih vrednostih)⁴.

1.22. Članice organizacije ITER-IO prek svojih domačih agencij prispevajo k projektu predvsem z zagotavljanjem sestavnih delov, opreme, materialov, zgradb in storitev neposredno organizaciji ITER-IO (stvarni prispevki). Zagotavljajo tudi finančne (denarne) prispevke v proračun organizacije ITER-IO. Članice ITER so skupaj odgovorne za izdelavo ključnih sestavnih delov reaktorjev, naloge izdelave pa so bile porazdeljene na podlagi interesov ter tehničnih in industrijskih zmogljivosti posameznih članic⁵.

1.23. Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E) je bilo ustanovljeno aprila 2007 kot notranja agencija za obdobje 35 let. Ena od glavnih nalog Skupnega podjetja F4E je upravljanje prispevka EU k projektu ITER. Skupno podjetje usklajuje dejavnosti in izvaja potrebna javna naročila v zvezi z izgradnjo demonstracijskega fuzijskega reaktorja in naprav. Financirata ga predvsem Euratom (približno 80 %) in Francija, država gostiteljica ITER (približno 20 %).

1.24. Po oceni Komisije iz leta 2017 bo za to, da bo Skupno podjetje F4E lahko do leta 2035 financiralo evropski del projekta ITER in z njim povezane dejavnosti, potreben skupni proračun Euratoma v višini 15 milijard EUR (v tekočih vrednostih). Država gostiteljica ITER (Francija) in druge države članice Euratoma (vključno s Švico in do leta 2020 Združenim kraljestvom) bodo prispevale dodatne 3,2 milijarde EUR (v tekočih vrednostih)⁶.

² Članice Euratoma so države članice EU.

³ Dokumenta ITER *Value estimates for ITER Phases of Construction, Operation, Deactivation and Decommissioning and Form of Party Contributions in Cost Sharing for all Phases of the ITER Project*.

⁴ Ocene temeljijo na sporočilu Komisije COM(2017) 319 in z njim povezanim delovnem dokumentu služb Komisije SWD(2017) 232, tabela 4.

⁵ ITER.org.

⁶ Ocene temeljijo na sporočilu Komisije COM(2017) 319 in z njim povezanim delovnem dokumentu služb Komisije SWD(2017) 232, tabela 4.

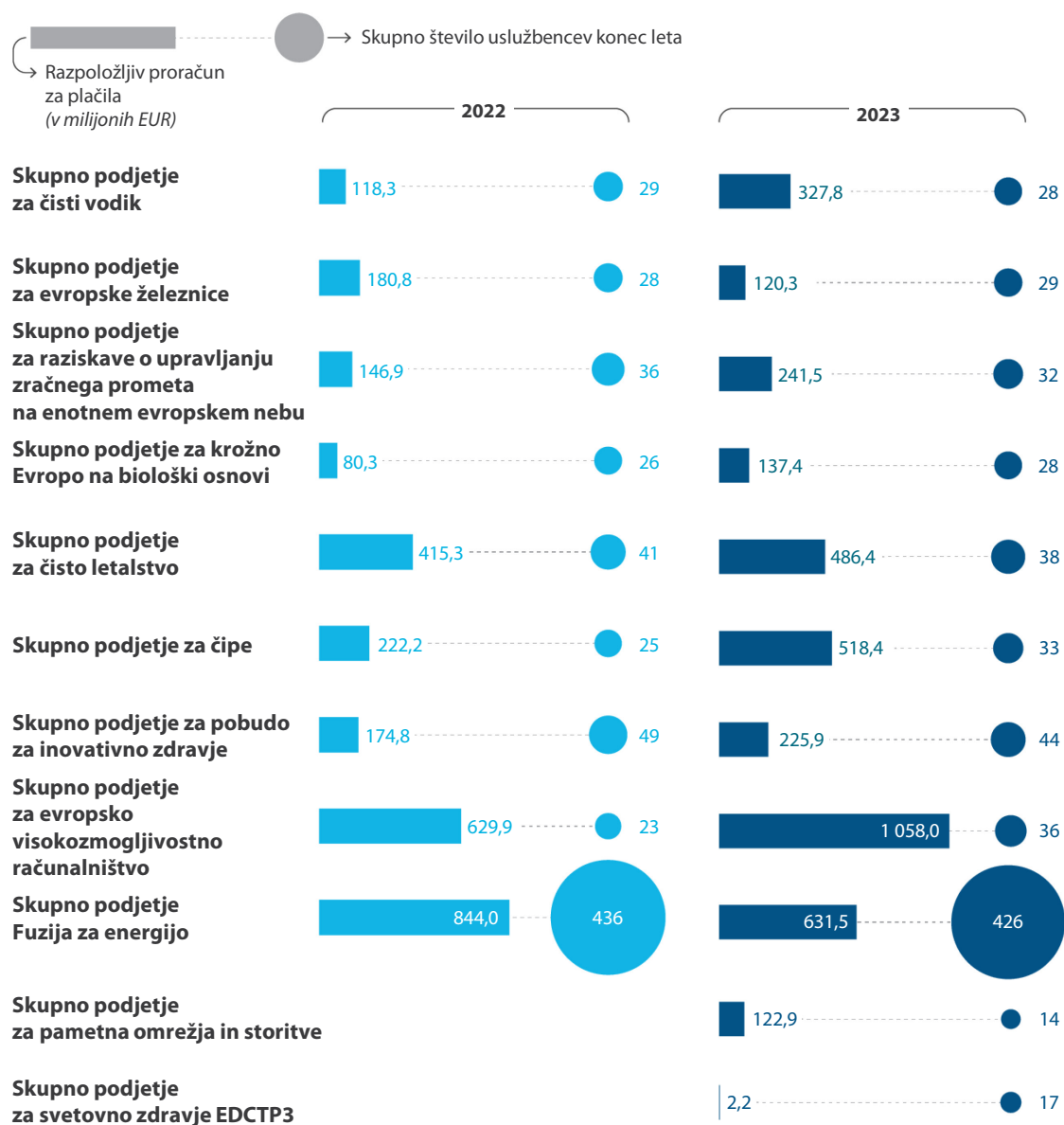
1.25. Združeno kraljestvo je septembra 2023 postalo pridružen član Euratoma, vendar pri njegovem programu za fuzijo ne bo sodelovalo, saj se je določilo, da bo izvajalo lastno nacionalno fuzijsko strategijo in program.

Proračuni skupnih podjetij za plačila in njihovi človeški viri v letu 2023

1.26. Na [sliki 1.4](#) je pregled specifičnih inovacijskih in raziskovalnih področij skupnih podjetij ter njihovih proračunov za plačila in človeških virov za proračunski leti 2022 in 2023. Leta 2023 so si skupna podjetja, ki delujejo v okviru programov EU za raziskave in inovacije, delila skupni proračun za plačila v višini 3,3 milijarde EUR (2022: 2,0 milijarde EUR). Skupni proračun za plačila Skupnega podjetja F4E je znašal 0,6 milijarde EUR (2022: 0,8 milijarde EUR). Proračun za plačila skupnih podjetij za raziskave in inovacije se je v letu 2023 povečal zato, ker so ta leta 2022 začela izvajati raziskovalne programe večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 (Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in IPE 2), ker so bile pristojnosti Skupnega podjetja EuroHPC in Skupnega podjetja za čipe okrepljene ter ker je treba po novem upoštevati tudi proračuna Skupnega podjetja SNS in Skupnega podjetja za svetovno zdravje EDCTP3, ki sta leta 2023 postali finančno samostojni.

1.27. Konec leta 2023 je bilo v skupnih podjetjih, ki delujejo v okviru programov EU za raziskave in inovacije, zaposlenih 299 uslužbencev (2022: 257). Število uslužbencev se je povečalo zato, ker sta Skupno podjetje EuroHPC in Skupno podjetje za čipe zaposlili dodatne uslužbence za izvajanje svojih okrepljenih pristojnosti in dejavnosti v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 ter ker je treba po novem upoštevati tudi uslužbence Skupnega podjetja SNS in Skupnega podjetja za svetovno zdravje EDCTP3. Skupno podjetje F4E je zaposlovalo 426 uslužbencev (2022: 436). Vsi ti podatki vključujejo uradnike, začasne in pogodbene uslužbence ter napotene nacionalne strokovnjake (glej [slika 1.4](#)).

Slika 1.4 – Proračuni skupnih podjetij za plačila in njihovi človeški viri (v letih 2022 in 2023)

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov skupnih podjetij

Proračunska ureditev in ureditev razrešnice

1.28. Evropski parlament in Svet sta odgovorna za letne proračunske postopke skupnih podjetij in njihove postopke razrešnice. Časovni načrt za postopek razrešnice je prikazan na [sliki 1.5](#).

Slika 1.5 – Letni postopek razrešnice

Vir: Evropsko računsko sodišče

Revizija Sodišča

Sodišče za vsako skupno podjetje izda izjavo o zanesljivosti

1.29. Sodišče je skladno s členom 287 PDEU revidiralo:

- (a) zaključne račune enajstih skupnih podjetij za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih s temi zaključnimi računi.

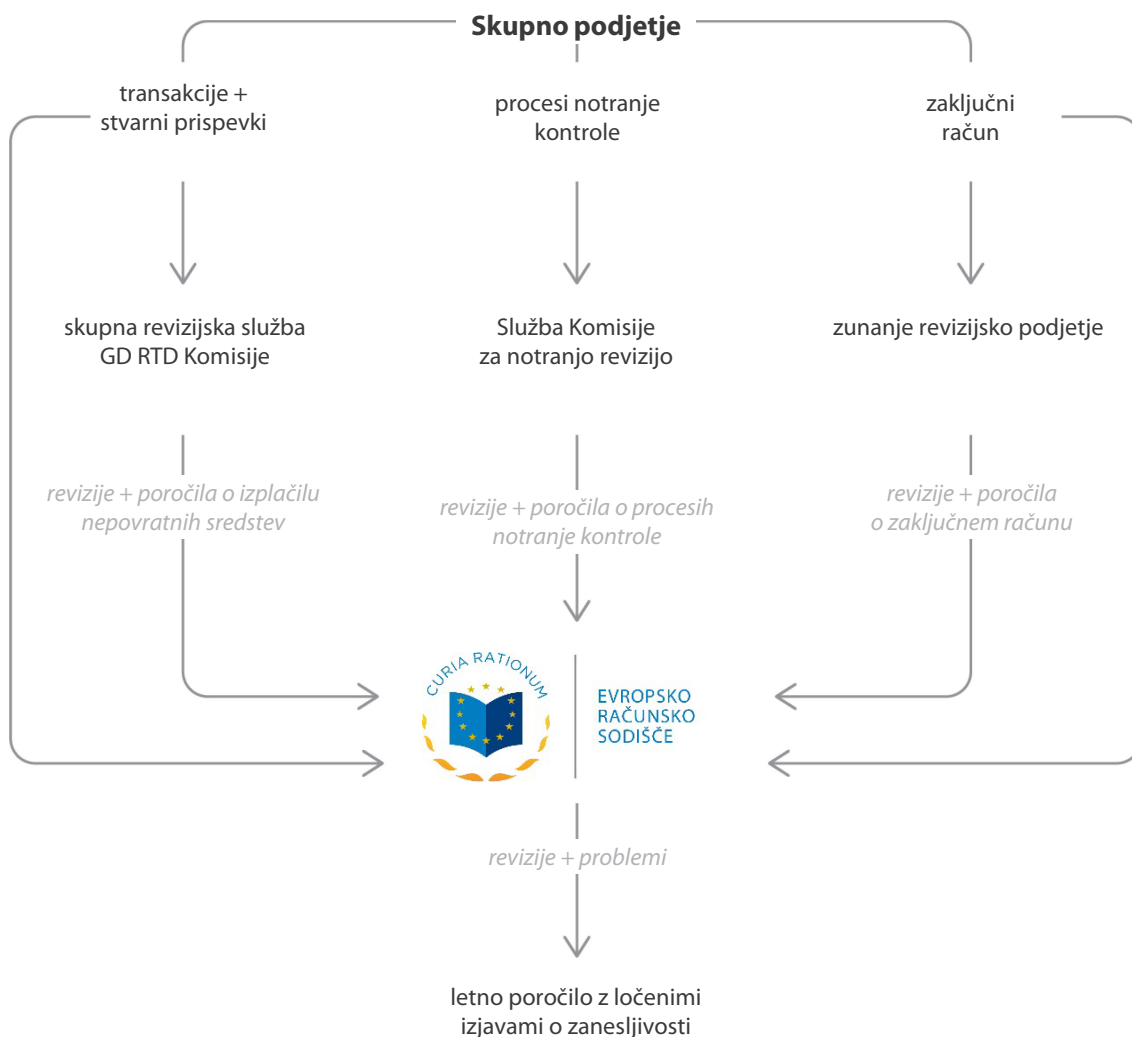
1.30. Sodišče na podlagi rezultatov svoje revizije Evropskemu parlamentu in Svetu za vsako skupno podjetje posebej da izjavo o zanesljivosti v zvezi z zanesljivostjo zaključnega računa skupnega podjetja ter zakonitostjo in pravilnostjo transakcij, povezanih s tem zaključnim računom. Kadar je to primerno in ustrezno, Sodišče izjave o zanesljivosti dopolni z opažanji (glej [poglavje 3](#)), zaradi katerih revizijska mnenja niso vprašljiva.

Sodišče uporablja rezultate revizijskega dela drugih neodvisnih revizorjev

1.31. V členih 70 in 71 finančne uredbe EU je določeno, da mora zaključne račune skupnih podjetij preveriti neodvisni zunanji revizor. Revizijo zanesljivosti zaključnih računov vseh skupnih podjetij so po naročilu sicer opravila neodvisna zunanja revizijska podjetja, vendar je za vse vidike takšnih revizij in pripravo zadevnega specifičnega revizijskega poročila (vključno z izjavo o zanesljivosti za vsako skupno podjetje) še vedno v celoti odgovorno Sodišče. Sodišče je v skladu z mednarodnimi revizijskimi standardi pregledalo kakovost dela zunanjih revizijskih podjetij in pridobilo zadostno zagotovilo, da se pri oblikovanju svojih mnenj o zanesljivosti zaključnih računov skupnih podjetij za leto 2023 lahko opira na njihovo delo.

1.32. Skupna revizijska služba Komisije izvaja naknadne revizije naključno izbranih vmesnih in končnih plačil nepovratnih sredstev v okviru programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa, vključno s plačili nepovratnih sredstev skupnih podjetij, ki izvajajo raziskovalne dejavnosti. Za končna plačila mora upravičenec predložiti potrdilo o računovodskih izkazih. To potrdilo je poročilo o dejstvih, ki ga pripravi neodvisni revizor ali javni uslužbenec, s katerim Komisija ali organ EU, ki dodeljuje nepovratna sredstva, pridobi zagotovilo, da so stroški, prijavljeni v končnih računovodskih izkazih, upravičeni. Sodišče je rezultate revizij, ki jih je izvedla skupna revizijska služba, upoštevalo pri oblikovanju svojih revizijskih mnenj o zakonitosti in pravilnosti z zaključnim računom povezanih plačil. Služba Komisije za notranjo revizijo na podlagi rednih ocen tveganja revidira uspešnost notranjih kontrol skupnih podjetij za ključne upravne postopke (glej [slika 1.6](#)).

Slika 1.6 – Sodišče upošteva delo drugih neodvisnih revizorjev

Vir: Evropsko računsko sodišče

Revizijski pristop Sodišča temelji na oceni ključnih tveganj

1.33. Letna revizija zaključnih računov skupnih podjetij ter transakcij, povezanih s temi zaključnimi računi, za leto 2023 je bila zasnovana tako, da se obravnavajo ključna tveganja, ki jih je Sodišče opredelilo v svoji oceni tveganja za leto 2023, ki je na kratko predstavljena v nadaljevanju.

Tveganje, povezano z zanesljivostjo zaključnih računov, je bilo majhno do srednje

1.34. Zaključne račune vseh skupnih podjetij za leto 2023, razen Skupnega podjetja F4E, je pripravila skupna zaledna služba za računovodske storitve (vzpostavljena leta 2022). Da so storitve zaledne službe kakovostne, je bilo potrjeno pri reviziji zanesljivosti zaključnih računov,

ki so jo opravila zunanja revizijska podjetja, in pregledu te revizije, ki ga je nato opravilo Sodišče. Sodišče je zato menilo, da je tveganje glede zanesljivosti zaključnih računov v splošnem majhno. Kot srednje je ocenilo tveganje za Skupno podjetje SNS in Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 zaradi prenosa proračunskih odobritev in sredstev s Komisije, ko sta skupni podjetji postali finančno samostojni.

Tveganje, povezano z zakonitostjo in pravilnostjo prihodkov, je bilo na splošno majhno

1.35. Ker so prihodki skupnih podjetij v letu 2023 večinoma temeljili na finančnih prispevkih iz raziskovalnih skladov Komisije (Obzorje Evropa in Obzorje 2020) in proračuna Euratoma, Sodišče meni, da je tveganje za zakonitost in pravilnost prihodkov za vsa skupna podjetja majhno.

Tveganje, povezano z zakonitostjo in pravilnostjo upravnih odhodkov, je bilo na splošno majhno, razen za nekatera skupna podjetja na področju zaposlovanja

1.36. Plače in upravni odhodki so večinoma rutinska plačila. Poleg tega plače upravlja Urad za vodenje in plačevanje posameznih pravic na Komisiji, ki ga Sodišče revidira v okviru specifičnih ocen upravnih odhodkov. V zvezi z odhodki za zaposlene Sodišče v zadnjih letih ni odkrilo pomembnih napak. Tveganje, povezano z zakonitostjo in pravilnostjo postopkov zaposlovanja, je bilo na splošno majhno, vendar srednje za Skupno podjetje SNS in Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3, ki ju je Sodišče prvič revidiralo v tem letnem poročilu, pa tudi za Skupno podjetje EuroHPC in Skupno podjetje za čipe, ki sta v kratkem času zaposlili veliko uslužbencev, da bi lahko izvajali svoje okrepljene pristojnosti in dejavnosti v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027.

Tveganje, povezano z zakonitostjo in pravilnostjo operativnih odhodkov, je bilo na splošno srednje

1.37. Ker so prijave stroškov upravičencev ponavadi zapletene, Sodišče pa je pri prejšnjih revizijah odkrilo slabosti v naknadnih revizijah skupne revizijske službe in pri potrdilih računovodskih izkazov o končnih plačil nepovratnih sredstev, je Sodišče tveganje za vmesna in končna plačila nepovratnih sredstev skupnih podjetij ocenilo kot srednje.

1.38. Kar zadeva skupni podjetji F4E in EuroHPC, je Sodišče tveganje, povezano z odhodki za operativne pogodbe, ocenilo kot srednje, in sicer zaradi zapletenih postopkov javnega naročanja za naročila visoke vrednosti.

Tveganje, povezano z upravljanjem proračuna, je bilo majhno do srednje

1.39. Sodišče je tveganje za upravljanje proračunov Skupnega podjetja EuroHPC in Skupnega podjetja za čipe opredelilo kot srednje, saj sta se njuna operativna proračuna znatno povečala, to povečanje pa je bilo treba izvršiti v kratkem času in z razmeroma maloštevilnimi človeškimi viri. Kot srednje je to tveganje ocenilo tudi za Skupno podjetje F4E, in sicer zaradi tveganj dodatnih zamud in povečanja stroškov projekta ITER, do katerih bi lahko prišlo zaradi načrtovane nove referenčne osnove in drugih pomembnih dejavnikov, na katere Skupno podjetje ne more vplivati (kot so potrebna popravila komponent za projekt, spremembe zasnove in začasno prenehanje sestavljalne faze).

Tveganje, povezano z izvajanjem programov, je bilo majhno do visoko

1.40. Tveganje je bilo ocenjeno kot visoko za Skupno podjetje EuroHPC, saj zasebni člani zaradi njegovih ureditev financiranja za nepovratna sredstva morda ne bodo mogli doseči minimalne ciljne vrednosti glede svojih prispevkov za programa Obzorje Evropa in Digitalna Evropa. Kot visoko je bilo ocenjeno za Skupno podjetje CBE, katerega zasebni člani v glavnem zagotavljajo prispevke za dodatne dejavnosti. Za vsa druga skupna podjetja je Sodišče tveganje ocenilo kot majhno.

Sodišče domnevne goljufije prijavi ustreznima organoma EU

1.41. Sodišče v zadevah, povezanih z domnevnimi goljufijami in drugimi nezakonitimi dejavnostmi zoper finančne interese EU, sodeluje z Evropskim uradom za boj proti goljufijam (urad OLAF), v zadevah, povezanih z domnevnimi kaznivimi dejanji zoper finančne interese EU, pa z Evropskim javnim tožilstvom (EJT). OLAF ali EJT obvesti o vsaki sumljivi zadevi, ki jo odkrije pri svojem revizijskem delu, čeprav njegove revizije niso zasnovane tako, da bi Sodišče posebej iskalo goljufije. Za proračunsko leto 2023 je uradu OLAF poslalo eno takšno uradno obvestilo.

Revizijski pristop Sodišča za plačila nepovratnih sredstev

1.42. Kar zadeva plačila nepovratnih sredstev, ki jih je izvršilo deset skupnih podjetij, ki izvajajo raziskovalne in inovacijske projekte, je Sodišče zagotovilo, ki ga je v okviru naknadnih revizij pridobila skupna revizijska služba, dopolnilo z lastno podrobno revizijo pri upravičencih (neposredno preizkušanje podatkov) za vzorec 30 transakcij za plačila nepovratnih sredstev. Te transakcije so bile izbrane naključno (vzorec na podlagi metode vzorčenja po denarni enoti) iz populacije vseh vmesnih (obračun) in končnih plačil nepovratnih sredstev, ki so jih ta skupna podjetja izvršila leta 2023. Populacija je bila sestavljena predvsem iz plačil za dejavnosti programa Obzorje 2020, saj se vmesna plačila v okviru programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa ne pričakujejo pred letom 2024.

1.43. Sodišče je za vsako skupno podjetje svoje mnenje o zakonitosti in pravilnosti z zaključnim računom povezanih plačil nepovratnih sredstev pripravilo na podlagi ločenih ocen naslednjih vidikov:

- (a) stopnje napake za posamezno skupno podjetje, kakor jo je ocenila skupna revizijska služba pri naknadnih revizijah plačil nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje 2020, vključno z oceno pravilnosti in popolnosti izračunov reprezentativne stopnje napake in stopnje preostale napake;
- (b) skupne stopnje napake, pridobljene na podlagi rezultatov lastnega preizkušanja podatkov v zvezi z izplačili nepovratnih sredstev skupnih podjetij;
- (c) ugotovitev v zvezi s transakcijami danega skupnega podjetja v okviru lastnega preizkušanja podatkov.

1.44. Pri programih Obzorje Evropa in Digitalna Evropa v večletnem finančnem okviru 2021–2027 je prišlo do več pomembnih sprememb okvira notranje kontrole skupnih podjetij. Komisija v svoji [strategiji kontrol za program Obzorje Evropa](#) namreč navaja, da bo skupna revizijska služba izvajala le naknadne revizije reprezentativnega vzorca odhodkov iz celotnega programa in ne več specifičnih reprezentativnih naknadnih revizij za posamezne deležnike programa Obzorje Evropa, kot so skupna podjetja. V skladu z novo ureditvijo lahko skupna podjetja zahtevajo naknadne revizije, ki temeljijo na tveganju, le za jasno opredeljene upravičence in projekte z visokim tveganjem. Komisija (GD CONNECT s podporo Evropske izvajalske agencije za zdravje in digitalno tehnologijo) načrtuje podobne skupne strategije kontrol tudi za plačila nepovratnih sredstev v okviru programa Digitalna Evropa.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Poglavje 2

Pregled revizijskih rezultatov

Uvod

2.1. V tem poglavju je predstavljen pregled rezultatov letne revizije skupnih podjetij za proračunsko leto 2023, ki jo je opravilo Sodišče, vključno z njegovo oceno sistema kontrol na podlagi tveganja, ki jih skupna podjetja uporabljajo pri izvrševanju nepovratnih sredstev. Predstavljeni so tudi rezultati drugega revizijskega dela, ki se navezuje na več skupnih podjetij in ga je Sodišče opravilo v istem letu. Sodišče na podlagi svojega revizijskega dela skupnim podjetjem priporoča, naj sprejmejo v nadaljevanju navedene ukrepe.

Revizijska mnenja za skupna podjetja

Mnenja o zanesljivosti zaključnih računov

2.2. Sodišče je izreklo revizijska mnenja brez pridržkov o zanesljivosti zaključnih računov enajstih skupnih podjetij. Po mnenju Sodišča zaključni računi skupnih podjetij za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo njihov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njihov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za končano leto v skladu z njihovimi finančnimi uredbami in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije in temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

Poudarjene zadeve, povezane z zaključnim računom Skupnega podjetja F4E

2.3. Sodišče opozarja na naslednje zadeve v zaključnem računu Skupnega podjetja F4E za leto 2023:

- Skupno podjetje je na podlagi mejnika in predpostavk o stroških iz leta 2016 ocenilo skupne stroške za izpolnitev svojih obveznosti glede dobave za projekt ITER (ocena ob zaključku) v višini 21,2 milijarde EUR (v vrednostih iz leta 2023). Zato se lahko ta znesek bistveno spremeni, ko bo Svet ITER odobril novo referenčno osnovo in zahteve za projekt ITER,
- upravni odbor Skupnega podjetja je pozval novega direktorja (imenovanega maja 2023), naj reorganizira sedanjo organizacijsko strukturo Skupnega podjetja tako, da bi se učinkoviteje dosegali njegovi cilji, tudi tisti, povezani s prihodnjo referenčno osnovo ITER, ter da bi bila organizacijska struktura temu bolj prilagojena,
- težave v dobavni verigi, do katerih je prišlo zaradi COVID-19 in vojne agresije proti Ukrajini, imajo močan in dolgotrajen inflacijski učinek na delovanje Skupnega podjetja. To je ocenilo, da bo skupni učinek na njegovo oceno ob zaključku znašal 258 milijonov EUR (v vrednostih iz leta 2008).

Poudarjene zadeve, povezane z zaključnim računom Skupnega podjetja EuroHPC

2.4. Sodišče opozarja, da je Skupno podjetje EuroHPC spremenilo računovodsko obravnavo prejetih denarnih prispevkov, zaradi česar so bili ustrezni primerjalni podatki za preteklo leto preračunani. Opozarja tudi na oceno, ki jo je Skupno podjetje opravilo glede svoje

izpostavljenosti finančnemu stanju pomembnega dobavitelja, in sicer bi bil morebitni finančni učinek na Skupno podjetje 88 milijonov EUR.

Poudarjene zadeve, povezane z zaključnima računoma Skupnega podjetja SNS in Skupnega podjetja svetovno zdravje EDCTP3

2.5. Sodišče opozarja, da je bila za vzpostavitev in začetno delovanje skupnih podjetij pristojna Komisija, dokler ti v zadnjem četrletju 2023 nista postali finančno samostojni.

Druge zadeve, povezane z zaključnim računom Skupnega podjetja CA

2.6. Sodišče opozarja, da Skupno podjetje CA uvaja nov proračunski, računovodski in finančni sistem, imenovan SUMMA, kot pilotni projekt za razvoj in testiranje tega sistema za Evropsko komisijo.

Mnenja o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnimi računi

2.7. Tako kot v zadnjih dveh letih je Sodišče za vsa skupna podjetja izdalo revizijska mnenja brez pridržkov o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnimi računi za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023. V svojih mnenjih je navedlo, da so bile prihodkovne transakcije v vseh pomembnih pogledih zakonite in pravilne.

Mnenja o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnimi računi

2.8. Tako kot v zadnjih dveh letih je Sodišče za vsa skupna podjetja izdalo revizijska mnenja brez pridržkov o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnimi računi za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023. V svojih mnenjih je navedlo, da so bile plačilne transakcije v vseh pomembnih pogledih zakonite in pravilne.

Na več področjih so potrebne izboljšave

2.9. Sodišče je, ne da bi bila zato vprašljiva njegova mnenja, izrazilo opažanja, da bi poudarilo potrebe po izboljšanju na področjih izvajanja programov, človeških virov ter sistema upravljanja in nadzora plačil. Povzetek teh opažanj, ki so podrobno opisana v [poglavju 3](#), je predstavljen v nadaljevanju.

Slabosti pri izvajanju programov skupnih podjetij za raziskave in inovacije

Nekatera skupna podjetja do konca programa Obzorje 2020 ne bodo dosegla svojih ciljnih vrednosti za prispevke

2.10. V ustanovnih uredbah skupnih podjetij je za program Obzorje 2020 (večletni finančni okvir 2014–2020) določena ciljna vrednost za prispevek posameznih kategorij članov (EU, zasebni člani, sodelujoče države, mednarodne organizacije), ki ga ti v okviru programa morajo zagotoviti za raziskovalne in inovacijske dejavnosti, specifične za zadevno skupno podjetje. Te ciljne vrednosti so prikazane na [sliki 2.1](#).

2.11. V [tabeli 2.1](#) je prikazano, da so skupna podjetja konec leta 2023 (deseto leto programa) zelo neenakomerno dosegla ciljne vrednosti za prispevke, ki so bile določene v njihovih ustanovnih uredbah. Skupna podjetja CA, Čisti vodik in EU-Rail so dosegla več kot 100 % svojih ciljnih vrednosti za prispevke, v glavnem zato, ker so njihovi zasebni člani prispevali tudi k dodatnim dejavnostim zunaj delovnih programov skupnih podjetij. Druga skupna podjetja so kot razloge za svoje nižje stopnje navedla: naravo svojih specifičnih raziskovalnih področij, pri katerih projekti trajajo dolgo (IHI in EuroHPC); velik obseg svetovnih konzorcijev, ki izvajajo projekte (IHI); to, da zasebni partnerji nimajo dovolj možnosti za zagotavljanje prispevkov (EuroHPC), ali to, da sodelujoče države svoje stroške priznajo in o njih poročajo šele ob dokončanju projektov, ki jih podpirajo (Čipi).

Tabela 2.1 – Večletni finančni okvir 2014–2020: skupni prispevki članov (v milijonih EUR)

Ciljne vrednosti za prispevke zasebnih članov (na podlagi ustanovne uredbe in sodnih odločb)				Prispevki članov (na dan 31. 12. 2023)						
Denarni prispevek EU (a)	Stvarni prispevki drugih članov za operativne dejavnosti in njihovi denarni prispevki (1) (b)	Stvarni prispevki drugih članov za dodatne dejavnosti (2) (c)	Skupaj (d) = (a) + (b) + (c)	Skupna podjetja v okviru programa Obzorje 2020	Denarni prispevek EU (e)	Potrjeni stvarni prispevki drugih članov za operativne dejavnosti in njihovi denarni prispevki (1) (f)	Prijavljeni še nepotrjeni stvarni prispevki drugih članov za operativne dejavnosti (1) (g)	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti (h)	Skupaj (i) = (e) + (f) + (g) + (h)	Stopnja doseganja (j) = (i) / (d)
585,0	790,5	n. r.	1 375,5	SESAR	563,0	538,9	105,1	n. r.	1 207,0	88 %
1 755,0	1 228,6	965,3	3 948,9	Čisto nebo 2 – CA	1 713,5	859,8	244,3	1 407,7	4 225,3	107 %
1 638,0	1 638,0	n. r.	3 276,0	IMI2 – IHI	1 125,0	1 111,6	182,3	n. r.	2 418,9	74 %
665,0	95,0	285,0	1 045,0	GCV2 – Čisti vodik	634,4	87,0	47,7	1 039,1	1 808,2	173 %
1 185,0	2 827,5	n. r.	4 012,5	ECSEL – Čipi	1 172,5	1 624,1	1 052,0	n. r.	3 848,6	96 %
835,0	285,5	2 444,5	3 565,0	BBI – CBE (4)	783,3	114,1	58,6	2 150,6	3 106,6	87 %
398,0	350,0	120,0	868,0	S2R – EU-RAIL	395,7	328,4	44,7	266,8	1 035,6	119 %
536,0	908,0	n. r.	1 444,0	EuroHPC (3)	445,0	129,6	70,3	n. r.	644,9	45 %
7 597,0	8 123,1	3 814,8	19 534,8	Skupaj	6 832,4	4 793,5	1 805,0	4 864,2	18 295,0	94 %

(1) Vključno s stvarnimi prispevki za operativne dejavnosti in denarnimi prispevki sodelujočih držav (Čipi, EuroHPC) in mednarodnih organizacij (SESAR).

(2) Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti zunaj delovnega načrta skupnega podjetja.

(3) Za Skupno podjetje EuroHPC prispevek EU vključuje 100 milijonov EUR iz programa IPE.

(4) Za Skupno podjetje CBE so ciljne vrednosti za denarni prispevek EU in zasebnih članov zmanjšane za 140 milijonov EUR. Ciljne vrednosti za stvarne prispevke zasebnih članov, kot so določene v letnih delovnih programih Skupnega podjetja.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov skupnih podjetij

2.12. V *tabeli 2.2* so prikazane pravne obveznosti članov skupnih podjetij, izražene v vrednosti podpisanih sporazumov ali pogodb o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje 2020, ki so podlaga za prispevke članov k operativnim dejavnostim skupnih podjetij.

Tabela 2.2 – Večletni finančni okvir 2014–2020: obveznosti za prispevke za operativne stroške, ki so jih prevzeli člani (v milijonih EUR)

Prispevki članov k operativnim stroškom (na podlagi ustanovne uredbe in sodnih odločb)			Podpisani sporazumi o dodelitvi nepovratnih sredstev in pogodbe (stanje na dan 31. 12. 2023)						
Najvišji denarni prispevek EU	Najnižji stvarni prispevki drugih članov za operativne dejavnosti in njihovi najnižji denarni prispevki (1)	Skupaj	Skupna podjetja v okviru programa Obzorje 2020	Prevzete obveznosti za sofinanciranje EU	v %	Stvarni prispevki drugih članov za operativne dejavnosti in njihovi denarni prispevki (prevzete obveznosti) (1)	v %	Skupaj	Stopnja izvajanja programa
555,8	747,0	1 302,8	SESAR	555,8	100 %	613,3	82 %	1 169,1	90 %
1 716,0	1 189,6	2 905,6	Čisto nebo 2 – CA	1 716,0	100 %	1 073,6	90 %	2 789,6	96 %
1 595,4	1 595,4	3 190,8	IMI2 – IHI	1 452,1	91 %	1 499,4	94 %	2 951,5	93 %
646,0	76,0	722,0	GCV2 – Čisti vodik	646,0	100 %	159,1	209 %	805,1	112 %
1 169,7	2 787,5	3 957,2	ECSEL – Čipi	1 169,7	100 %	2 650,7	95 %	3 820,4	97 %
816,1	266,6	1 082,7	BBI – CBE (2)	815,8	100 %	258,4	97 %	1 074,2	99 %
384,5	336,5	721,0	S2R – EU-RAIL	384,5	100 %	360,1	107 %	744,6	103 %
526,0	896,0	1 422,0	EuroHPC (3)	525,6	100 %	556,7	62 %	1 082,3	76 %
7 409,5	7 894,6	15 304,0	Skupaj	7 265,5	98 %	7 171,3	91 %	14 436,8	94 %

(1) Vključno s stvarnimi prispevki za operativne dejavnosti in denarnimi prispevki sodelujočih držav (Čipi, EuroHPC) in mednarodnih organizacij (SESAR).

(2) Ciljne vrednosti za stvarne prispevke za operativne dejavnosti, kot so bile dogovorjene v letnih delovnih načrtih skupnega podjetja, in zmanjšani denarni prispevki za operativne dejavnosti.

(3) Sodelujoče države financirajo del, ki ga ne krije EU, zasebni člani pa prispevajo dodatno k najvišjim upravičenim stroškom ukrepov, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov skupnih podjetij

2.13. Kar zadeva Skupno podjetje SESAR, je mednarodna organizacija Eurocontrol, ki je njegov član, prevzela obveznosti le za približno 70 % ciljne vrednosti za svoj prispevek. Zato Skupno podjetje ni imelo na voljo vseh načrtovanih prispevkov, da bi v celoti izvedlo svoj del programa Obzorje 2020.

2.14. V letu 2023 je Skupno podjetje CBE svojo ciljno vrednost za stvarne prispevke zasebnih članov za dodatne dejavnosti povečalo na 2 444,5 milijona EUR, pri čemer njegova skupna ciljna vrednost znaša 2 730 milijonov EUR. Ker se stvarni prispevki za dodatne dejavnosti zagotavljajo za dejavnosti, ki niso vključene v delovni program Skupnega podjetja za raziskave, visoka ciljna vrednost za to vrsto stvarnih prispevkov pomeni tveganje, da Skupno podjetje ne bo v celoti izvedlo svojega dela programa Obzorje 2020.

2.15. Zasebni člani Skupnega podjetja EuroHPC so do konca leta 2023 poročali samo o 18,4 milijona EUR stvarnih prispevkov za projekte programa Obzorje 2020, kar je precej manj od minimalne ciljne vrednosti, ki znaša 420 milijonov EUR in bi jo bilo treba doseči do konca programa. Kot je Sodišče že ugotovilo v letnem poročilu o skupnih podjetjih za leto 2022 (odstavek 3.9.17), zaradi ureditev Skupnega podjetja EuroHPC za financiranje ukrepov z nepovratnimi sredstvi ni bila dosežena raven stvarnih prispevkov zasebnih članov, predvidena v ustanovni uredbi Skupnega podjetja za program Obzorje 2020. Znatno zmanjšanje stvarnih prispevkov drugih članov Skupnega podjetja EuroHPC (zasebnih članov, mednarodnih organizacij) za operativne dejavnosti pomeni tveganje, da Skupno podjetje ne bo v celoti izvedlo svojega dela programa Obzorje 2020.

Skupno podjetje EuroHPC do konca izvajanja programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa morda ne bo doseglo ciljnih vrednosti za prispevke svojih zasebnih članov

2.16. V skladu z novo ustanovno uredbo Skupnega podjetja EuroHPC za večletni finančni okvir 2021–2027 se je ciljna vrednost za prispevke zasebnih članov v primerjavi s prejšnjim programom večletnega finančnega okvira več kot podvojila (s 420 milijonov EUR na 900 milijonov EUR). Sodišče je že v letnem poročilu o skupnih podjetjih za leto 2022 (odstavek 3.9.19) ugotovilo, da Skupno podjetje v primeru, če ne bo začelo drugače financirati programov za obdobje 2021–2027, ne bo doseglo bistveno višje ciljne vrednosti za prispevke zasebnih članov. To ogroža doseganje splošnih ciljev Skupnega podjetja za programe v obdobju 2021–2027.

Ukrep 1

Da bi Skupno podjetje EuroHPC lahko doseglo svojo ciljno vrednost za prispevke zasebnih članov za programe za obdobje 2021–2027 (Obzorje Evropa in Digitalna Evropa), bi morale podpreti ponovno oceno sedanje ciljne vrednosti, ki jo opravi Komisija.

Rok za izvedbo: do sredine leta 2025.

Skupna podjetja so za programe večletnega finančnega okvira 2021–2027 doslej v povprečju dosegla 16 % ciljnih vrednosti za prispevke svojih članov

2.17. Iz [tabele 2.3](#) je razvidno, da so skupna podjetja do konca leta 2023 (tretje leto večletnega finančnega okvira 2021–2027) dosegla približno 16 % ciljnih vrednosti za prispevke svojih članov, ki se nanašajo na nove programe s področja inovacij in raziskav (Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in IPE 2). V skladu z novimi ustanovnimi uredbami skupnih podjetij je treba ciljne vrednosti za zasebne člane doseči s stvarnimi prispevki za operativne dejavnosti in/ali stvarnimi prispevki za dodatne dejavnosti.

Tabela 2.3 – Prispevki članov za programe Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in IPE 2 (v milijonih EUR)

Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe in sodnih odločb)				Skupna podjetja v okviru programov Obzorje in Digitalna Evropa	Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)							
Denarni prispevek EU	Prispevki zasebnih članov (1)	Prispevki drugih članov (2)	Skupno		Denarni prispevki EU – potrjeni	Denarni prispevki EU – nepotrjeni	Prispevki zasebnih članov – potrjeni	Prispevki zasebnih članov – prijavljeni, a še nepotrjeni	Prispevki drugih članov – potrjeni	Prispevki drugih članov – prijavljeni, a še nepotrjeni	Skupno	Stopnja doseganja
600,0	500,0	500,0	1 600,0	SESAR 3	157,2	2,0	7,7	55,5	13,0	14,9	250,3	16 %
1 700,0	2 400,0	n. r.	4 100,0	CA	376,7	176,9	3,8	507,8	n. r.	n. r.	1 065,2	26 %
1 200,0	1 200,0	n. r.	2 400,0	IHI	72,9	9,9	2,8	14,4	n. r.	n. r.	100,0	4 %
1 200,0	1 000,0	n. r.	2 200,0	Čisti vodik	277,8	61,1	685,3	247,2	n. r.	n. r.	1 271,4	58 %
4 175,0	2 537,4	4 112,7	10 825,1	Čipi	241,8	278,7	1,5	76,0	81,9	n. r.	679,9	6 %
1 000,0	1 000,0	n. r.	2 000,0	CBE	80,2	7,4	1,7	65,2	n. r.	n. r.	154,5	8 %
600,0	600,0	n. r.	1 200,0	EU-Rail	178,6	8,9	75,8	70,3	n. r.	n. r.	333,6	28 %
3 081,3	900,0	2 989,3	6 970,6	EuroHPC 2	100,7	657,0	0,0	0,8	36,6	101,9	897,0	13 %
900,0	900,0	n. r.	1 800,0	SNS	288,9	14,6	0,7	219,9	n. r.	n. r.	524,1	29 %
800,0	800,0	n. r.	1 600,0	Svetovno zdravje	48,9	1,2	n. r.	152,8	n. r.	n. r.	202,9	13 %
15 256,3	11 837,4	7 602,0	34 695,8	Skupaj	1 823,6	1 217,7	779,3	1 409,8	131,5	116,8	5 478,8	16 %

(1) Vključno s stvarnimi prispevki za operativne dejavnosti, stvarnimi prispevki za dodatne dejavnosti in denarnimi prispevki

(2) Vključno z denarnimi prispevki sodelujočih držav (Čipi, EuroHPC) in mednarodnih organizacij (SESAR 3).

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov skupnih podjetij

Skupna podjetja so imela težave pri izvrševanju svojega operativnega proračuna za leto 2023

2.18. Okoli 95 % proračunov skupnih podjetij za plačila sestavljajo plačila nepovratnih sredstev upravičencem (operativni proračun). Več skupnih podjetij je poročalo o nizki stopnji izvrševanja operativnega proračuna (manj kot 70 %) v letu 2023, predvsem zaradi počasnejšega začetka dejavnosti programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa od pričakovanega (CA, Čipi, EuroHPC). Skupno podjetje za čipe je navedlo tudi, da se je to stanje še poslabšalo zaradi zapoznelega prehoda Skupnega podjetja KDT v Skupno podjetje za čipe septembra 2023, pri čemer se je znatno povečal njegov proračun za operativna plačila za leto 2023. Poleg tega so na izvrševanje operativnega proračuna za program Obzorje 2020 pri skupnih podjetjih za čipe, EuroHPC in EU-Rail vplivale zamude pri dokončanju potekajočih dejavnosti programa Obzorje 2020.

2.19. V Skupnem podjetju F4E so na načrtovane operativne dejavnosti v letu 2023 vplivali pomembni zunanji dejavniki skupaj z zamudami pri dolgotrajnem posodabljanju trenutnih referenčnih osnov iz leta 2016. Zaradi tega je treba v prihodnje proračune prerazporediti znatno več neporabljenih odobritev za prevzem obveznosti.

Stopnja izvrševanja proračuna za upravna plačila več skupnih podjetij v letu 2023 je bila nizka

2.20. Približno 3 do 11 % proračuna skupnih podjetij za leto 2023 pomenijo odhodki za plače in druge tekoče stroške (upravni proračun). Več skupnih podjetij je imelo nizko stopnjo

izvrševanja (manj kot 75 %) zaradi znatnih prerazporeditev neporabljenih proračunskih sredstev za odhodke za plače (EuroHPC in CBE) in/ali za pogodbe o storitvah, ki so bile sklenjene pozno ali so se proti koncu leta začasno prenehale izvajati, zato zanje ni bil izdan račun (SESAR, Čisti vodik, CBE in EuroHPC).

Pri več skupnih podjetjih so se nakopičile zelo visoke ravni neporabljenih finančnih prispevkov EU

2.21. Kljub nizki stopnji izvrševanja proračunov za operativna plačila za leto 2023 (med 19 % in 51 %) so tri skupna podjetja (CA, Čipi in EuroHPC) v letu 2023 zaprosila za dodatne finančne prispevke EU, znatno višje od sredstev, ki so jih potrebovala za izpolnitev načrtovanih plačil v navedenem letu. Ta nakopičen denarni presežek skupnih podjetij v višini približno 1,5 milijarde EUR zato ni bil na voljo EU za financiranje njenih drugih dejavnosti v letu 2023. Ta praksa kaže na pomanjkljivosti teh treh skupnih podjetij pri načrtovanju denarnih sredstev.

Ukrep 2

Skupna podjetja CA, Čipi in EuroHPC bi morala kot prvo razviti popravljalne mehanizme, da bi zmanjšala svoje denarne presežke na razumno raven, in kot drugo v sodelovanju s Komisijo uskladiti svoje zahtevke za denarna sredstva za posamezno proračunsko leto z ocenjeno prihodnjo porabo.

Rok za izvedbo: konec leta 2025.

Stalne sistemske napake v zvezi s stroški dela in opreme pri plačilih nepovratnih sredstev

2.22. Tako kot za prejšnja leta je Sodišče tudi za leto 2023 z revizijami vzorca plačil nepovratnih sredstev iz programa Obzorje 2020 na ravni upravičencev odkrilo stalne sistemske napake, ki so se večinoma nanašale na prijavljene stroške dela in opreme. Populacija vmesnih plačil v okviru programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa je bila premajhna, da bi bila vključena v vzorec Sodišča za leto 2023. Pri plačilih nepovratnih sredstev je Sodišče odkrilo naslednje glavne napake:

- nepravilen izračun urnih postavk,
- prijavo neupravičenih bonusov,
- neupoštevanje načela dvojne zgornje meje,
- prištevanje ur, opravljenih zunaj poročevalnega obdobja, med dopustom ali s strani uslužbencev, ki so delali izključno na drugih projektih,

- o prijavo neupravičenih stroškov opreme (kot so neupravičene obresti za posojilo),
- o prijavo odbitnega davka na dodano vrednost.

2.23. Glede na ekstrapolacijo napak, ugotovljenih pri vseh skupnih podjetjih, je povprečna stopnja napake pri odhodkih za nepovratna sredstva za leto 2023 (vmesna in končna plačila ter obračuni) tik pod 2-odstotnim pragom pomembnosti. Poleg tega so bile stopnje preostale napake, ki jih je skupna revizijska služba Komisije izračunala na podlagi rezultatov naknadnih revizij posameznih skupnih podjetij, pod pragom pomembnosti.

Skupno podjetje EuroHPC ni izpolnilo svojega cilja glede zaposlovanja, v njegovih tozadevnih postopkih pa so bile slabosti

2.24. Za Skupno podjetje EuroHPC je bilo število uslužbencev v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 določeno v oceni finančnih posledic zakonodajnega predloga, vključeni v predlog Komisije za novo ustanovno uredbo (COM(2020) 569). Za izvrševanje približno 7 milijard EUR sredstev v večletnem finančnem okviru je Skupno podjetje dobilo 39 dodatnih delovnih mest, ki naj bi se zapolnila do konca leta 2023. Vendar je zaposlilo samo 21 dodatnih uslužbencev in tako skupaj zaposlovalo 36 uslužbencev. Skupno podjetje je navedlo, da je zelo težka dosegalo ciljno vrednost glede zaposlovanja zaradi maloštevilnih upravnih uslužbencev in izzivov pri zaposlovanju redkih specializiranih strokovnjakov.

2.25. Poleg tega pri postopku zaposlovanja, ki ga je Sodišče revidiralo, izbirna komisija ni uvrstila v ožji izbor vseh kandidatov s ključnimi kvalifikacijami in izkušnjami, temveč samo tiste, ki so po mnenju komisije večinoma ustrezali iskanemu profilu. Izbirna komisija se namreč ni predhodno dogovorila o uporabi lestvice točkovanja, v kateri bi bila jasno ponderirana bistvena merila, niti ni dovolj dokumentirala zadevnega postopka odločanja. Zaradi tega so bili postopki manj transparentni, upoštevanje splošnih načel glede enakega obravnavanja kandidatov pa ogroženo.

Ukrep 3

Skupno podjetje EuroHPC bi moralo uporabiti svoje povečano število zaposlenih, da bi doseglo svojo ciljno vrednost glede zaposlovanja do konca leta 2024. Da bi bili postopki zaposlovanja transparentnejši in odločitve izbirne komisije bolj utemeljene, bi moralo Skupno podjetje EuroHPC v fazi predizbora uporabljati predhodno dogovorjeno lestvico točkovanja v skladu s prakso drugih skupnih podjetij in organov EU.

Rok za izvedbo: konec leta 2024.

Skupno podjetje F4E ima nepopolne ureditve glede ocen tveganja, načrtovanja, spremljanja in poročanja v zvezi z viri

2.26. Od leta 2019 je Skupno podjetje F4E najemalo skoraj toliko zunanjih ponudnikov storitev, kot je zaposlovalo statutarnih uslužbencev. Sodišče je za leto 2023 – ter v letnih poročilih o skupnih podjetjih za leti 2019 in 2021 (odstavka 3.9.19 oziroma 2.55–2.58) – ugotovilo, da je Skupno podjetje še naprej zelo odvisno od zunanjih ponudnikov storitev, in opozorilo na s tem povezana tveganja. Za leto 2023 je poleg tega ugotovilo, da Skupno podjetje v svojem registru tveganj ni navedlo več pomembnih tveganj, povezanih z visoko stopnjo dolgoročnega najemanja zunanjih ponudnikov storitev, kot sta večja odvisnost od zunanjih izvajalcev in manjša učinkovitost delovne sile zaradi decentraliziranega upravljanja. Ker taka tveganja niso vključena v register tveganj, sistem Skupnega podjetja za notranje kontrole morda nima ustreznih blažilnih ukrepov.

2.27. Leta 2023 je služba Komisije za notranjo revizijo revidirala upravljanje kadrov in etiko Skupnega podjetja F4E. Pri tem je poročala, da Skupno podjetje še ni vzpostavilo centralizirane funkcije za usklajevanje in upravljanje zunanjih ponudnikov storitev niti metodologije za ocenjevanje skupnih potreb po človeških virih. Zato se je Skupno podjetje o najemanju zunanjih ponudnikov storitev odločalo na podlagi razpoložljivosti proračunskih sredstev in ne ob upoštevanju natančne ocene delovne obremenitve ter potrebnih znanj in spretnosti ter kompetenc.

Ukrep 4

Skupno podjetje F4E bi moralo vzpostaviti centralizirano funkcijo za usklajevanje in upravljanje zunanjih ponudnikov storitev ter sprejeti celovito metodologijo, da bi redno ocenjevalo skupne potrebe po človeških virih (statutarnih uslužbencih in zunanjih ponudnikih storitev), pri tem pa upoštevalo delovno obremenitev ter potrebna znanja in spretnosti. Skupno podjetje bi moralo prav tako dopolniti svoj register tveganj z najpomembnejšimi tveganji, povezanimi z visoko stopnjo dolgoročnega najemanja zunanjih ponudnikov storitev.

Rok za izvedbo: konec leta 2025.

Okvir notranje kontrole Skupnega podjetja F4E nima celovitega postopka za obvladovanje tveganj

2.28. Funkcija Skupnega podjetja F4E za notranjo revizijo ni predložila zadovoljivih dokazov, da pri načrtovanju svojih dejavnosti notranje revizije vedno upošteva informacije o obvladovanju tveganja. Poleg tega okvir notranje kontrole Skupnega podjetja še ne vključuje celovitega postopka za obvladovanje tveganj, kot se zahteva z [okvirom notranje kontrole Komisije, ki temelji na načelih](#). Zaradi teh pomanjkljivosti Skupno podjetje morda ne more uspešno obvladovati svojih tveganj in doseči svojih strateških ciljev.

Ukrep 5

Da bi Skupno podjetje F4E uspešno obvladovalo tveganja, bi moralo v svojem okviru notranje kontrole izvajati celovit postopek za obvladovanje tveganj.

Rok za izvedbo: do sredine leta 2025.

Skupno podjetje SNS in Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 nista imeli ustreznih smernic glede prvih zaključnih računov

2.29. Ko je ustanovljeno novo skupno podjetje, je za njegovo vzpostavitev in celotno začetno delovanje pristojna Komisija, in sicer vse dokler skupno podjetje ni sposobno samo upravljati svojega proračuna. V mednarodnih računovodskih standardih za javni sektor ni smernic za zaključne račune teh subjektov v prvem letu, ko so poslovno sposobni. Zato so imela nova skupna podjetja, kot sta Skupno podjetje SNS in Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3, izzive pri predstavitvi svojih prvih zaključnih računov za leto 2023. To je Sodišče ugotovilo na podlagi informacij, prejetih od Komisije, o tem, kako sta ti dve skupni podjetji postali finančno samostojni. Težko je bilo namreč razlikovati med finančnimi viri, ki jih je upravljala Komisija, in finančnimi viri, ki so jih upravljala skupna podjetja potem, ko so postala finančno samostojna.

Ukrep 6

Oblikovati bi bilo treba računovodske smernice s pravili za predstavitev prvih zaključnih računov novih skupnih podjetij. Te smernice bi morale vključevati navodila o tem, kako ločiti finančna sredstva, ki jih je izvrševala Komisija, od tistih, ki jih izvršuje skupno podjetje potem, ko postane finančno samostojno.

Rok za izvedbo: do sredine leta 2025.

Spremljanje upoštevanja opažanj in izvajanja ukrepov, ki jih je Sodišče izreklo oz. priporočilo v prejšnjih letih

2.30. Sodišče je v tem poglavju pripravilo pregled tega, koliko so skupna podjetja upoštevala njegova opažanja iz prejšnjih let, ki so podrobno opisana v tabelah za spremljanje njihovega upoštevanja v [poglavju 3](#), kot tudi pregled izvajanja ukrepov, ki jih je priporočilo v poglavju 2 svojih letnih poročil o skupnih podjetjih za leti 2021 in 2022.

Skupna podjetja so večinoma upoštevala opažanja Sodišča iz prejšnjih let

2.31. Skupna podjetja so sprejela popravljalne ukrepe na podlagi opažanj iz specifičnih letnih poročil Sodišča iz prejšnjih let. Podrobnosti so navedene v prilogah k poglavju 3.

2.32. V [okviru 2.1](#) so pojasnjene različne vrste statusov spremljanja upoštevanja opažanj, ki se uporabljajo v tem poročilu, s primeri tipičnih situacij, na katere se nanašajo.

Okvir 2.1

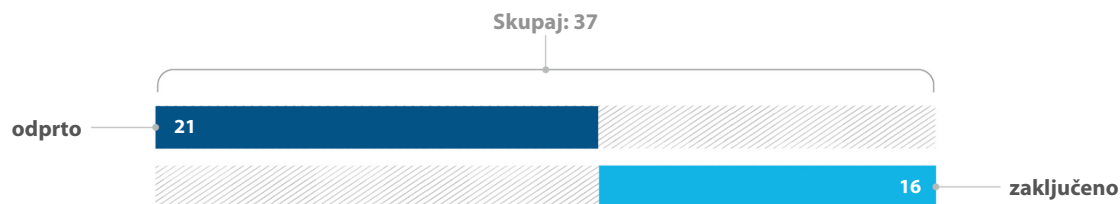
Pojasnila pojmov za status spremljanja upoštevanja opažanj, ki se uporabljajo v poglavju 3

Zaključeno: obstajajo dokazi, da je skupno podjetje ali drug subjekt sprejel popravljalne ukrepe za obravnavo opažanja ali da opažanje ni več relevantno. Na primer, pogodba, ki je privedla do opažanja, se je iztekla ali pa bi bili stroški obravnave vprašanja zaradi spremenjenih okoliščin večji kot koristi.

Odperto: za obravnavo opažanja niso bili sprejeti nobeni popravljalni ukrepi ali pa obstajajo nekateri dokazi, da so bili popravljalni ukrepi sicer sprejeti, vendar proces še ni zaključen.

2.33. S [slike 2.1](#) je razvidno, da je bilo od 37 opažanj, ki ob koncu leta 2022 niso bila zadostno obravnavana, leta 2023 zaključenih 16 (43 %), ker so skupna podjetja sprejela popravljalne ukrepe. Ob koncu leta 2023 je ostalo odprtih 21 opažanj (57 %).

Slika 2.1 – Stanje glede upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

Opomba: Vsa opažanja iz preteklih let o Skupnem podjetju IHI in Skupnem podjetju SESAR so bila zaključena, ker sta skupni podjetji v letu 2023 sprejeli popravljalne ukrepe.

Vir: Evropsko računsko sodišče

Skupna podjetja so izvedla večino ukrepov, ki jih je priporočilo Sodišče in jih je bilo treba izvesti do konca leta 2023

2.34. V letnem poročilu za leto 2023 je Sodišče prvič ocenilo izvajanje ukrepov, ki jih je priporočilo v poglavju 2 svojih letnih poročil o skupnih podjetjih za leti 2021 in 2022, vključno s tistimi, priporočenimi na podlagi revizij horizontalnih tem.

2.35. Ocena Sodišča temelji na razgovorih z uslužbenci skupnih podjetij, ki sodelujejo pri operativnem in finančnem spremljanju projektov, notranji kontroli in upravljanju človeških virov. Sodišče je preučilo tudi dokazila, ki so jih predložila skupna podjetja.

2.36. V *tabeli 2.4* so ugotovitve, do katerih je prišlo Sodišče pri pregledu izvajanja priporočenih ukrepov. Sodišče pri predlaganih ukrepih – drugače kot pri revizijskih priporočilih – ni določilo roka za izvedbo. Kljub temu je bilo od 15 ukrepov, predlaganih v letnih poročilih Sodišča o skupnih podjetjih za leti 2021 in 2022, do konca leta 2023 devet izvedenih v celoti, dva pa večinoma.

2.37. Trije ukrepi, ki so bili izvedeni deloma, so se nanašali na: pristop k predhodnim kontrolam, ki temeljijo na tveganju, za programe novega večletnega finančnega okvira; na izvajanje sistema za beleženje časa in najemanje zunanjih ponudnikov storitev v Skupnem podjetju F4E. Ukrep, ki se sploh ni izvajal, se je nanašal na upravljanje kadrov, tj. področje, na katerem so skupna podjetja zelo odvisna od Komisije in njenih kadrovske platform. Sodišče je za te ukrepe, ki še niso bili v celoti izvedeni, in ukrepe, predstavljene v tem poglavju, sedaj določilo rok za izvedbo, pri čemer je upoštevalo mnenja skupnih podjetij o njihovi izvedljivosti (glej *tabelo 2.4*).

Tabela 2.4 – Spremljanje izvajanja ukrepov, ki jih je Sodišče priporočilo v letnih poročilih za leti 2021 in 2022

Stopnja izvedbe: v celoti; večinoma; deloma; ni izvedeno.

Številka ukrepa/ leto	Skupno podjetje	Ukrep Sodišča	Analiza doseženega napredka pri izvajanju ukrepa, ki jo je opravilo Sodišče	
			Stopnja izvedbe	Opombe
1/2021	Vsa skupna podjetja	Skupna podjetja bi morala v skladu s členom 83a(2) kadrovske predpisev plačati svoj del prispevkov delodajalca v pokojninsko shemo EU, ko Komisija sporoči letni izračun. V zvezi s tem bi morala skupna podjetja sodelovati s Komisijo in si pri tem prizadevati za nadaljnjo uskladitev določb kadrovske predpisev in posameznih ustanovnih uredb skupnih podjetij, kar zadeva prispevke delodajalca v pokojninsko shemo EU, ko bodo pripravljene predloge za spremembo ustrezne zakonodaje.		Skupna podjetja so plačala ustrezne prispevke delodajalca v pokojninsko shemo EU za leto 2022, in sicer na podlagi računa, ki ga je izstavila Komisija. Letni prispevek je bil izračunan v skladu s smernicami Komisije. Skupna podjetja so sicer sodelovala s Komisijo, vendar niso pristojna za nadaljnje ukrepe glede uskladitve nasprotujočih si pravnih določb.
2/2021	SESAR, CA, IHI, Čisti vodik, CBE, KDT, EU-Rail	Skupna podjetja, ki delujejo na podlagi enotnega temeljnega akta, bi morala pripraviti skupne smernice za uskladitev koncepta upravnih stroškov v vseh skupnih podjetjih, ki bi se uporabljali kot podlaga za izračun letnih finančnih prispevkov članov.		Leta 2023 so skupna podjetja za opredelitev upravnih stroškov uporabila usklajeno metodo. Na primer, vsa skupna podjetja zdaj odhodke za strokovnjake, ki sodelujejo v postopkih priprave razpisov in sporazumov o dodelitvi nepovratnih sredstev, štejejo za operativne in ne upravne stroške.
3/2021	EuroHPC	Skupno podjetje EuroHPC bi moralo izvajati zanesljive postopke za dvojno potrjevanje stvarnih prispevkov.		Skupno podjetje EuroHPC je leta 2023 razvilo notranje smernice in izvajalo zanesljive postopke za dvojno potrjevanje stvarnih prispevkov. Poleg tega je članom (sodelujočim državam in zasebnim članom) ter njihovim imenovanim revizorjem zagotovilo metodologijo in smernice za poročanje o stvarnih prispevkih za

Številka ukrepa/ leto	Skupno podjetje	Ukrep Sodišča	Analiza doseženega napredka pri izvajanju ukrepa, ki jo je opravilo Sodišče	
			Stopnja izvedbe	Opombe
				operativne dejavnosti in naložbenih projektih v okviru programa Obzorje 2020. Kar zadeva zanesljivost zaključnega računa Skupnega podjetja, zunanji revizorji za leto 2023 niso poročali o nobenih težavah.
4/2021	Vsa skupna podjetja (razen Skupnega podjetja F4E)	Skupna podjetja bi morala okrepiti svoje sisteme notranje kontrole, in sicer tako, da bi pri nekaterih kategorijah upravičencev, ki so bolj dovzetni za napake, kot so MSP in novi upravičenci, močno spodbujala orodje Personnel Costs Wizard.		Skupna podjetja so dejavno spodbujala upravičence, da uporabljajo orodje Personnel Costs Wizard. Svoje zasebne člane so sistematično obveščala o rednih spletnih seminarjih Komisije o prijavljanju stroškov dela ter zlasti novim upravičencem in MSP močno priporočala, naj se jih udeležijo.
5/2021	EuroHPC	Skupno podjetje bi moralo zapolniti ključna delovna mesta, potrebna za zagotovitev njegovega finančnega poslovanja in upravljanja notranjih kontrol ter neprekinjenega poslovanja in doseganja njegovih glavnih operativnih ciljev.		Leta 2023 so bila zapolnjena vsa ključna vodstvena mesta v Skupnem podjetju EuroHPC. Skupine za vodenje projektov so bile okrepljene z imenovanjem izkušenih projektnih vodij.
6/2021	Vsa skupna podjetja (razen Skupnega podjetja F4E)	Skupna podjetja bi morala uvesti sistem evidentiranja časa, da bi pridobila objektivne podatke o tem, koliko časa uslužbenci porabijo za posamezne dejavnosti.		Leta 2023 so se v okviru zaledne službe skupnih podjetij za človeške vire začela usklajevati in optimizirati orodja IT za človeške vire, ki so na voljo skupnim podjetjem (Sysper in Systal). Da bi Komisija nadomestila sedanja orodja, je leta 2024 začela izvajati novo integrirano platformo za človeške vire (HRT) s sistemom za beleženje časa. Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2025.
7/2021	Vsa skupna podjetja	Skupna podjetja bi morala razviti formaliziran model ali smernice za ocenjevanje kadrovskih		Izvajanje tega ukrepa bi morala v celoti podpreti Komisija (zlasti partnerski generalni direktorati in GD BUDG), ki sprejema končne

Številka ukrepa/ leto	Skupno podjetje	Ukrep Sodišča	Analiza doseženega napredka pri izvajanju ukrepa, ki jo je opravilo Sodišče	
			Stopnja izvedbe	Opombe
	(razen Skupnega podjetja F4E)	potreb (vključno z bistvenimi kompetencami) po dejavnostih in enotah, da bi optimizirala uporabo kadrovskih virov.		odločitve o prihodnjih dodelitvah sredstev skupnim podjetjem. Zato ga bo mogoče uspešno izvesti šele, ko bodo opredeljena nova pooblastila za skupna podjetja (približno konec leta 2026). Za to bosta potrebna tesno sodelovanje vseh raziskovalnih skupnih podjetij in jasna zavezanost njihovega višjega vodstva. Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2027.
8/2021	F4E	Poslovodstvo Skupnega podjetja bi moralo okrepiti že sprejete ukrepe za zmanjšanje tveganj, povezanih z uporabo zunanjih uslužbencev, zlasti tveganja neučinkovitega upravljanja zaradi nejasne porazdelitve odgovornosti med statutarnimi in zunanjimi uslužbenci.		Leta 2022 je bila ustanovljena delovna skupina, ki naj bi ocenila visoko odvisnost od zunanjih virov, da bi Skupno podjetje bolje načrtovalo njihovo uporabo in utemeljilo potrebe po njih. Delovna skupina je nato pripravila politiko o uporabi zunanjih ponudnikov storitev. V času revizije (marca 2024) je bila ta politika v postopku odobritve pri vodstvu Skupnega podjetja. Služba za notranjo revizijo je pri reviziji upravljanja kadrov in etike Skupnega podjetja F4E v letu 2023 poročala o pomembnih vprašanih glede funkcije usklajevanja in upravljanja za zunanje ponudnike storitev (glej odstavek 2.27). Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2025.
1/2022	EuroHPC, IHI, CBE in Čipi	Skupna podjetja bi morala pripraviti časovno opredeljen akcijski načrt za dokončanje izvajanja projektov, odobrenih v prejšnjih večletnih finančnih okvirih.		Posodobljeni sistem eGrant (Compass) vključuje nova orodja za poročanje in spremljanje, ki jih lahko skupna podjetja uporabljajo za spremljanje zaključitve zadnjih zadevnih projektov ter oceno zahtevkov za podaljšanje in začasne ustavitve plačil. Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2024.

Številka ukrepa/ leto	Skupno podjetje	Ukrep Sodišča	Analiza doseženega napredka pri izvajanju ukrepa, ki jo je opravilo Sodišče	
			Stopnja izvedbe	Opombe
2/2022	EuroHPC in CBE	Za zagotovitev doseganja ciljnih vrednosti za prispevke zasebnih članov za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027 bi morali skupni podjetji CBE in EuroHPC na podlagi strateškega načrta za izvajanje programov letno spremljati posamezne dosežke glede prispevkov zasebnih članov.		Obe skupni podjetji sta pripravili večletni delovni program in proračun za svoje dejavnosti v okviru večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027, da bi bilo mogoče oceniti večletno načrtovanje prispevkov njunih članov. Evropski parlament je Komisijo pozval, naj ponovno oceni ciljno vrednost za prispevke zasebnih članov Skupnega podjetja EuroHPC, določeno za večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027. Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2024.
3/2022	Vsa skupna podjetja (razen Skupnega podjetja F4E)	Zaradi povečanja transparentnosti bi morala vsa skupna podjetja v svojih zaključnih računih razkriti ustrezne informacije o prispevkih članov na ravni programa. Za vsak program, v okviru katerega delujejo, bi morala do konca leta po kategorijah članov predložiti vse ustrezne informacije, vključno s pogodbenimi ciljnimi vrednostmi za prispevke, določenimi za zadevni program, višino prejetih prispevkov in obsegom pravnih obveznosti.		Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile navedene v zaključnih računih skupnih podjetij za raziskave in inovacije za leto 2023. Na podlagi teh informacij je mogoče tudi primerjati prispevke, ki so bili dejansko prejeti, z uradno določenimi ciljnimi vrednostmi.
4/2022	SESAR	Kar zadeva program Obzorje 2020, bi moralo Skupno podjetje okrepiti svoj pristop k spremljanju tveganja za predhodne kontrole, da bi opredelilo potencialno tvegane upravičence, ki trenutno niso vključeni v populacijo (kot so upravičenci, ki niso bili nikoli naknadno revidirani, in novi akterji na trgu), in tvegane projekte.		Ta ukrep je zaključen, saj je Skupno podjetje vsa preostala končna plačila v okviru programa Obzorje 2020 izvršilo v zadnjem četrtletju leta 2023.

Številka ukrepa/ leto	Skupno podjetje	Ukrep Sodišča	Analiza doseženega napredka pri izvajanju ukrepa, ki jo je opravilo Sodišče	
			Stopnja izvedbe	Opombe
5/2022	EU-Rail, EuroHPC in Čipi	Skupni podjetji EU-Rail in EuroHPC bi morali izvajati strukturiran in na tveganju temelječ pristop k predhodnim kontrolam, ki bi zajemal ustrezna tveganja, povezana s projekti in upravičenci. Poleg tega bi morala skupna podjetja EU-Rail, EuroHPC in Čipi pripraviti notranje praktične smernice o tem, kako izvajati spremljanje na podlagi tveganja na ravni projektov in upravičencev in kako naj uslužbenci uporabljajo modul za obvladovanje tveganj, ki je na voljo v orodju COMPASS.		Skupno podjetje EuroHPC je v začetku leta 2024 pripravilo lastne notranje smernice o pristopu k notranji kontroli, ki temelji na tveganju, za dejavnosti in projekte programa Obzorje 2020. Skupno podjetje EU-Rail bo pri izvajanju svojih dejavnosti v okviru programa Obzorje Evropa uporabljalo zgolj nepovratna sredstva v pavšalnih zneskih. Konec leta 2023 je začelo izvajati lastno strategijo za predhodne kontrole v okviru programa Obzorje Evropa, ki vključuje pristop, temelječ na tveganju, za nepovratna sredstva v pavšalnem znesku. Ta strategija se bo uporabljala tudi za nepovratna sredstva v pavšalnem znesku, ki se trenutno izplačujejo iz programa Obzorje 2020. Skupno podjetje za čipe je maja 2024 začelo izvajati lastno notranjo strategijo za predhodne kontrole na podlagi tveganja, in sicer za dejavnosti programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa.
6/2022	SESAR, CA, Čipi, EU-Rail in EuroHPC	Skupna podjetja bi morala zagotoviti, da vse ukrepe okrepljenega spremljanja spremljajo posebni kontrolni ukrepi, ciljno usmerjeni v ugotovljena tveganja, in da se ti ukrepi spremljajo v vnaprej določenem roku.		Skupna podjetja so v navodila o svojih notranjih strategijah za predhodne kontrole na podlagi tveganja vključila specifične smernice o okrepljenem spremljanju. Glede na zadnja poročila o okrepljenih ukrepih spremljanja so jih uslužbenci skupnih podjetij uporabljali pravilno.
7/2022	Vsa skupna podjetja (razen EU-Rail in F4E)	V okviru programa Obzorje Evropa bi morala vsa skupna podjetja uporabljati pristop k upravljanju nepovratnih sredstev, ki temelji na tveganju, saj ta zajema glavne faze upravljanja nepovratnih sredstev od priprave sporazuma o dodelitvi		Skupna podjetja za raziskave in inovacije so februarja 2024 razvila skupni pristop k izvajanju strategije skupne revizijske službe Komisije za kontrole v okviru programa Obzorje Evropa in smernice za to strategijo. S tem so bili določeni alternativni mehanizmi glede zagotovil in kazalniki, saj v strategiji Komisije za te kontrole niso bile obravnavane specifične potrebe skupnih podjetij glede zagotovil za plačila nepovratnih sredstev. Skupna revizijska služba Komisije v

Številka ukrepa/ leto	Skupno podjetje	Ukrep Sodišča	Analiza doseženega napredka pri izvajanju ukrepa, ki jo je opravilo Sodišče	
			Stopnja izvedbe	Opombe
		nepovratnih sredstev do plačila. V tem kontekstu bi morala skupna podjetja zlasti zagotoviti, da: (a) se za potencialno tvegane upravičence in projekte izvajajo okrepljene predhodne kontrole ali naknadne revizije; (b) se pomembni rezultati naknadnih revizij ustrezno upoštevajo v oceni tveganja za prihodnje predhodne kontrole.		okviru programa Obzorje Evropa ne bo več izvajala naknadnih revizij reprezentativnega vzorca upravičencev in izračunavala stopnje napake za vsako skupno podjetje. Skupni pristop skupnih podjetij je trenutno v preskusni fazi, ki jo izvaja skupna revizijska služba Komisije. Skupno podjetje EU-Rail – edino, ki za program Obzorje Evropa uporablja izključno nepovratna sredstva v pavšalnem znesku – ni več del te pobude in je decembra 2023 sprejelo lastno strategijo kontrol za nepovratna sredstva v pavšalnem znesku. Ciljni rok za izvedbo: konec leta 2024.

Vir: Evropsko računsko sodišče

Odgovor skupnih podjetij na poglavji 1 in 2

1.13

Skupno podjetje za čipe želi poudariti, da je dodatno financiranje v okviru akta o čipu precejšnje, in sicer 925 milijonov EUR iz programa Obzorje Evropa in 1 450 milijonov EUR iz programa za digitalno Evropo.

2.29

Na zahtevo Sodišča, da se opredeli razdelitev med finančnimi viri, ki jih upravlja Komisija, in finančnimi sredstvi, ki jih upravljata Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve ter Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 po pridobitvi finančne avtonomije, sta skupni podjetji v obvestila o končnih zaključnih računih za leto 2023 vključili dovolj dodatnih informacij, s katerimi se je izboljšala jasnost razkritih informacij.

Ukrep 6

Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve ter Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 bosta (prek zalednih ureditev za računovodske storitve skupnih podjetij) o tem vprašanju obvestili GD Komisije za proračun, ki je edini organ EU za odločanje, ali je treba za novoustanovljene organe EU (kot so skupna podjetja in agencije) pripraviti posebne smernice za predstavitev prvih letnih zaključnih računov.

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Poglavje 3

**Izjave o zanesljivosti
za skupna podjetja EU**

3.1. Informacije v podkrepitev izjav o zanesljivosti

Osnova za mnenja

3.1.1. Evropsko računsko sodišče (v nadaljnjem besedilu: Sodišče) je revizijo izvedlo v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja (ISA) in etičnim kodeksom Mednarodne zveze računovodskih strokovnjakov (MZRS) ter mednarodnimi standardi za vrhovne revizijske institucije INTOSAI (ISSAI). Odgovornost Sodišča na podlagi teh standardov je natančneje opisana v delu tega poročila z naslovom Revizorjeva odgovornost. Sodišče izpolnjuje zahteve glede neodvisnosti in svoje etične odgovornosti v skladu z etičnim kodeksom za poklicne računovodje, ki ga je izdal Odbor za mednarodne etične standarde za računovodje. Sodišče meni, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za njegovo mnenje.

Odgovornosti posloводства in odgovornih za upravljanje

3.1.2. V skladu s členi 310 do 325 PDEU in finančnimi uredbami skupnih podjetij so posloводства skupnih podjetij odgovorna za pripravo in predstavitev njihovih zaključnih računov na podlagi mednarodno sprejetih računovodskih standardov za javni sektor ter za zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnimi računi. Ta odgovornost vključuje zasnovano, izvajanje in vzdrževanje notranjih kontrol, ki se uporabljajo za pripravo in predstavitev računovodskih izkazov brez pomembno napačne navedbe zaradi goljufije ali napake. Posloводство je odgovorno tudi za zagotavljanje, da so dejavnosti, finančne transakcije in informacije v računovodskih izkazih skladne z regulativnim okvirom organov, ki velja zanje. Končno odgovornost za zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom vsakega skupnega podjetja, ima njegovo posloводство.

3.1.3. Pri pripravi zaključnega računa je posloводство odgovorno za oceno zmožnosti skupnega podjetja za časovno neomejenost delovanja, razkritje zadev, povezanih s časovno neomejenostjo delovanja, kadar je to ustrezno, ter računovodenje na podlagi predpostavke o časovni neomejenosti delovanja, razen če posloводство ne namerava subjekta likvidirati ali ne namerava nehati poslovati ali če nima druge možnosti, kot da to stori.

3.1.4. Naloga odgovornih za upravljanje je nadzor nad procesom računovodskega poročanja posameznega skupnega podjetja.

Revizorjeva odgovornost za revizijo zaključnih računov in z njimi povezanih transakcij

3.1.5. Cilj Sodišča je pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem, da so zaključni računi skupnih podjetij brez pomembno napačne navedbe in da so z njimi povezane transakcije zakonite in pravilne, ter na podlagi svoje revizije Evropskemu parlamentu in Svetu zagotoviti izjave o zanesljivosti zaključnih računov ter o zakonitosti in pravilnosti z njimi povezanih transakcij. Sprejemljivo zagotovilo je visoka raven zagotovila, vendar z njim ni zajamčeno, da se z revizijo vedno odkrije pomembno napačna navedba ali neskladnost. Do napačne navedbe ali neskladnosti lahko pride zaradi goljufije ali napake, za pomembne pa štejejo, če se lahko utemeljeno pričakuje, da bodo ločeno ali skupaj vplivale na ekonomske odločitve uporabnikov na podlagi teh zaključnih računov.

3.1.6. Sodišče v zvezi s prihodki preverja prispevke, prejete od Komisije, drugih partnerjev ali sodelujočih držav, ter oceni postopke skupnih podjetij za pobiranje morebitnih drugih prihodkov.

3.1.7. Sodišče pri odhodkih preuči plačilne transakcije ob nastanku, evidentiranju in sprejetju odhodkov. Ta pregled zajema vse kategorije plačil v trenutku izvršitve, razen predujmov. Sodišče preuči predplačila, ko prejemnik sredstev utemelji njihovo pravilno porabo in skupno podjetje sprejme utemeljitev z obračunom predplačila v istem letu ali pozneje.

3.1.8. Sodišče v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja (ISA) in mednarodnimi standardi za vrhovne revizijske institucije (MSVRI) med celotno revizijo uporablja strokovno presojo in ohranja strokovno skrbnost. Opravi tudi naslednje korake:

- ugotavlja in ocenjuje tveganja pomembno napačnih navedb v zaključnem računu in pomembnih neskladij z njim povezanih transakcij z zahtevami pravnega okvira Evropske unije, ki so posledica goljufije ali napake. Sodišče revizijske postopke zasnuje in izvaja tako, da se ta tveganja upoštevajo. Pridobiva revizijske dokaze, ki so zadostna in ustrezna podlaga za njegovo mnenje. Tveganje, da se ne odkrijejo pomembno napačne navedbe ali neskladja, ki so posledica goljufij, je večje kot pri napakah, saj goljufije lahko vključujejo dogovarjanje, ponarejanje, načrtne opustitve, zavajajoče razlage ali pa izogibanje notranjim kontrolam,
- skuša razumeti notranje kontrole, relevantne za revizijo, da se pripravijo okoliščinam primerni revizijski postopki, vendar ne za izrekanje mnenja o uspešnosti notranjih kontrol,
- vrednoti ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in utemeljenost računovodskih ocen in z njimi povezanih razkritij posloводства,
- sprejema zaključke o ustreznosti tega, da je posloводство uporabilo računovodstvo na osnovi predpostavke o zmožnosti časovne neomejenosti delovanja, ter glede na

pridobljene revizijske dokaze tudi o tem, ali obstaja pomembna negotovost v zvezi z dogodki ali razmerami, ki bi lahko pomenili precejšen dvom o zmožnosti skupnega podjetja za časovno neomejenost delovanja. Če ugotovi, da pomembna negotovost obstaja, mora v svojih revizijskih poročilih opozoriti na s tem povezana razkritja v zaključnem računu ali pa, če so ta razkritja neustrezna, spremeniti svoje mnenje. Zaključki Sodišča temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma njegovega revizijskega poročila. Toda zaradi dogodkov ali razmer po tem datumu lahko subjekt preneha nadaljnje delovanje,

- o vrednoti celotno predstavitev, strukturo in vsebino zaključnih računov, vključno z razkritji, ter to, ali zaključni računi pošteno predstavljajo z njimi povezane transakcije in dogodke,
- o pridobiva zadostne ustrezne revizijske dokaze o finančnih informacijah skupnih podjetij, da bi lahko dalo mnenje o zaključnih računih in z njimi povezanih transakcijah. Odgovorno je za usmerjanje, nadzor in izvedbo revizije. Revizijska mnenja so izključno odgovornost Sodišča,
- o upošteva revizijsko delo v zvezi z zaključnimi računi skupnih podjetij, ki ga je opravil neodvisni zunanji revizor, kot je določeno v členu 70(6) finančne uredbe.

3.1.9. V zvezi z odhodki skupnih podjetij za raziskave v okviru programa Obzorje 2020 naknadne revizije opravlja skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Komisija je na podlagi rezultatov naknadnih revizij skupne revizijske službe v svojem predlogu uredbe o programu Obzorje 2020⁷ menila, da je, če se upoštevajo stroški kontrol in zapletenost pravil za povračilo stroškov raziskovalnih projektov, tveganje napake na letni ravni v razponu od 2 % do 5 % realističen cilj. Cilj Komisije je ob zaključku programa Obzorje 2020 doseči stopnjo preostale napake, ki bo čim bližje 2 %. Za odhodke skupnega podjetja za raziskave v okviru programa Obzorje Evropa je za naknadne revizije še naprej odgovorna skupna revizijska služba. Vendar je ta spremenila pristop in začela izvajati naknadne revizije, ki temeljijo na tveganju, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej.

3.1.10. Sodišče komunicira s poslovodstvom o zadevah, kot so načrtovan obseg in časovni razpored revizij ter pomembne revizijske ugotovite, vključno z morebitnimi pomembnimi slabostmi pri notranjih kontrolah, ki jih odkrije pri svojih revizijah.

3.1.11. Med zadevami, o katerih Sodišče komunicira s skupnimi podjetji, določi tiste, ki so bile najpomembnejše pri reviziji zaključnih računov za tekoče obdobje in so zato ključne revizijske zadeve. Te zadeve opiše v revizijskem poročilu, razen če zakoni ali predpisi prepovedujejo javno razkritje zadeve ali, v izredno redkih okoliščinah, če ugotovi, da se o zadevi v njegovem poročilu ne bi smelo poročati, ker bi bilo smiselno pričakovati, da bodo neugodne posledice tega poročanja večje od koristi javnega interesa.

⁷ COM(2011) 809.

Skupna podjetja, ki izvajajo okvirne programe EU

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3)

3.2. Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3)

Uvod

3.2.1. Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031⁸. Skupno podjetje SESAR 3 je nadomestilo Skupno podjetje SESAR, ki je bilo ustanovljeno februarja 2007 v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave (7. OP) za obdobje osmih let⁹ (SESAR 1) in katerega delovanje je bilo podaljšano junija 2014 za program Obzorje 2020¹⁰.

3.2.2. Skupno podjetje SESAR 3 je javno-zasebno partnerstvo za razvoj moderniziranega upravljanja zračnega prometa v Evropi in za pospešitev uresničevanja [pobude za digitalno evropsko nebo](#) z raziskavami in inovacijami. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, Evropska organizacija za varnost zračne plovbe ([Eurocontrol](#)) in več kot 50 organizacij iz celotne letalske vrednostne verige, od letališč, uporabnikov zračnega prostora vseh kategorij, izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa do operatorjev brezpilotnih zrakoplovov in ponudnikov storitev ter predelovalne industrije in znanstvene skupnosti.

⁸ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

⁹ Uredba Sveta (ES) št. 219/2007 o ustanovitvi skupnega podjetja za razvoj nove generacije evropskega sistema upravljanja zračnega prometa (SESAR).

¹⁰ Uredba Sveta (EU) št. 721/2014, kakor je bila spremenjena z Uredbo (ES) št. 219/2007.

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3)

3.2.3. V [tabeli 3.2.1](#) so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.2.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	241,5	146,9	64 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	111,2	158,8	-30 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	32	36	-11 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.2.4. Spremembe obsega proračuna Skupnega podjetja, kot so prikazane v [tabeli 3.2.1](#), so v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije.

Proračun za prevzem obveznosti za leto 2023 je bil znižan zaradi manjšega števila razpisov za projekte programa Obzorje Evropa. Do povečanja proračuna za plačila za leto 2023 je prišlo zaradi vmesnih plačil za projekte programa Obzorje 2020, ki se še izvajajo, in znatnih plačil predhodnega financiranja za sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki naj bi jih Skupno podjetje podpisalo do konca leta 2023 v okviru programa Obzorje Evropa.

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.2.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti poslovodstva Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek [3.1](#) poročila. Podpis na strani [156](#) je sestavni del mnenja.

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3
(SESAR 3)

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.2.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi¹¹ in poročila o izvrševanju proračuna¹² za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti začasnega zaključnega računa

3.2.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja SESAR 3 za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

¹¹ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

¹² Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3
(SESAR 3)

Zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.2.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.2.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.2.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje 2020

3.2.11. V [tabeli 3.2.2](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje 2020 v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3
(SESAR 3)

Tabela 3.2.2 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe in dvostranskih sporazumov)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD MOVE)	555,8	29,3	n. r.	585,0	563,0	n. r.	n. r.	n. r.	563,0
Eurocontrol	467,0	25,0	n. r.	492,0	16,8	274,1	51,8	n. r.	342,7
Zasebni člani	280,0	18,5	n. r.	298,5	14,0	234,1	53,3	n. r.	301,4
Skupaj	1 302,8	72,8	n. r.	1 375,5	593,7	508,2	105,1	n. r.	1 207,0

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Eurocontrol je dosegel le približno 70 % ciljne vrednosti svojega prispevka za operativne dejavnosti

3.2.12. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja pri dejavnostih programa Obzorje 2020 je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sklenjene sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev. Kar zadeva obveznosti za operativne dejavnosti Skupnega podjetja, so EU in zasebni člani ob koncu leta 2022 že dosegli ciljne vrednosti svojih prispevkov za operativne dejavnosti. Vendar je Eurocontrol prevzel končne pravne obveznosti, ki pomenijo zgolj 70 % ciljne vrednosti njegovega prispevka za operativne dejavnosti. Zato Skupno podjetje ne bo imelo na voljo vseh načrtovanih prispevkov, da bi v celoti izvedlo svoj del programa. Konec leta 2023 je moralo Skupno podjetje plačati še približno 36,8 milijona EUR (ali 6,6 %) za projekte in pogodbe, ki še niso bili dokončani, ter potrditi stvarne prispevke v višini 105,1 milijona EUR.

Izvajanje programa Obzorje Evropa

3.2.13. V [tabeli 3.2.3](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3
(SESAR 3)

Tabela 3.2.3 – Prispevki članov za program Obzorje Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupaj
EU (GD MOVE)	570,0	30,0	600,0	157,2	2,0	n. r.	n. r.	159,2
Zasebni člani	475,0	25,0	500,0	0,0	n. r.	7,7	55,5	63,2
Eurocontrol	475,0	25,0	500,0	6,1	n. r.	7,0	14,9	27,9
Skupaj	1 520,0	80,0	1 600,0	163,3	2,0	14,7	70,3	250,3

(1) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.2.14. Konec leta 2023 so člani Skupnega podjetja za podpisane sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje Evropa prevzeli obveznosti v višini 354 milijonov EUR. Potrjeni denarni prispevki EU Skupnemu podjetju v višini 157,2 milijona EUR so se nanašali predvsem na plačila predhodnega financiranja.

Nizka stopnja izvrševanja proračuna za upravna plačila za leto 2023

3.2.15. Ob koncu leta 2023 so se stopnje izvrševanja proračuna za upravna plačila (naslov 2) znižale na 55 % (2022: 81 %). Po navedbah Skupnega podjetja je to posledica tega, da je Eurocontrol preložil izdajanje računov v okviru neke obsežne pogodbe za storitve IT iz leta 2023 na leto 2024.

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.2.16. Naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je opravila skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) je Skupno podjetje poročalo, da je reprezentativna stopnja napake znašala 4,8 %, stopnja preostale napake pa 0,6 %¹³. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanih izvršena šele leta 2024.

¹³ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja SESAR 3 za leto 2023, poglavje 4.1.1.2.3.

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3)

3.2.17. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev¹⁴. Pri upravičencih Skupnega podjetja v vzorcu Sodišče ni odkrilo hujših količinsko opredeljivih napak ali slabosti v kontrolah.

Zastarel načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.2.18. V skladu z okvirom za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije, bi morali organi EU redno posodabljati in preizkušati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in z njim povezan sanacijski načrt po nesreči, da bi se upoštevale organizacijske spremembe in nova tveganja za poslovanje. Leta 2023 je Služba Komisije za notranjo revizijo, ki deluje kot notranji revizor Skupnega podjetja, ugotovila, da načrt neprekinjenega poslovanja Skupnega podjetja ni bil posodobljen od januarja 2016. Zato v teh načrtih trenutno niso upoštewane nedavne pomembne spremembe pri poslovanju Skupnega podjetja, kot so novo vodstvo Skupnega podjetja, odgovorno za načrt neprekinjenega poslovanja, njegova selitev na sedež Eurocontrola v Bruslju februarja 2023, spremembe v njegovih operacijskih sistemih IT, povečanje dela na daljavo uslužbencev in nove kibernetne grožnje.

Ni politike notranjih kontrol za občutljive funkcije

3.2.19. Občutljive funkcije (tako potencialne kot dejanske) je treba opredeliti in upravljati na podlagi okvira za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije. Konec leta 2023 Skupno podjetje še ni imelo politike o upravljanju občutljivih funkcij. Skupno podjetje bi na podlagi take politike zagotovilo potrebne notranje kontrole ter opredelilo občutljive funkcije, jih posodabljal in določilo ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi bi preprečevalo ali zmanjševalo tveganja neprimernih ali goljufivih dejanj, kot so goljufivo poročanje, izguba sredstev, razkritje občutljivih informacij in korupcija.

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.2.20. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

¹⁴ Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3 (SESAR 3)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opazanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnim vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki in uradno določenimi ciljnim vrednostmi.	zaključeno
2	2022	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti v okviru programa Obzorje 2020 se je zmanjšala na 54 % (2021: 93 %). Razlog za to so bili glede na poročilo Skupnega podjetja o upravljanju proračuna in finančnem poslovanju za leto 2022 naraščajoči stroški in težave pri dobavi, s katerimi so se zaradi krize zaradi COVID-19 srečevali upravičenci. Zato je bilo treba večino projektov programa Obzorje 2020 podaljšati, končna plačila pa odložiti na leto 2023.	Skupno podjetje je zadnja plačila v okviru programa Obzorje 2020 izvršilo januarja 2024 in zaključilo program.	zaključeno

Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba 3
(SESAR 3)

Odgovor Skupnega podjetja

3.2.18 Skupno podjetje SESAR 3 se je seznanilo z opažanjem Sodišča in je začelo posodabljeni svoj načrt neprekinjenega poslovanja.

3.2.19 Skupno podjetje SESAR 3 se strinja s Sodiščem in bo vzpostavilo politiko za upravljanje občutljivih funkcij. V zvezi s tem želi skupno poudariti, da je že uvedlo stroge kontrole za zmanjšanje tveganj, ki so jih ugotovili revizorji. Te kontrole vključujejo dobro opredeljene strukture upravljanja, jasne vloge v finančnih procesih, ločitev nalog in celovite ukrepe za boj proti goljufijam.

3.3. Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)

Uvod

3.3.1. Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031¹⁵. Nadomestilo je Skupno podjetje za izvajanje skupne tehnološke pobude na področju aeronavtika, ki je bilo ustanovljeno decembra 2007 v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave (7. OP) za obdobje desetih let¹⁶ (Čisto nebo 1), maja 2014 pa je bilo njegovo delovanje podaljšano v okviru programa Obzorje 2020¹⁷ (Čisto nebo 2).

3.3.2. Skupno podjetje CA je javno-zasebno partnerstvo s poudarkom na raziskavah in inovacijah, ki je namenjeno preoblikovanju letalstva, in sicer tako, da bo to imelo trajnostno in podnebno nevtralno prihodnost. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, in organizacije iz letalskega sektorja, navedene v Prilogi I k enotnemu temeljnemu aktu¹⁸. Skupno podjetje ima tudi pridružene člane, izbrane z razpisi za prijavo interesa.

3.3.3. V *tabeli 3.3.1* so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.3.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	486,4	415,3	17 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	269,0	411,2	-35 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	38	41	-7 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.3.4. Spremembe obsega proračuna Skupnega podjetja, kot so prikazane v *tabeli 3.3.1*, so v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije. Skupno podjetje je tudi leta 2023 izvajalo programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa. Proračun za

¹⁵ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

¹⁶ Uredba Sveta (ES) št. 71/2007 o ustanovitvi Skupnega podjetja Čisto nebo 1.

¹⁷ Uredba Sveta (EU) št. 558/2014 o ustanovitvi Skupnega podjetja Čisto nebo 2.

¹⁸ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)

prevzem obveznosti za leto 2023 je bil znižan zaradi nižje vrednosti razpisa, ki je bil leta 2023 objavljen za projekte programa Obzorje Evropa. Do povečanja proračuna za plačila za leto 2023 je prišlo zaradi vmesnih plačil za projekte programa Obzorje 2020, ki se še izvajajo, in znatnih plačil predhodnega financiranja za sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki naj bi jih Skupno podjetje podpisalo do konca leta 2023 v okviru programa Obzorje Evropa.

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.3.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.3.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi¹⁹ in poročila o izvrševanju proračuna²⁰ za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

¹⁹ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

²⁰ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.3.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

Druga zadeva

3.3.8. Sodišče opozarja na pojasnilo 4.12 k zaključnemu računu za leto 2023, v katerem je opisano, da Skupno podjetje še vedno uvaja nov proračunski, računovodski in finančni sistem, imenovan SUMMA, kot pilotni projekt, pri katerem ta sistem razvija in preskuša za Evropsko komisijo. Mnenje Sodišča ne vsebuje pridržka v zvezi s to zadevo.

Zakovitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.3.9. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.3.10. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.3.11. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje 2020

3.3.12. V **tabeli 3.3.2** je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje 2020 v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.3.2 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe in sodnih odločb)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD RTD)	1 716,0	39,0	n. r.	1 755,0	1 713,5	n. r.	n. r.	n. r.	1 713,5
Zasebni člani	1 189,6	39,0	965,3	2 193,8	30,5	829,3	244,3	1 407,7	2 511,8
Skupaj	2 905,6	78,0	965,3	3 948,8	1 744,0	829,3	244,3	1 407,7	4 225,3

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Pravne obveznosti članov so presegle njihove ciljne vrednosti za prispevke

3.3.13. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja v programu Obzorje 2020 je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sklenjene sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev. Kar zadeva obveznosti za operativne in dodatne dejavnosti Skupnega podjetja, so člani ob koncu leta 2023 presegle ciljne vrednosti svojih prispevkov za operativne dejavnosti. Konec leta 2023 je moralo Skupno podjetje v prihodnjih letih plačati še približno 41 milijonov EUR (ali 2,4 %) za projekte, ki še niso bili dokončani, ter potrditi stvarne prispevke za svoje operativne dejavnosti v višini 244,3 milijona EUR in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti v višini 153,4 milijona EUR.

Izvajanje programa Obzorje Evropa

3.3.14. V **tabeli 3.3.3** je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)

Tabela 3.3.3 – Prispevki članov za program Obzorje Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD RTD)	1 660,8	39,2	1 700,0	376,7	176,9	n. r.	n. r.	553,6
Zasebni člani	2 360,8	39,2	2 400,0	3,8	n. r.	0,0	507,8	511,6
Skupaj	4 021,6	78,4	4 100,0	380,5	176,9	0,0	507,8	1 065,2

(1) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.3.15. Konec leta 2023 je Skupno podjetje za podpisane sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje Evropa prevzelo obveznosti v višini 616,9 milijona EUR. Potrjeni denarni prispevki EU Skupnemu podjetju v višini 376,7 milijona EUR so se nanašali predvsem na plačila predhodnega financiranja.

Nizka stopnja izvrševanja proračuna za infrastrukturne odhodke za leto 2023 (naslov 2)

3.3.16. Ob koncu leta 2023 je stopnja izvrševanja proračuna za infrastrukturna plačila (naslov 2) ostala še naprej nizka in je znašala 60 % (2022: 55 %). Po navedbah Skupnega podjetja je bila nizka stopnja izvrševanja v glavnem posledica zunanjih storitev, za katere so bile prevzete obveznosti leta 2023, vendar še niso bile opravljene ali zanje niso bili izdani računi.

Kopičenje neporabljenih finančnih prispevkov EU

3.3.17. Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti v letu 2023 se je zmanjšala na 51 %. Po navedbah Skupnega podjetja je bilo to stanje predvsem posledica tega, da je tehnično kompleksne dejavnosti v okviru programa Obzorje Evropa začelo izvajati počasneje, kot je bilo pričakovano, zaradi česar so bili zahtevki za povračilo stroškov nižji in projekti programa podaljšani, to pa je privedlo do nižjih potreb po predhodnem financiranju in zamud pri dokončanju tekočih dejavnosti programa Obzorje 2020. Leta 2023 je Skupno podjetje zaprosilo za dodatne finančne prispevke EU v višini 178 milijonov EUR, ki so presegali potrebe po denarnih sredstvih za načrtovana plačila v navedenem letu. Zato je imelo Skupno podjetje konec leta 2023 denarni presežek v višini 237 milijonov EUR. Ta nakopičen denarni presežek zato ni bil na voljo EU za financiranje njenih drugih dejavnosti v letu 2023, kar kaže na pomanjkljivosti Skupnega podjetja pri načrtovanju denarnih sredstev.

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.3.18. Naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je opravila skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) je Skupno podjetje poročalo, da je reprezentativna stopnja napake znašala 1,8 %, stopnja preostale napake pa 0,9 %²¹. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene.

3.3.19. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev²². V enem primeru je odkrilo in količinsko opredelilo resno napako, do katere je prišlo zato, ker so bili v zahtevku upravičenca za povračilo neposrednih stroškov ti nepravilno upoštevani, in zaradi uporabe nepravilnega menjalnega tečaja.

Zastarel načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.3.20. V skladu z okvirom za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije, bi morali organi EU redno posodabljati in preizkušati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in z njim povezan sanacijski načrt po nesreči, da bi se upoštevale organizacijske spremembe in nova tveganja za poslovanje. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji s sedežem v isti stavbi v Bruslju leta 2018 sprejelo skupni načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči. Vendar so sodelujoča skupna podjetja nazadnje posodobila skupni načrt neprekinjenega poslovanja februarja 2020, skupni sanacijski načrt po nesreči pa nazadnje preizkusila januarja 2019. Zato v načrtih trenutno niso upoštevane nove znatne spremembe pri poslovanju Skupnega podjetja, kot so novo vodstvo Skupnega podjetja, odgovorno za načrt neprekinjenega poslovanja, spremembe v operacijskih sistemih IT, povečanje dela na daljavo uslužbencev in nove kibernetске grožnje.

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.3.21. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

²¹ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja CA za leto 2023, poglavje 4.1.1.

²² Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2020	Skupno podjetje je znatno povečalo uporabo agencijskih uslužbencev. Na podlagi take prakse se ustvarjajo dejanska stalna delovna mesta, poleg tistih, ki so predvidena v načrtih delovnih mest. To kaže, da število statutarnih uslužbencev Skupnega podjetja ne zadostuje za izvajanje njegovega raziskovalnega in inovacijskega programa ter z njim povezanih delovnih načrtov. Te razmere predstavljajo za Skupno podjetje tudi bistvena tveganja, kar zadeva ohranjanje ključnih kompetenc, nejasno odgovornost in manjšo učinkovitost uslužbencev, ki bi lahko negativno vplivala na splošno smotrnost poslovanja Skupnega podjetja.	Skupno podjetje je v letu 2023 še naprej uporabljalo veliko število agencijskih delavcev, kot razlog za to pa je navedlo omejitve zaradi že določenega načrta delovnih mest in izjemne delovne obremenitve zaradi vzporednega izvajanja programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa.	odprto
2	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnim vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki in uradno določenimi ciljnim vrednostmi.	zaključeno

Skupno podjetje za čisto letalstvo (CA)

Številka	Leto opazanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opazanja Sodišča
3	2022	Stopnja izvrševanja odobritev operativnih plačil v zvezi z dejavnostmi v okviru programa Obzorje 2020 je znašala 78 % (2021: 83 %). Pri precejšnjem številu potekajočih projektov v okviru programa Obzorje 2020 je zaradi pandemije COVID-19 prišlo do zamud pri tehničnih dejavnostih ali je bilo treba zmanjšati njihov obseg. Zato je bilo treba te projekte spremeniti ali podaljšati njihovo obdobje izvajanja, končna plačila pa odložiti na leto 2023.	Stopnja izvrševanja odobritev operativnih plačil leta 2023 v zvezi z dejavnostmi v okviru programov Obzorje 2020 in Obzorje Evropa se je zmanjšala na 51 % (glej odstavek 3.3.17).	odprto
4	2022	Ob koncu leta 2022 je bila stopnja izvrševanja proračuna Skupnega podjetja za upravna plačila (naslov 2) nizka, in sicer je znašala 54 %. Razlog za to so bile glede na poročilo Skupnega podjetja o upravljanju proračuna in finančnem poslovanju za leto 2022 predvsem informacijske in komunikacijske storitve, ki so bile zagotovljene v zadnjem četrtletju leta 2022 in jih je bilo treba plačati leta 2023, ter nižji stroški za storitve, ki jih je zagotovila Komisija.	Ob koncu leta 2023 je stopnja izvrševanja proračuna za infrastrukturne odhodke (naslov 2) ostala še naprej nizka in je znašala 60 % (glej odstavek 3.3.16).	odprto

Odgovor Skupnega podjetja

3.3.16 Skupno podjetje CA se je seznanilo z opažanjem Sodišča. Vendar želi pojasniti, da je nizka stopnja izvrševanja proračuna za odhodke za infrastrukturo (naslov 2) predstavljala le 0,4 % njegovega celotnega proračuna za plačila za leto 2023.

3.3.17 Skupno podjetje upravlja tehnično zapletene projekte, na katere vplivajo tudi dogodki, ki jih ne more nadzorovati. Zato je imelo koristi od prožnosti, ki mu jo omogoča njegova finančna uredba v zvezi z izvrševanjem financiranja v celotnem programskem obdobju, in sicer da lahko v naslednjih treh proračunskih letih uporabi prejete denarne prispevke EU.

Skupno podjetje uporablja zakladniške storitve Evropske komisije kot virtualni bančni račun in za transakcije med podjetji, kar zmanjšuje tveganja, povezana z visokim zneskom nakopičenih denarnih sredstev. Za leto 2024 je prilagodilo svoje potrebe po denarju za plačila in že zmanjšalo višino zahtevanih finančnih prispevkov EU za leto 2024.

3.3.19 Skupno podjetje se je seznanilo z opažanjem Sodišča. Poudariti želi, da je izvedlo več predhodnih ukrepov za zmanjšanje podobnih napak z ozaveščanjem upravičencev in svojih uradnikov, odgovornih za izvrševanje nepovratnih sredstev.

3.3.20 Skupaj z drugimi skupnimi podjetji je v skladu s členom 13 enotnega temeljnega akta vzpostavilo ureditve zaledne službe za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (BOA ICT).

Te ureditve zajemajo upravljanje IKT med skupnimi podjetji, upravljanje skupne infrastrukture IKT, upravljanje orodij in storitev IKT ter upravljanje varnosti in skladnosti (vključno s kibernetско varnostjo).

Skupni letni delovni načrt za leto 2024 (sprejet 15. decembra 2023) med drugim vključuje poseben ukrep za pregled in posodobitev načrta neprekinjenega poslovanja/načrta za vnovično vzpostavitev delovanja v letu 2024.

3.4. Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)

Uvod

3.4.1. Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031²³. Nadomestilo je Skupno podjetje za pobudo za inovativna zdravila, ki je bilo ustanovljeno decembra 2007 v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave (7. OP) za obdobje desetih let²⁴ (IMI 1) in katerega delovanje je bilo maja 2014 podaljšano v okviru programa Obzorje 2020²⁵ (IMI 2).

3.4.2. Skupno podjetje IHI je javno-zasebno partnerstvo, usmerjeno na interdisciplinarne, trajnostne in na paciente osredotočene raziskave in inovacije na področju zdravstva. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, in evropska panožna združenja.

3.4.3. V *tabeli 3.4.1* so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.4.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	225,9	174,8	29 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	223,2	272,4	-18 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	44	49	-10 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.4.4. Spremembe obsega proračuna Skupnega podjetja, kot so prikazane v *tabeli 3.4.1*, so v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije. Do povečanja proračuna za plačila za leto 2023 je prišlo zaradi vmesnih plačil za projekte 7. OP in programa Obzorje 2020, ki se še izvajajo, in znatnih plačil predhodnega financiranja za

²³ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

²⁴ Uredba Sveta (ES) št. 73/2008 o ustanovitvi Skupnega podjetja za izvajanje skupne tehnološke pobude za inovativna zdravila.

²⁵ Uredba Sveta (EU) št. 557/2014 o ustanovitvi Skupnega podjetja za pobudo za inovativna zdravila 2.

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)

sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki naj bi jih Skupno podjetje podpisalo do konca leta 2023 v okviru programa Obzorje Evropa.

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.4.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.4.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi²⁶ in poročila o izvrševanju proračuna²⁷ za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.4.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje

²⁶ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

²⁷ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)

kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

Zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.4.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.4.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.4.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje 7. OP

Konec leta 2023 Skupno podjetje še ni dokončalo izvajanja 7. OP

3.4.11. V [tabeli 3.4.2](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za 7. OP v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)

Tabela 3.4.2 – Prispevki članov za 7. OP (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD RTD)	966,0	34,0	n. r.	1 000,0	938,4	n. r.	n. r.	n. r.	938,4
Zasebni člani	966,0	34,0	n. r.	1 000,0	21,9	816,3	30,3	n. r.	868,5
Skupaj	1 932,0	68,0	n. r.	2 000,0	960,3	816,3	30,3	n. r.	1 806,9

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.4.12. Kar zadeva pravne obveznosti za operativne dejavnosti Skupnega podjetja, je EU ob koncu leta 2023 dosegla približno 97 % ciljne vrednosti svojih prispevkov za 7 OP, zasebni člani pa 95 %. Leta 2024 (11 let po koncu programa) je Skupno podjetje IHI načrtovalo zaključitev zadnjega potekajočega projekta 7. OP za oktober 2024, nato pa bo program zaključilo.

Izvajanje programa Obzorje 2020

3.4.13. V [tabeli 3.4.3](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje 2020 v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki so bili pripoznani kot potrjeni in o katerih se je poročalo ob koncu leta 2023.

Tabela 3.4.3 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD RTD)	1 595,4	42,6	n. r.	1 638,0	1 125,0	n. r.	n. r.	n. r.	1 125,0
EFPIA in pridruženi partnerji	1 595,4	42,6	n. r.	1 638,0	39,3	1 072,3	182,3	n. r.	1 293,9
Skupaj	3 190,8	85,2	n. r.	3 276,0	1 164,3	1 072,3	182,3	n. r.	2 418,9

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Kar zadeva pravne obveznosti, so člani dosegli 91 % oziroma 94 % svojih ciljnih prispevkov

3.4.14. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja v programu Obzorje 2020 je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sklenjene sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev. Kar zadeva obveznosti, je EU dosegla 91 % ciljne vrednosti svojih prispevkov, zasebni člani pa 94,4 %. Konec leta 2023 je moralo Skupno podjetje v prihodnjih letih plačati še približno

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)

356,5 milijona EUR (ali 24,6 %) za projekte, ki še niso bili dokončani, in potrditi stvarne prispevke v višini 182,3 milijona EUR.

Izvajanje programa Obzorje Evropa

3.4.15. V **tabeli 3.4.4** je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.4.4 – Prispevki članov za program Obzorje Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD RTD)	1 169,8	30,2	1 200,0	72,9	9,9	n. r.	n. r.	82,8
Zasebni člani in prispevajoči partnerji	1 169,8	30,2	1 200,0	2,7	n. r.	0,1	14,4	17,2
Skupaj	2 339,6	60,4	2 400,0	75,6	9,9	0,1	14,4	100,0

(1) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti. Na ravni Skupnega podjetja slednji ne smejo presežati 40 % skupnih stvarnih prispevkov zasebnih članov.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.4.16. Konec leta 2023 je Skupno podjetje za podpisane sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje Evropa prevzelo obveznosti za 382,2 milijona EUR, njegovi zasebni člani in prispevajoči partnerji pa 216 milijonov EUR. Potrjeni denarni prispevki EU Skupnemu podjetju v višini 72,9 milijona EUR so se nanašali predvsem na plačila predhodnega financiranja.

Nizka stopnja izvrševanja proračuna za infrastrukturne odhodke za leto 2023 (naslov 2)

3.4.17. Ob koncu leta 2023 sta bili stopnji izvrševanja proračuna za prevzem obveznosti in plačila v zvezi z infrastrukturnimi odhodki (naslov 2) nizki in sta znašali 69 % oz. 67 %. Skupno podjetje je navedlo, da so se njegovi odhodki za komuniciranje in dogodke v letu 2023 znatno zmanjšali, saj je pogosteje organiziralo spletne sestanke in dogodke.

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.4.18. Za odhodke 7. OP je Skupno podjetje do konca leta 2023 izvajalo naknadne revizije. V skladu s tem je kot končne stopnje napake za odhodke 7. OP objavilo reprezentativno stopnjo napake v višini 2,1 % in stopnjo preostale napake v višini 0,8 %. Za naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je pristojna skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) je Skupno podjetje poročalo, da je reprezentativna stopnja napake znašala 2,6 %, stopnja preostale napake pa 1,6 %²⁸. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanih izvršena šele leta 2024.

3.4.19. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev²⁹. V nekem primeru je Sodišče odkrilo in količinsko opredelilo resno napako zaradi neupravičenih stroškov dela, pri izračunu katerih se je uporabila napačna metoda, nanašali pa so se na uslužbenke, ki so delali izključno na drugih projektih.

Slabosti pri zasnovi in ocenjevanju postopka za oddajo javnega naročila velike vrednosti

3.4.20. Pri nekem postopku za oddajo javnega naročila v vrednosti približno 0,5 milijona EUR v letu 2023 za analitične storitve Skupno podjetje z notranjimi kontrolami ni odkrilo slabosti v zasnovi javnega razpisa, niti pri ocenjevanju finančnih predlogov, zaradi katerih bi lahko prišlo do izkrivljanja konkurence. Če te slabosti pri prihodnjih javnih naročilih ne bodo odpravljene, lahko privedejo do nepravilnih pogodb in plačil.

Zastarel načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.4.21. V skladu z okvirom za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije, bi morali organi EU redno posodabljati in preizkušati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in z njim povezan sanacijski načrt po nesreči, da bi se upoštevale organizacijske spremembe in nova tveganja za poslovanje. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji s sedežem v isti stavbi v Bruslju leta 2018 sprejelo skupni

²⁸ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja IHI za leto 2023, poglavje 4.1.

²⁹ Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)

načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči. Vendar so sodelujoča skupna podjetja nazadnje posodobila skupni načrt neprekinjenega poslovanja februarja 2020, skupni sanacijski načrt po nesreči pa nazadnje preizkusila januarja 2019. Zato v načrtih trenutno niso upoštevane nove znatne spremembe pri poslovanju Skupnega podjetja, kot so novo vodstvo Skupnega podjetja, odgovorno za načrt neprekinjenega poslovanja, spremembe v operacijskih sistemih IT, povečanje dela na daljavo uslužbencev in nove kibernetске grožnje.

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.4.22. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje (IHI)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnim vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki in uradno določenimi ciljnim vrednostmi.	zaključeno

Odgovor Skupnega podjetja

3.4.14. Stanje je bilo predvsem posledica dejstva, da na razpisih za zbiranje predlogov za leto 2019 okoli 139 milijonov EUR načrtovanih sredstev EU ni bilo porabljenih. Proračun EU je bil s sklepom upravnega odbora Skupnega podjetja ustrezno zmanjšan.

Če upoštevamo program IMI2 kot celoto, visoka raven pravnih obveznosti zasebnih članov v zvezi z dejavnostmi Skupnega podjetja v okviru programa Obzorje 2020 presega zaveze EU. Konec leta 2023 je v okviru programa Obzorje 2020 še vedno potekalo 59 projektov. Skupno podjetje IHI zato pričakuje, da bo doseglo cilje programa, opredeljene v Uredbi Sveta št. 557/2014, in nadaljevalo izvajanje programa Obzorje 2020 do leta 2028/2029.

3.4.17. Neporabljeni znesek odobritev plačil v okviru proračuna za odhodke za infrastrukturo (naslov 2) je ob koncu leta 2023 znašal približno 1 milijon EUR (ali 0,5 % celotnega proračuna Skupnega podjetja za plačila za leto 2023).

3.4.20. Skupno podjetje IHI opažanja Sodišča jemlje zelo resno in sprejema ukrepe za odpravo ugotovljenih pomanjkljivosti, ki so bile večinoma posledica pomanjkanja virov in posebnih kompetenc ter časovnega pritiska.

Skupno podjetje IHI je medtem uvedlo naslednje popravne ukrepe:

- pregled notranjih procesov in delovnih postopkov, ki zagotavljajo odgovornost za procese, ter načelo štirih oči za okrepitev postopka preverjanja dokumentacije o javnih naročilih;
- obvezna in redna usposabljanja za vse zaposlene, ki so vključeni v naloge javnega naročanja;
- še večja uporaba medinstitucionalnih okvirnih pogodb.

Skupno podjetje IHI bo do konca leta 2024 začelo uporabljati orodje za upravljanje javnih naročil (PPMT). S tem orodjem naj bi dodatno uskladili delovne postopke, odpravili postopkovne pomanjkljivosti ter zagotovili spoštovanje načel ločitve nalog in štirih oči.

3.4.21. Skupno podjetje IHI je skupaj z drugimi skupnimi podjetji v skladu s členom 13 enotnega temeljnega akta vzpostavilo ureditve zaledne službe za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo. Te ureditve vključujejo upravljanje IKT med skupnimi podjetji, upravljanje skupne infrastrukture IKT, upravljanje orodij in storitev IKT ter upravljanje varnosti in skladnosti (vključno s kibernetiko varnostjo).

Skupni letni delovni načrt skupine za leto 2024 je bil sprejet 15. decembra 2023 in vključuje poseben ukrep za pregled in posodobitev načrta neprekinjenega poslovanja/načrta ponovne vzpostavitve delovanja v letu 2024. Skupno podjetje IHI vodi izvajanje tega ukrepa, zato je julija 2024 predložilo osnutek teh načrtov za posvetovanje med skupnimi podjetji in kasnejše sprejetje.

3.5. Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

Uvod

3.5.1. Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031³⁰. Nadomestilo je Skupno podjetje za gorivne celice in vodik, ki je bilo ustanovljeno maja 2008 v okviru sedmega okvirnega programa za raziskave (7. OP) za obdobje do 31. decembra 2017³¹ (GCV 1) in katerega delovanje je bilo podaljšano maja 2014 v okviru programa Obzorje 2020³² (GCV 2).

3.5.2. Skupno podjetje Čisti vodik je javno-zasebno partnerstvo na področju tehnoloških raziskav in inovacij v zvezi z vodikom in gorivnimi celicami. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, panožno združenje (Hydrogen Europe) in raziskovalno združenje (Hydrogen Europe Research).

3.5.3. V [tabeli 3.5.1](#) so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.5.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	327,8	118,3	177 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	268,9	314,3	-14 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	28	29	-3 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.5.4. Spremembe obsega proračuna Skupnega podjetja, kot so prikazane v [tabeli 3.5.1](#), so v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije. Do znatnega povečanja proračuna za plačila za leto 2023 (ki je vključeval dodatnih 36 milijonov EUR sredstev RePowerEU) je prišlo zaradi vmesnih plačil za projekte 7. OP in programa Obzorje 2020, ki se še izvajajo, in znatnih plačil predhodnega financiranja za

³⁰ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

³¹ Uredba Sveta (ES) št. 521/2008 o ustanovitvi Skupnega podjetja za gorivne celice in vodik.

³² Uredba Sveta (EU) št. 559/2014 o Skupnem podjetju za gorivne celice in vodik 2.

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki naj bi jih Skupno podjetje podpisalo do konca leta 2023 v okviru programov Obzorje Evropa in RePowerEU.

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.5.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.5.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi³³ in poročila o izvrševanju proračuna³⁴ za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.5.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje

³³ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

³⁴ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

Zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.5.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.5.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.5.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje 7. OP

Skupno podjetje je do zaključitve 7. OP leta 2023 prejelo prispevke nekoliko pod ciljnim vrednostmi

3.5.11. V [tabeli 3.5.2](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za 7. OP v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

Tabela 3.5.2 – Prispevki članov za 7. OP (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe in sodnih odločb)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD RTD)	450,0	20,0	n. r.	470,0	410,4	19,1	n. r.	n. r.	429,5
Zasebni člani	450,0	20,0	n. r.	470,0	17,9	457,8	0,0	n. r.	475,7
Skupaj	900,0	40,0	n. r.	940,0	428,3	476,9	0,0	n. r.	905,2

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.5.12. Skupno podjetje je leta 2023, deset let po koncu 7. OP, izvršilo zadnje plačilo v višini približno 3 milijone EUR in potrdilo vse stvarne prispevke, ki so jih prijaviли zasebni člani. Skupno podjetje je do zaključitve programa prejelo prispevke za operativne dejavnosti, ki so pomenili 96 % uradno določenih ciljnih vrednosti članov.

Izvajanje programa Obzorje 2020

3.5.13. V [tabeli 3.5.3](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje 2020 v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje priznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.5.3 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe in sodnih odločb)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD RTD)	646,0	19,0	n. r.	665,0	634,4	n. r.	n. r.	n. r.	634,4
Zasebni člani	76,0	19,0	285,0	380,0	18,2	68,8	47,7	1 039,1	1 173,8
Skupaj	722,0	38,0	285,0	1 045,0	652,6	68,8	47,7	1 039,1	1 808,2

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Pravne obveznosti članov so dosegle njihove ciljne vrednosti za prispevke

3.5.14. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja pri programu Obzorje 2020 je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sklenjene sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev. Kar zadeva obveznosti za operativne in dodatne dejavnosti Skupnega podjetja, so člani ob koncu leta 2022 presegli ciljne vrednosti svojih prispevkov za operativne dejavnosti. Konec leta 2023

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

je moralo Skupno podjetje v prihodnjih letih plačati še približno 53 milijonov EUR (ali 8 %) za projekte in pogodbe, ki še niso bili dokončani, in potrditi stvarne prispevke za svoje operativne dejavnosti v višini 47,7 milijona EUR.

Izvrševanje proračuna za operativna plačila za leto 2023, namenjena dejavnostim programa Obzorje 2020, se je zavleklo

3.5.15. Skupno podjetje v letu 2023 ni imelo nobenih novih odobritev za prevzem obveznosti za operativne dejavnosti, saj je zadnji razpis za zbiranje predlogov pri programu Obzorje 2020 zaključilo leta 2020. Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti se je še dodatno zmanjšala na 69 % (2022: 81 %). Po navedbah Skupnega podjetja so bili razlog za to upravičenci s kompleksnimi ukrepi na področju inovacij, ki so potrebovali nacionalno in regionalno sofinanciranje ter so zato preložili projekte ali finančno poročanje. Navedlo je tudi, da so imeli upravičenci tudi v letu 2023 višje stroške in težave v dobavni verigi zaradi pandemije COVID-19 in ruske vojne agresije proti Ukrajini. Zato je bilo treba več pomembnih ukrepov programa Obzorje 2020 na področju inovacij podaljšati, plačila pa odložiti na leto 2024.

Izvajanje programa Obzorje Evropa, vključno z načrtom RePowerEU

3.5.16. V [tabeli 3.5.4](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.5.4 – Prispevki članov za program Obzorje 2020, vključno z načrtom RePowerEU (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD RTD)	1 169,8	30,2	1 200,0	277,8	61,1	n. r.	n. r.	338,9
Zasebni člani	969,8	30,2	1 000,0	0,0	n. r.	685,3	247,2	932,5
Skupaj	2 139,6	60,4	2 200,0	277,8	61,1	685,3	247,2	1 271,4

(1) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Izvajanje programa Obzorje Evropa, vključno z načrtom RePowerEU, je v napredni fazi

3.5.17. Do konca leta 2023 je Skupno podjetje za podpisane sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje Evropa prevzelo obveznosti v višini 452 milijonov EUR. Komisija je Skupnemu podjetju za program Obzorje Evropa iz načrta

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

RePowerEU zagotovila dodatnih 200 milijonov EUR, da bi podvojila število vodikovih dolin, ki naj bi jih Skupno podjetje vzpostavilo v obdobju 2023–2025. Potrjeni denarni prispevki EU Skupnemu podjetju v višini 277,8 milijona EUR so se nanašali predvsem na plačila predhodnega financiranja. Hkrati so zasebni člani poročali o stvarnih prispevkih v vrednosti približno 932,5 milijona EUR, od tega se je približno 685,3 milijona EUR nanašalo na stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Stopnja izvrševanja proračuna za infrastrukturne odhodke za leto 2023 (naslov 2) je še vedno nizka

3.5.18. Do konca leta 2023 sta se stopnji izvrševanja proračuna za upravne obveznosti in za plačila v zvezi z infrastrukturnimi odhodki (naslov 2) sicer izboljšali, vendar sta bili še vedno nizki, saj sta znašali 71 % oz. 61 % (2022: 62 % in 51 %). Po navedbah Skupnega podjetja je bil podpis dveh pomembnih okvirnih pogodb začasno preložen. Zato ni bilo mogoče skleniti načrtovanih posameznih naročil, ki so bila z njima povezana, plačila pa je bilo treba preložiti na leto 2024.

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.5.19. Za odhodke 7. OP je Skupno podjetje do konca leta 2021 izvajalo naknadne revizije. V skladu s tem je kot končne stopnje napake za odhodke 7. OP objavilo reprezentativno stopnjo napake v višini 2,0 % in stopnjo preostale napake v višini 1,1 %, ki jo je doseglo konec leta 2021. Za naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je pristojna skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) je Skupno podjetje poročalo, da je reprezentativna stopnja napake znašala 2,8 %, stopnja preostale napake pa 0,6 %³⁵. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanjih izvršena šele leta 2024.

3.5.20. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev³⁶. V enem primeru je odkrilo in količinsko opredelilo resno napako, do

³⁵ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja Čisti vodik za leto 2023, poglavje 4.1.

³⁶ Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

katere je prišlo zato, ker se je nepravilno zahtevalo povračilo odbitnega davka na dodano vrednost.

Zastarel načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.5.21. V skladu z okvirom za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije, bi morali organi EU redno posodabljati in preizkušati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in z njim povezan sanacijski načrt po nesreči, da bi se upoštevale organizacijske spremembe in nova tveganja za poslovanje. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji s sedežem v isti stavbi v Bruslju leta 2018 sprejelo skupni načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči. Vendar so sodelujoča skupna podjetja nazadnje posodobila skupni načrt neprekinjenega poslovanja februarja 2020, skupni sanacijski načrt po nesreči pa nazadnje preizkusila januarja 2019. Zato v načrtih trenutno niso upoštewane nove znatne spremembe pri poslovanju Skupnega podjetja, kot so novo vodstvo Skupnega podjetja, odgovorno za načrt neprekinjenega poslovanja, spremembe v operacijskih sistemih IT, povečanje dela na daljavo uslužbencev in nove kibernetске grožnje.

Ni politike notranjih kontrol za občutljive funkcije

3.5.22. Občutljive funkcije (tako potencialne kot dejanske) je treba opredeliti in upravljati na podlagi okvira za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije. Konec leta 2023 Skupno podjetje še ni imelo politike o upravljanju občutljivih funkcij, da bi spremljalo s tem povezane notranje kontrole. Skupno podjetje bi na podlagi take politike zagotovilo potrebne notranje kontrole ter opredelilo občutljive funkcije, jih posodabljal in določilo ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi bi preprečevalo ali zmanjševalo tveganja neprimernih ali goljufivih dejanj, kot so goljufivo poročanje, izguba sredstev, razkritje občutljivih informacij in korupcija.

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.5.23. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnim vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki in uradno določenimi ciljnim vrednostmi.	zaključeno
2	2022	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti v okviru programa Obzorje 2020 je znašala 81 % (2021: 88 %). Razlog za to so bili po mnenju Skupnega podjetja naraščajoči stroški in težave pri dobavi, s katerimi so se srečevali upravičenci zaradi pandemije COVID-19 in ruske vojne agresije na Ukrajino. Zato je bilo treba večino projektov programa Obzorje 2020 podaljšati, končna plačila pa odložiti na leto 2023.	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti za program Obzorje 2020 se je še dodatno zmanjšala na 69 % predvsem zaradi zunanjih dejavnikov, na katere Skupno podjetje ne more vplivati (glej odstavek 3.5.15).	odprto
3	2022	Ob koncu leta 2022 je bila stopnja izvrševanja upravnega proračuna (naslov 2) nizka, saj je za odobritve za prevzem obveznosti znašala 62 %, za odobritve plačil pa 51 %.	Stopnji izvrševanja proračuna za infrastrukturne odhodke za leto 2023 sta ostali nizki ter znašali 71 % za odobritve za prevzem	odprto

Skupno podjetje za čisti vodik (Čisti vodik)

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
			obveznosti in 61 % za odobritve plačil (glej odstavek 3.5.18).	
4	2022	V skladu s kadrovskimi predpisi ³⁷ in smernicami Skupnega podjetja bi moral odbor uslužbencev imenovati vsaj enega člana izbirne komisije za zunanje postopke zaposlovanja. Sodišče je ugotovilo, da izbirna komisija za postopek zaposlovanja, ki ga je revidiralo, ni vključevala člana, ki bi ga imenoval odbor uslužbencev.	Skupno podjetje je leta 2023 ustanovilo lasten odbor uslužbencev.	zaključeno

³⁷ Člen 9 v povezani s členom 1a.

Odgovor Skupnega podjetja

3.5.12. Skupno podjetje za čisti vodik se strinja, da je bil sedmi okvirni program zaključen v višini 96 % vseh pogodbenih ciljnih vrednosti prispevkov članov za operativne dejavnosti. Vendar je treba opozoriti, da so zasebni člani dosegli 101,2 % ciljne vrednosti svojih prispevkov.

3.5.18. Ob koncu leta 2023 je neporabljeni znesek odobritev plačil v okviru proračuna za odhodke za infrastrukturo (naslov 2) znašal približno 1,3 milijona EUR (ali 0,4 % skupnega proračuna Skupnega podjetja za plačila za leto 2023).

3.5.20. Napaka, ugotovljena v enem naključno izbranem in revidiranem plačilu iz programa Obzorje 2020, je znašala 203 000 EUR (ali 0,2 % vseh izvedenih plačil Skupnega podjetja v okviru programa Obzorje 2020) in se nanaša na neupravičen davek na dodano vrednost (DDV).

3.5.21. Skupno podjetje za čisti vodik je skupaj z drugimi skupnimi podjetji v skladu s členom 13 Enotnega temeljnega akta vzpostavilo zaledne ureditve za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo. Te ureditve zajemajo upravljanje IKT med skupnimi podjetji, upravljanje skupne infrastrukture IKT, upravljanje orodij in storitev IKT ter upravljanje varnosti in skladnosti (vključno s kibernetiko varnostjo). Skupni letni delovni načrt za leto 2024 (sprejet 15. decembra 2023) med drugim vključuje poseben ukrep za pregled in posodobitev načrta neprekinjenega poslovanja/načrta za vnovično vzpostavitev delovanja po nepredvidljivih dogodkih v letu 2024. Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje vodi izvajanje tega ukrepa in namerava julija 2024 predložiti osnutek teh načrtov za posvetovanje med skupnimi podjetji in poznejše sprejetje.

3.5.22. Trenutno se za zmanjšanje tveganj, povezanih z občutljivimi funkcijami, izvajajo ukrepi notranjega nadzora, kot so ločevanje nalog v skladu z načelom štirih oči, podpisane izjave o nasprotju interesov, podpisane izjave o zavezanosti in neodvisnosti ter usposabljanja o etiki, varstvu podatkov in upravljanju občutljivih informacij. V prihodnji politiki Skupnega podjetja za čisti vodik glede občutljivih funkcij bodo opredeljene vloge in odgovornosti, opredelitve bodo natančneje pojasnjene, zagotovljena bodo ustrezna načela in metodologija, vzpostavljen bo popis potencialno občutljivih funkcij in opredeljeni bodo blažilni ukrepi.

3.6. Skupno podjetje za čipe

Uvod

3.6.1. Skupno podjetje za čipe s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno s spremembo enotnega temeljnega akta septembra 2023 v okviru programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa za obdobje do 31. decembra 2031³⁸. Nadomestilo je Skupno podjetje za ključne digitalne tehnologije (KDT), ki je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa³⁹.

3.6.2. Skupno podjetje za čipe spodbuja razvoj inovativnih polprevodniških tehnologij naslednje generacije in krepi evropske zmogljivosti za proizvodnjo čipov v okviru [pobude Čipi za Evropo](#). Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, [sodelujoče države](#) in tri evropska panožna združenja.

3.6.3. V [tabeli 3.6.1](#) so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.6.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	518,4	222,2	133 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	835,7	261,4	220 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	33	25	32 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.6.4. Proračun Skupnega podjetja za obveznosti in plačila, kot je prikazan v [tabeli 3.6.1](#), se je znatno povečal zaradi spremembe enotnega temeljnega akta leta 2023⁴⁰, s katero je bilo Skupno podjetje KDT preoblikovano v Skupno podjetje za čipe.

³⁸ Uredba Sveta (EU) 2023/1782 o spremembi Uredbe Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa v zvezi s Skupnim podjetjem za čipe.

³⁹ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

⁴⁰ Uredba Sveta (EU) 2023/1782 o spremembi Uredbe Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa v zvezi s Skupnim podjetjem za čipe.

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.6.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.6.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁴¹ in poročila o izvrševanju proračuna⁴² za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.6.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

⁴¹ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁴² Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Zakornitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.6.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.6.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.6.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje 2020

3.6.11. V *tabeli 3.6.2* je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje 2020 v primerjavi z ravnjo prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za čipe

Tabela 3.6.2 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – ocenjeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD CNCT)	1 169,7	15,3	n. r.	1 185,0	1 172,5	n. r.	n. r.	n. r.	1 172,5
Zasebni člani	1 617,5	40,0	n. r.	1 657,5	25,4	608,0	1 052,0	n. r.	1 685,4
Sodelujoče države ⁽²⁾	1 170,0	n. r.	n. r.	1 170,0	990,7	0,0	0,0	n. r.	990,7
Skupaj	3 957,2	55,3	n. r.	4 012,5	2 188,6	608,0	1 052,0	n. r.	3 848,6

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

(2) Denarni prispevki sodelujočih držav v višini 990,7 milijona EUR so ocene Skupnega podjetja.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Večino stvarnih prispevkov zasebnih članov Skupnega podjetja je treba še potrditi

3.6.12. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev. Konec leta 2023 je Skupno podjetje za sklenjene sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje 2020 v celoti prevzelo obveznosti za najvišji možni prispevek EU za operativne dejavnosti, ki je znašal 1 169,7 milijona EUR. Zato je EU za njihovo izvajanje Skupnemu podjetju že zagotovila denarne prispevke v višini 1 147 milijonov EUR. Od prevzetih obveznosti bo treba v prihodnjih letih za projekte, ki še niso zaključeni, plačati še približno 75 milijonov EUR (ali 6,4 %).

3.6.13. Ob koncu leta 2023 so po oceni Skupnega podjetja morebitni končni stvarni prispevki zasebnih članov za operativne dejavnosti programa Obzorje 2020 znašali 1 660 milijonov EUR ali 103 % minimalne ciljne vrednosti v višini 1 617,5 milijona EUR. Skupno podjetje lahko stvarne prispevke zasebnih članov izračuna in potrdi šele po tem, ko Skupno podjetje in sodelujoče države izvršijo vsa plačila ter so prejeta vsa potrdila o zaključku projekta in s tem povezana potrdila o računovodskih izkazih. Glede na to, da je bilo konec leta 2023 zaključeno le omejeno število projektov programa Obzorje 2020, so potrjeni stvarni prispevki članov iz panoge takrat znašali 608 milijonov EUR (ali 38 % ciljne vrednosti).

Večina prispevkov sodelujočih držav Skupnega podjetja še ni bila prijavljena

3.6.14. Glede na pojasnilo 4.12 k zaključnemu računu Skupnega podjetja za leto 2023 to trenutno pregleduje postopke in tehnično metodo, ki se uporabljajo za poročanje in potrjevanje denarnih prispevkov sodelujočih držav za potekajoča programa (Obzorje 2020 in Obzorje Evropa). Po navedbah Skupnega podjetja so bili podatki o prispevkih sodelujočih držav med pripravo končnih zaključnih računov zaradi tehničnih težav nepopolni. Zato je lahko Skupno podjetje potrdilo prispevke sodelujočih držav za dejavnosti programa Obzorje 2020 in programa Obzorje Evropa v skupni vrednosti samo 672 milijonov EUR.

Skupno podjetje za čipe

Izvajanje programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa

3.6.15. V **tabeli 3.6.3** je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.6.3 – Prispevki članov za programa Obzorje 2020 in Digitalna Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (v skladu z enotnim temeljnim aktom)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽³⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽³⁾ – ocenjeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD CNCT) ⁽¹⁾	4 112,7	62,3	4 175,0	241,8	278,7	n. r.	n. r.	520,5
Zasebni člani	2 511,1	26,3	2 537,4	1,5	n. r.	0,0	76,0	77,5
Sodelujoče države ⁽²⁾	4 112,7	n. r.	4 112,7	81,9	0,0	n. r.	n. r.	81,9
Skupaj	10 736,5	88,6	10 825,1	325,2	278,7	0,0	76,0	679,9

(1) Finančni prispevki EU so razdeljeni na naslednji način: a) do 2 720 milijonov EUR iz Obzorja Evropa; b) do 1 450 milijonov EUR iz programa Digitalna Evropa.

(2) Denarni prispevki sodelujočih držav v višini 81,9 milijona EUR so ocene Skupnega podjetja.

(3) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Zamuda pri izvajanju projektov programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa

3.6.16. Kar zadeva dejavnosti v okviru programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa, so EU in zasebni člani Skupnega podjetja do konca leta 2023 prevzeli obveznosti za samo 598 milijonov EUR. Potrjeni denarni prispevki EU Skupnemu podjetju v višini 241,8 milijona EUR so se nanašali predvsem na plačila predhodnega financiranja. Hkrati so zasebni člani poročali o stvarnih prispevkih za izvedene dejavnosti v višini približno 76 milijonov EUR. Po navedbah Skupnega podjetja je do tega prišlo, ker je bilo Skupno podjetje KDT pozno preoblikovano v Skupno podjetje za čipe, in sicer šele septembra 2023, in ker so se kompleksne dejavnosti, za katere je bilo po novem pristojno, začele izvajati počasneje, kot je bilo predvideno.

Kopičenje neporabljenih finančnih prispevkov EU

3.6.17. Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti za leto 2023 se je še dodatno zmanjšala na 36 %. Po navedbah Skupnega podjetja je bilo to stanje predvsem posledica poznega prehoda Skupnega podjetja KDT v Skupno podjetje za čipe septembra 2023. Zaradi prehoda so se bistveno povečale odobritve plačil za leto 2023 za nove operativne dejavnosti v okviru programov Digitalna Evropa in Obzorje Evropa. Vendar je Skupno podjetje začelo izvajati kompleksne dejavnosti, za katere je po novem pristojno, počasneje, kot je bilo predvideno, in imelo zamude pri dokončanju obstoječih projektov programa Obzorje 2020.

Skupno podjetje za čipe

Zaradi posledic COVID-19 je bilo treba te projekte podaljšati, končna plačila pa odložiti po letu 2023. Leta 2023 je Skupno podjetje zaprosilo za dodatne finančne prispevke EU v višini 196 milijonov EUR, ki so presegali potrebe po denarnih sredstvih za plačila, načrtovana v navedenem letu. Zato je imelo Skupno podjetje konec leta 2023 denarni presežek v višini 438 milijonov EUR. Ta nakopičen denarni presežek zato ni bil na voljo EU za financiranje njenih drugih dejavnosti v letu 2023, kar kaže na pomanjkljivosti pri načrtovanju proračuna in denarnih sredstev Skupnega podjetja.

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.6.18. Naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je opravila skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) je Skupno podjetje poročalo, da je reprezentativna stopnja napake znašala 2,3 %, stopnja preostale napake pa 1,3 %⁴³. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanjih izvršena šele leta 2024.

3.6.19. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev⁴⁴. Pri upravičencih Skupnega podjetja v vzorcu ni odkrilo hujših količinsko opredeljivih napak ali slabosti v kontrolah.

Slabosti pri zasnovi in ocenjevanju postopka za oddajo javnega naročila velike vrednosti

3.6.20. Pri nekem postopku za oddajo javnega naročila v letu 2023 (približno 0,3 milijona EUR) za prvi simpozij Skupnega podjetja za čipe slednje z notranjimi kontrolami ni odkrilo slabosti v zasnovi javnega razpisa, niti pri ocenjevanju finančnih predlogov, zaradi katerih bi lahko prišlo do izkrivljanja konkurence. Če te slabosti pri prihodnjih postopkih za oddajo javnega naročila ne bodo odpravljene, lahko pri prihodnjih javnih naročilih privedejo do nepravilnih pogodb in plačil.

⁴³ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja za čipe za leto 2023, poglavje 4.1.1.

⁴⁴ Za transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za čipe

Zastarel načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.6.21. V skladu z okvirom za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije, bi morali organi EU redno posodabljati in preizkušati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in z njim povezan sanacijski načrt po nesreči, da bi se upoštevale organizacijske spremembe in nova tveganja za poslovanje. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji s sedežem v isti stavbi v Bruslju leta 2018 sprejelo skupni načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči. Vendar so sodelujoča skupna podjetja nazadnje posodobila skupni načrt neprekinjenega poslovanja februarja 2020, skupni sanacijski načrt po nesreči pa nazadnje preizkusila januarja 2019. Zato v načrtih trenutno niso upoštevane nove znatne spremembe pri poslovanju Skupnega podjetja, kot so novo vodstvo Skupnega podjetja, odgovorno za načrt neprekinjenega poslovanja, spremembe v operacijskih sistemih IT, povečanje dela na daljavo uslužbencev in nove kibernetске grožnje.

Skupno podjetje nima politike za notranje kontrole občutljivih funkcij in ne spremlja dejavnosti nekdanjih višjih uslužbencev po prenehanju zaposlitve

3.6.22. Občutljive funkcije (tako potencialne kot dejanske) je treba opredeliti in upravljati na podlagi okvira za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije. Konec leta 2023 Skupno podjetje še ni imelo politike o upravljanju občutljivih funkcij. Skupno podjetje bi na podlagi take politike zagotovilo potrebne notranje kontrole ter opredelilo občutljive funkcije, jih posodabljalo in določilo ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi bi preprečevalo ali zmanjševalo tveganja neprimernih ali goljufivih dejanj, kot so goljufivo poročanje, izguba sredstev, razkritje občutljivih informacij in korupcija.

3.6.23. Uslužbenice Skupnega podjetja po prenehanju dela še vedno zavezuje dolžnost, da se v zvezi s sprejemanjem nekaterih imenovanj ali ugodnosti vedejo pošteno in diskretno. Neki višji uslužbenec, ki je nedavno zapustil Skupno podjetje, tega ni obvestil o svoji nameri, da bo opravljal novo poklicno dejavnost. Skupno podjetje ni izvajalo ukrepov spremljanja, da bi odkrivalo poklicne dejavnosti nekdanjih višjih uslužbencev. Če Skupno podjetje ne spremlja dejavno novih poklicnih dejavnosti nekdanjih višjih uslužbencev, ne more zagotoviti skladnosti z morebitnimi omejitvami, ki veljajo za nekdanje uslužbenice v zvezi z nasprotjem interesov, niti odkriti neprijavljenih primerov „vrtljivih vrat“.

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.6.24. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

Skupno podjetje za čipe

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2021	Na podlagi predloga Komisije o spremembi enotnega temeljnega akta ⁴⁵ se bo Skupno podjetje KDT preoblikovalo v prihodnje Skupno podjetje za čipe. V skladu s tem predlogom bo Skupno podjetje v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 izvedlo projekte v vrednosti okoli 10,9 milijarde EUR, zaposlilo pa naj bi dodatnih 19 uslužbencev, da bi do leta 2025 doseglo načrtovano število 50 statutarnih uslužbencev. Ker je konec leta 2021 Skupno podjetje imelo 29 uslužbencev, konec leta 2022 pa le 25, bi lahko imelo pri upravljanju novih zaposlitev znatne kadrovske izzive, poleg tega pa bo moralo še vzpostaviti nove upravne in operativne postopke.	Po ustanovitvi Skupnega podjetja za čipe septembra 2023 je bil načrt delovnih mest spremenjen novembra 2023 in se je povečal na 36 delovnih mest. 31. decembra 2023 je bilo zapolnjenih 33 delovnih mest.	zaključeno
2	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnim vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki	zaključeno

⁴⁵ Predlog Uredbe Sveta o spremembi Uredbe (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa v zvezi s Skupnim podjetjem za čipe, COM(2022) 47.

Skupno podjetje za čipe

Številka	Leto opazanja Sodišča	Opazanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opazanja Sodišča
			in uradno določenimi ciljnim vrednostmi.	
3	2022	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti se je zmanjšala na 74 % (2021: 85 %), kar je bilo po mnenju Skupnega podjetja posledica težav zaradi COVID-19, s katerimi so se srečevali upravičenci. Pri precejšnjem številu projektov v okviru programa Obzorje 2020, ki so še potekali, so bile pri izvajanju tehničnih dejavnosti zamude, bodisi zaradi pomanjkanja materiala za čipe bodisi zato, ker osebje ni moglo dostopati do razvojnih in testnih objektov. Zato je bilo treba te projekte spremeniti ali podaljšati njihovo obdobje izvajanja, končna plačila pa odložiti na leto 2023.	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti je znašala 36 %. Po navedbah Skupnega podjetja je bilo to stanje predvsem posledica poznega prehoda Skupnega podjetja KDT v Skupno podjetje za čipe septembra 2023 (glej odstavek 3.6.17).	odprto

Odgovor Skupnega podjetja

3.6.17. Skupno podjetje za čipe upravlja kompleksne projekte, ki so jih prizadeli tudi dogodki, na katere ne more vplivati. Kljub temu ima na voljo dovolj prožnosti, ki mu jo omogoča finančna uredba (člen 6.5 finančnih pravil Skupnega podjetja) glede izvajanja financiranja v celotnem programskem obdobju, in sicer lahko denarne prispevke EU, ko jih prejme, uporabi v naslednjih treh proračunskih letih. Poleg tega se je Skupno podjetje zavezalo, da bo leta 2024 doseglo višjo stopnjo izvrševanja odobritev za operativna plačila.

3.6.20. Zaradi časovnih omejitev, ki jih je imel Urad za publikacije, in zakonskih rokov, določenih v odprtem postopku javnega naročanja, Skupno podjetje ni moglo več podaljšati roka za oddajo ponudb niti prekiniti in ponovno začeti postopka, da bi lahko določilo nove datume simpozija, ko je prejelo zahtevo Komisije za spremembo datumov simpozija. Skupno podjetje je leta 2024 spremenilo svoje razpisne specifikacije za simpozije ter dodelilo več virov in kompetenc na področju postopkov javnega naročanja.

3.6.21. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji vzpostavilo ureditev zaledne službe za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (BOA IKT) v skladu s členom 13 enotnega temeljnega akta. Te ureditve zajemajo upravljanje IKT med skupnimi podjetji, upravljanje skupne infrastrukture IKT, upravljanje orodij in storitev IKT ter upravljanje varnosti in skladnosti (vključno s kibernetiko varnostjo).

Skupni letni delovni načrt ureditve zaledne službe za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo za leto 2024, sprejet 15. decembra 2023, med drugim vključuje poseben ukrep za pregled in posodobitev načrta neprekinjenega poslovanja/sanacijskega načrta za reševanje za leto 2024. Ta ukrep vodi Skupno podjetje IHI, julija 2024 pa namerava predložiti osnutek teh načrtov za posvetovanje med skupnimi podjetji in poznejše sprejetje.

3.6.22. Politika Skupnega podjetja o upravljanju občutljivih funkcij je bila sprejeta s sklepom izvršnega direktorja 5. junija 2024.

3.6.23. Po informacijah, ki jih ima Skupno podjetje, nekdanji višji uslužbenec ni opravljal nobene dejavnosti, povezane z delom, ki ga je opravljal v zadnjih treh letih službovanja, kar bi lahko povzročilo nasprotje z zakonitimi interesi Skupnega podjetja. Zato se je upravni odbor Skupnega podjetja 13. maja 2024 odločil, da nekdanjemu višjemu uslužbencu dovoli opravljanje zadevnih dejavnosti po koncu zaposlitve. Skupno podjetje se je zavezalo, da bo dejavno spremljalo vse nove poklicne dejavnosti nekdanjih višjih uslužbencev.

3.7. Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Uvod

3.7.1. Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031⁴⁶. Nadomestilo je Skupno podjetje za industrijske panoge, ki temeljijo na rabi biomase (BBI), ki je bilo ustanovljeno maja 2014 v okviru programa Obzorje 2020⁴⁷.

3.7.2. Skupno podjetje CBE je javno-zasebno partnerstvo, usmerjeno v raziskave in inovacije za trajnostni in konkurenčni sektor industrijskih panog, ki temeljijo na rabi biomase. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, in partnerji iz zadevnih panog, ki jih zastopa konzorcij industrijskih panog, ki temeljijo na rabi biomase.

3.7.3. V [tabeli 3.7.1](#) so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.7.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	137,4	80,3	71 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	227,4	264,2	-14 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	28	26	8 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.7.4. Spremembe obsega proračuna Skupnega podjetja, kot so prikazane v [tabeli 3.7.1](#), so v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije. Do povečanja proračuna za plačila za leto 2023 je prišlo zaradi vmesnih plačil za projekte programa Obzorje 2020, ki se še izvajajo, in znatnih plačil predhodnega financiranja za sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki naj bi jih Skupno podjetje podpisalo do konca leta 2023 v okviru programa Obzorje Evropa.

⁴⁶ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

⁴⁷ Uredba Sveta (EU) št. 560/2014 o ustanovitvi skupnega podjetja BBI.

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.7.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.7.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁴⁸ in poročila o izvrševanju proračuna⁴⁹ za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.7.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

⁴⁸ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁴⁹ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Zakornitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.7.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.7.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.7.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje 2020

3.7.11. V [tabeli 3.7.2](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje 2020 v primerjavi z ravnjo prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Tabela 3.7.2 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe in sodnih odločb)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti ⁽¹⁾	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽²⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – ocenjeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD RTD)	816,1	18,9	n. r.	835,0	783,3	n. r.	n. r.	n. r.	783,3
Zasebni člani	266,6	18,9	2 444,5	2 730,0	22,2	91,9	58,6	2 150,6	2 323,3
Skupaj	1 082,7	37,8	2 444,5	3 565,0	805,5	91,9	58,6	2 150,6	3 106,6

(1) Cilje vrednosti za denarni prispevek EU in zasebnih članov, zmanjšane za 140 milijonov EUR. Ciljne vrednosti za stvarne prispevke zasebnih članov, kot so določene v letnih delovnih programih Skupnega podjetja.

(2) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča. Tozadevna najnižja ciljna vrednost v višini 1 755 milijonov EUR je bila za zasebne člane povečana na 2 444,5 milijona EUR, da bi se dosegla skupna obveznost minimalnega prispevka v višini vsaj 2 730 milijonov EUR.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.7.12. Potrjeni znesek stvarnih prispevkov zasebnih članov za operativne dejavnosti je bil še vedno nizek, in sicer je znašal 91,9 milijona EUR (35 % ciljne vrednosti), saj Skupno podjetje te stvarne prispevke potrди šele, ko se izvršijo končna plačila za projekte v okviru programa Obzorje 2020 in je treba predložiti potrdila o računovodskih izkazih.

Da bi zasebni člani dosegli skupno ciljno vrednost svojih prispevkov, so v glavnem zagotavljali prispevke k dodatnim dejavnostim

3.7.13. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja v programu Obzorje 2020 je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sklenjene sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev. Kar zadeva obveznosti za operativne dejavnosti Skupnega podjetja, so člani ciljne vrednosti svojih prispevkov dosegli že ob koncu leta 2022. Konec leta 2023 je moralo Skupno podjetje v prihodnjih letih plačati še približno 52 milijonov EUR (ali 6,4 %) za projekte in pogodbe, ki še niso bili dokončani, in potrditi stvarne prispevke za operativne dejavnosti v znesku 58,6 milijona EUR, o katerem se je poročalo konec leta 2023.

3.7.14. Da bi Skupno podjetje zagotovilo, da bo ciljna vrednost za skupni prispevek zasebnih članov v višini 2 730 milijonov EUR, določen v ustanovni uredbi Skupnega podjetja, dosežena, je ciljna vrednost za stvarne prispevke zasebnih članov za dodatne dejavnosti povečalo na 2 444,5 milijonov EUR (ali 90 % skupne ciljne vrednosti). V zameno je svojo okvirno ciljno vrednost za stvarne prispevke za operativne dejavnosti Skupnega podjetja, ki je bila v letnih delovnih programih Skupnega podjetja določena na 475,3 milijona EUR, zmanjšalo na 266,6 milijona EUR (ali za 45 %). Konec leta 2023 so zasebni člani poročali o skupnih stvarnih prispevkih za dodatne dejavnosti v višini 2 150,6 milijona EUR (ali 88 % nove ciljne vrednosti), od katerih jih je bilo že potrjenih 1 734,5 milijona EUR (ali 71 % nove ciljne vrednosti). Skupno podjetje je sicer navedlo, da je doseglo operativne cilje v zvezi z razpisi za program Obzorje 2020, vendar visoka ciljna vrednost za stvarne prispevke za dodatne dejavnosti pomeni tveganje za splošno izvedbo dela, ki ga Skupno podjetje izvaja v okviru programa Obzorje 2020

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti se namreč zagotavljajo za dejavnosti, ki niso del raziskovalnega delovnega programa Skupnega podjetja.

Izvajanje programa Obzorje Evropa

3.7.15. V **tabeli 3.7.3** je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.7.3 – Prispevki članov za program Obzorje Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD RTD)	976,5	23,5	1 000,0	80,2	7,4	n. r.	n. r.	87,6
Zasebni člani	976,5	23,5	1 000,0	1,7	n. r.	0,0	65,2	66,9
Skupaj	1 953,0	47,0	2 000,0	81,9	7,4	0,0	65,2	154,5

(1) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.7.16. Konec leta 2023 so člani Skupnega podjetja za podpisane sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje Evropa že prevzeli obveznosti v višini 160 milijonov EUR. Potrjeni denarni prispevki EU Skupnemu podjetju v višini 80,2 milijona EUR so se nanašali predvsem na plačila predhodnega financiranja.

Nizka stopnja izvrševanja upravnega proračuna za leto 2023 (naslova 1 in 2)

3.7.17. Ob koncu leta 2023 je bila stopnja izvrševanja proračuna za plače (naslov 1) še naprej nizka, saj je za odobritve za prevzem obveznosti znašala 64 %, za odobritve plačil pa 57 % (2022: 63 % oz. 55 %). Poleg tega je stopnja izvrševanja za drugi upravni proračun (naslov 2) znašala 88 % za odobritve za prevzem obveznosti, za odobritve plačil pa le 54 % (2022: 60 % oz. 68 %).

3.7.18. Do tega je prišlo zato, ker je Skupno podjetje leta 2023 prejelo nov upravni proračun (po 1,7 milijona EUR od EU in zasebnega člana) v okviru programa Obzorje Evropa ter ponovno aktiviralo velik presežek v višini približno 2,6 milijona EUR iz neporabljenega upravnega proračuna iz prejšnjih let. Zaradi tega je prišlo do nadaljnega kopičenja

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

neporabljenih odobritev upravnih plačil, kar ni v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja.

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.7.19. Za naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je pristojna skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) je Skupno podjetje poročalo, da je reprezentativna stopnja napake znašala 1,9 %, stopnja preostale napake pa 1,2 %⁵⁰. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanjih izvršena šele leta 2024.

3.7.20. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev⁵¹. V enem primeru je Sodišče odkrilo in količinsko opredelilo resno napako, do katere je prišlo zaradi neupravičenih posojilnih obresti in nepravilnega računovodenja upravičenca.

Zastarel načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.7.21. V skladu z okvirom za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije, bi morali organi EU redno posodabljeni in preizkušati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in z njim povezan sanacijski načrt po nesreči, da bi se upoštevale organizacijske spremembe in nova tveganja za poslovanje. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji s sedežem v isti stavbi v Bruslju leta 2018 sprejelo skupni načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči. Vendar so sodelujoča skupna podjetja nazadnje posodobila skupni načrt neprekinjenega poslovanja februarja 2020, skupni sanacijski načrt po nesreči pa nazadnje preizkusila januarja 2019. Zato v načrtih trenutno niso upoštewane nove znatne spremembe pri poslovanju Skupnega podjetja, kot so novo vodstvo Skupnega podjetja, odgovorno za načrt neprekinjenega poslovanja, spremembe v operacijskih sistemih IT, povečanje dela na daljavo uslužbencev in nove kibernetične grožnje.

⁵⁰ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja CBE za leto 2023, poglavje 4.1.2.

⁵¹ Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.7.22. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2020, 2021, 2022	V skladu z ustanovno uredbo Skupnega podjetja bi morali člani iz panoge k operativnim stroškom Skupnega podjetja prispevati vsaj 182,5 milijona EUR denarnih sredstev. Vendar so denarni prispevki članov iz panoge za operativne stroške Skupnega podjetja ostali na nizki ravni, in sicer so znašali 3,3 milijona EUR. Zato je Komisija svojo ciljno vrednost za denarne prispevke za Skupno podjetje zmanjšala za 140 milijonov EUR. Ob koncu leta 2022 so se zasebni člani pravno zavezali, da bodo zagotovili stvarne in finančne prispevke v višini 266,5 milijona EUR ali 56 % prvotne okvirne ciljne vrednosti v višini 475,3 milijona EUR, določene v sprejetih letnih delovnih programih Skupnega podjetja. Ker so bili vsi razpisi programa Obzorje 2020 zaključeni konec leta 2020, Skupno podjetje okvirne ciljne vrednosti za svoje zasebne člane do konca programskega obdobja ne bo doseglo.	Denarni prispevki zasebnih članov Skupnega podjetja za operativne stroške so ostali na nizki ravni, in sicer so znašali 3,3 milijona EUR. Kar zadeva stvarne prispevke zasebnih članov za operativne dejavnosti Skupnega podjetja, se stanje ob koncu leta 2023 ni spremenilo, glej odstavek 3.7.14.	odprto
2	2021, 2022	Da bi Skupno podjetje zagotovilo, da bo ciljna vrednost za skupni prispevek zasebnih članov v višini 2 730 milijonov EUR, določen v ustanovni uredbi Skupnega podjetja, dosežena do konca programskega obdobja, je ciljno vrednost za stvarni prispevek zasebnih članov za dodatne dejavnosti povečalo na 2 235,5 milijonov EUR. Konec leta 2022 so zasebni člani poročali o skupnih stvarnih prispevkih za dodatne dejavnosti v višini 1 797,9 milijona EUR ali 73,8 % nove ciljne vrednosti, za 658 milijonov EUR ali 37 % sporočenega zneska pa postopek potrjevanja še ni bil zaključen.	Leta 2023 je moralo Skupno podjetje dodatno povečati ciljno vrednost glede stvarnih prispevkov zasebnih članov za dodatne dejavnosti, da bi ti dosegli svojo skupno ciljno vrednost glede prispevkov (glej odstavek 3.7.14).	odprto

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
3	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnim vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki in uradno določenimi ciljnim vrednostmi.	zaključeno
4	2022	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti v okviru programa Obzorje 2020 se je zmanjšala na 65 % (2021: 85 %). Razlog za to so bili po mnenju Skupnega podjetja naraščajoči stroški in težave pri dobavi, s katerimi so se srečevali upravičenci zaradi pandemije COVID-19 in ruske vojne agresije na Ukrajino. Zato je bilo treba večino projektov programa Obzorje 2020 podaljšati, končna plačila pa odložiti na leto 2023.	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti v okviru programa Obzorje 2020 se je povečala na 89 %. Preostali projekti programa Obzorje 2020 naj bi bili zaključeni leta 2024.	zaključeno
5	2022	Ob koncu leta 2022 je bila stopnja izvrševanja proračuna Skupnega podjetja za plače (naslov 1) nizka, in sicer je znašala 55 %. Po navedbah Skupnega podjetja je bilo to posledica zapoznelega začetka pogodb o zaposlitvi uslužbencev, ki so bili na novo zaposleni leta 2022.	Stanje se konec leta 2023 ni izboljšalo, glej odstavek 3.7.17 in 3.7.18 .	odprto

Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi (CBE)

Odgovor Skupnega podjetja

3.7.14. Skupno podjetje soglaša s pomislekom Sodišča, vendar želi poudariti, da stvarni prispevki za dodatne dejavnosti prispevajo k splošnim ciljem pobude Skupnega podjetja BBI za program Obzorje 2020 in so predmet letnega načrtovanja, ki ga mora odobriti upravni odbor.

3.7.18. Skupno podjetje soglaša s stanjem, ki ga je opisalo Sodišče, in poudarja, da se bo od leta 2025 njegov upravni proračun financiral izključno iz programa Obzorje Evropa. Še naprej bo dajalo prednost izvrševanju neporabljenih odobritev proračunskih sredstev, ki jih je ponovno aktiviralo iz prejšnjih let. Sodelovalo bo z Evropsko komisijo, da bi okrepilo postopek priprave proračuna ob upoštevanju načela dobrega finančnega poslovanja.

3.8. Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail)

Uvod

3.8.1. Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031⁵². Nadomestilo je Skupno podjetje Shift2Rail (S2R), ki je bilo ustanovljeno junija 2014 v okviru programa Obzorje 2020⁵³.

3.8.2. Skupno podjetje EU-Rail je javno-zasebno partnerstvo za raziskave in inovacije v železniškem sektorju. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, in partnerji iz železniške panoge (vključno s proizvajalci železniške opreme, železniškimi podjetji, upravljavci infrastrukture in raziskovalnimi centri).

3.8.3. V *tabeli 3.8.1* so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.8.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	120,3	180,8	-33 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	102,6	171,4	-40 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	29	28	4 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.8.4. Spremembe obsega proračuna Skupnega podjetja, kot so prikazane v *tabeli 3.8.1*, so v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije. Proračuna za obveznosti in plačila za leto 2023 sta bila znižana zaradi nizke vrednosti razpisov za projekte programa Obzorje Evropa in vse nižje ravni plačil za projekte programa Obzorje 2020.

⁵² Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

⁵³ Uredba Sveta (EU) št. 642/2014 o ustanovitvi Skupnega podjetja Shift2Rail.

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.8.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti poslovodstva Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.8.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁵⁴ in poročila o izvrševanju proračuna⁵⁵ za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.8.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

⁵⁴ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁵⁵ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Zakonnost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.8.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.8.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.8.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje 2020

3.8.11. V [tabeli 3.8.2](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje 2020 v primerjavi z ravnjo prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail)

Tabela 3.8.2 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽¹⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD MOVE)	384,5	13,5	0,0	398,0	395,7	0,0	0,0	0,0	395,7
Zasebni člani	336,5	13,5	120,0	470,0	13,0	315,4	44,7	266,8	639,9
Skupaj	721,0	27,0	120,0	868,0	408,7	315,4	44,7	266,8	1 035,6

(1) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Pravne obveznosti članov so presegle ciljne vrednosti njihovih prispevkov, Skupno podjetje pa namerava v letu 2024 program zaključiti

3.8.12. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja v programu Obzorje 2020 je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sklenjene sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev. Kar zadeva obveznosti za operativne in dodatne dejavnosti Skupnega podjetja, so člani ob koncu leta 2022 presegli ciljne vrednosti svojih prispevkov za operativne dejavnosti. Konec leta 2023 je moralo Skupno podjetje plačati še približno 40,5 milijona EUR (ali 10,8 %) za projekte in pogodbe, ki še niso bili dokončani, ter potrditi stvarne prispevke za svoje operativne dejavnosti v višini 44,7 milijona EUR. Stopnja izvrševanje proračuna za plačila za leto 2023 za dejavnosti programa Obzorje 2020 je nižja od pričakovane, saj so imeli upravičenci pri doseganju rezultatov še vedno tehnične težave.

3.8.13. Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti se je sicer v letu 2023 povečala na 67 % (2022: 47 %), vendar je bila še vedno nižja od pričakovanj. Poleg tega Skupno podjetje ni zaključilo programa v letu 2023, kot je bilo načrtovano, temveč je končna plačila preložilo na leto 2024. Skupno podjetje je pojasnilo, da je do tega prišlo predvsem zaradi tehničnih težav, ki so jih imeli upravičenci pri doseganju rezultatov, za katere prejmejo pavšalne zneske. Zato je Skupno podjetje z zamudo odobravalo končna plačila. Poleg tega upravičenci pri več projektih niso zaprosili za povrnitev vseh sredstev, ki so jim bila na voljo v proračunu za njihov projekt, zaradi česar so se operativna plačila še dodatno zmanjšala za približno 4,1 milijona EUR.

Izvajanje programa Obzorje Evropa

3.8.14. V [tabeli 3.8.3](#) je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail)

Tabela 3.8.3 – Prispevki članov za program Obzorje Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD RTD)	576,0	24,0	600,0	178,6	8,9	n. r.	n. r.	187,5
Zasebni člani	576,0	24,0	600,0	5,9	0,0	69,9	70,3	146,1
Skupaj	1 152,0	48,0	1 200,0	184,5	8,9	69,9	70,3	333,6

(1) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.8.15. Konec leta 2023 je Skupno podjetje za podpisane sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev v okviru programa Obzorje Evropa prevzelo obveznosti v višini 262 milijonov EUR. Zato je EU Skupnemu podjetju zagotovila denarne prispevke v višini 187,5 milijona EUR, predvsem za zadevna plačila predhodnega financiranja.

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.8.16. Kar zadeva odhodke za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa, je skupna revizijska služba GD RTD Komisije prisojna le za naknadne revizije nepovratnih sredstev Skupnega podjetja, ki se izplačajo kot povračilo nastalih dejanskih stroškov. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila), povezane s to obliko nepovratnih sredstev, je Skupno podjetje poročalo, da je reprezentativna stopnja napake znašala 2 %, stopnja preostale napake pa 0,9 %⁵⁶. Za program Obzorje Evropa uporablja izključno nepovratna sredstva v pavšalnem znesku, za katera skupna revizijska služba ne izvaja naknadnih revizij.

3.8.17. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev⁵⁷. V enem primeru je Sodišče odkrilo in količinsko opredelilo resno napako zaradi previsoko prijavljenih stroškov dela, ker upravičenec ni upošteval urnih postavk za pravilno proračunsko leto.

⁵⁶ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja EU-Rail za leto 2023, poglavje 4.

⁵⁷ Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail)

Zastarel načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.8.18. V skladu z okvirom za notranje kontrole Skupnega podjetja, ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije, bi morali organi EU redno posodabljati in preizkušati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in z njim povezan sanacijski načrt po nesreči, da bi se upoštevale organizacijske spremembe in nova tveganja za poslovanje. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji s sedežem v isti stavbi v Bruslju leta 2018 sprejelo skupni načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči. Vendar so sodelujoča skupna podjetja nazadnje posodobila skupni načrt neprekinjenega poslovanja februarja 2020, skupni sanacijski načrt po nesreči pa nazadnje preizkusila januarja 2019. Zato v načrtih trenutno niso upoštewane nove znatne spremembe pri poslovanju Skupnega podjetja, kot so novo vodstvo Skupnega podjetja, odgovorno za načrt neprekinjenega poslovanja, spremembe v operacijskih sistemih IT, povečanje dela na daljavo uslužbencev in nove kibernetične grožnje.

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.8.19. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2021	Stopnja izvrševanja razpoložljivega proračuna Skupnega podjetja za operativna plačila, vključno z neporabljenimi in prerazporejenimi operativnimi odobritvami, se je zmanjšala s 76 % v letu 2020 na 61 % v letu 2021. To stanje je bilo predvsem posledica slabe kakovosti tehničnih poročil upravičencev, potrebe po dodatnih dokazih, s katerimi bi se potrdilo, da so bili rezultati projektov res doseženi, in tega, da zamude pri enem upravičencu vplivajo na plačilo celotnega pavšalnega zneska.	Čeprav je Skupno podjetje leta 2022 pripravilo akcijski načrt za izboljšanje računovodskega poročanja upravičencev, se je stanje v letu 2023 nadaljevalo (glej odstavek 3.8.13).	odprto
2	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnim vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki in uradno določenimi ciljnim vrednostmi.	zaključeno
3	2022	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti za program Obzorje 2020, vključno z neporabljenimi in prerazporejenimi operativnimi odobritvami, se je znižala na 47 % (2021: 61 %). Razlog za to so bili po mnenju Skupnega	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti se je v letu 2023 sicer povečala na 67 %, vendar je ostala pod pričakovanji,	odprto

Skupno podjetje za evropske železnice (EU-Rail)

Številka	Leto opazanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opazanja Sodišča
		podjetja naraščajoči stroški in težave pri dobavi, s katerimi so se srečevali upravičenci zaradi pandemije COVID-19 in ruske vojne agresije na Ukrajino. Zato je bilo treba večino projektov programa Obzorje 2020 podaljšati, končna plačila pa odložiti na leto 2023.	Skupno podjetje pa je končna plačila odložilo na leto 2024 (glej odstavek 3.8.13).	

Odgovor Skupnega podjetja

3.8.13. Nižjo stopnjo izvrševanja operativnega proračuna je mogoče pojasniti tudi z dejstvom, da je bilo treba nekatere projekte v okviru programa Obzorje 2020 podaljšati zaradi kaskadnega učinka koronavirusne krize, zaradi česar so bila končna plačila odložena. Kljub temu je Skupno podjetje svoje operativne dejavnosti v okviru tega programa zaključilo do konca leta 2023, kot je bilo načrtovano, in celo pred rokom, določenim v uredbi. Preostala končna plačila bodo predvidoma izvršena v letu 2024.

3.8.18. Skupno podjetje za evropske železnice je skupaj z drugimi skupnimi podjetji v skladu s členom 13 enotnega temeljnega akta vzpostavilo zaledne ureditve za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo. Te ureditve zajemajo upravljanje IKT med skupnimi podjetji, upravljanje skupne infrastrukture IKT, upravljanje orodij in storitev IKT ter upravljanje varnosti in skladnosti (vključno s kibernetško varnostjo). Skupni letni delovni načrt za leto 2024 (sprejet 15. decembra 2023) med drugim vključuje poseben ukrep za pregled in posodobitev načrta neprekinjenega poslovanja/načrta za vnovično vzpostavitev delovanja po nepredvidenih dogodkih v letu 2024. Izvajanje tega ukrepa vodi Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje, ki namerava julija 2024 predložiti osnutek teh načrtov za posvetovanje med skupnimi podjetji in poznejše sprejetje..

3.9. Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Uvod

3.9.1. Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC) s sedežem v Luxembourgju je bilo ustanovljeno oktobra 2018 za obdobje do 31. decembra 2026⁵⁸. Julija 2021 je Svet sprejel novo ustanovno uredbo, s katero sta bila obdobje delovanja in mandat Skupnega podjetja v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 podaljšana do 31. decembra 2033⁵⁹.

3.9.2. Skupno podjetje EuroHPC je javno-zasebno partnerstvo, ki omogoča združevanje virov iz EU, sodelujočih držav in zasebnih članov za razvoj in uvedbo visokozmogljivostnega računalništva v Evropi. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, **sodelujoče države** in trije zasebni člani, ki jih zastopajo Evropska tehnološka platforma za visokozmogljivostno računalništvo, združenje Big Data Value in konzorcij European Quantum Industry Consortium.

3.9.3. Komisija je leta 2023 napovedala in delno začela izvajati novo pobudo, v okviru katere bo superračunalniška zmogljivost EU dana na voljo tudi inovativnim evropskim zagonskim podjetjem na področju zaupanja vredne umetne inteligence za usposabljanje njihovih modelov. Svet je na predlog Komisije spremenil ustanovno uredbo Skupnega podjetja in uvedel dodaten cilj, in sicer za prispevek superračunalnikov k tej novi pobudi⁶⁰.

3.9.4. V **tabeli 3.9.1** so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

⁵⁸ Uredba Sveta (EU) 2018/1488 o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo.

⁵⁹ Uredba Sveta (EU) 2018/1173 o ustanovitvi Skupnega podjetja za evropsko visokozmogljivostno računalništvo in razveljavitvi Uredbe (EU) 2018/1488.

⁶⁰ Uredba Sveta 2024/1732 z dne 17. junija 2024 o spremembi Uredbe (EU) 2021/1173 v zvezi s pobudo EuroHPC za zagonska podjetja za okrepitev vodilnega položaja Evrope na področju zaupanja vredne umetne inteligence

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Tabela 3.9.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	1 058,0	629,9	68 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	1 136,0	1 374,5	-17 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	36	23	57 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.9.5. Spremembe obsega proračuna Skupnega podjetja, kot so prikazane v [tabeli 3.9.1](#), so v veliki meri odvisne od faze izvajanja večletnih programov za raziskave in inovacije. Do povečanja proračuna za plačila za leto 2023 je prišlo zaradi vmesnih plačil za projekte programa Obzorje 2020, ki se še izvajajo, in znatnih plačil predhodnega financiranja za sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev, ki naj bi jih Skupno podjetje podpisalo do konca leta 2023 v okviru programov Obzorje Evropa in Digitalna Evropa ter Instrumenta za povezovanje Evrope.

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.9.6. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek [3.1](#) poročila. Podpis na strani [156](#) je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.9.7. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁶¹ in poročila o izvrševanju proračuna⁶² za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.9.8. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

Poudarjena zadeva

3.9.9. Sodišče opozarja na pojasnilo 4.10 k zaključnemu računu Skupnega podjetja EuroHPC za leto 2023, v katerem je navedeno, da Skupno podjetje EuroHPC od proračunskega leta, ki se je končalo 31. decembra 2023, drugače računovodsko obravnava denarne prispevke, ki jih je prejelo. Zaradi tega so bili preračunani zadevni

⁶¹ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁶² Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

primerjalni podatki za preteklo leto. To je bilo potrebno, da se upoštevajo specifične smernice, ki jih je izdal računovodja EU.

Poleg tega Sodišče opozarja na pojasnilo 4.2 k zaključnemu računu Skupnega podjetja za leto 2023, ki se nanaša na njegovo predhodno oceno učinka ter negotovosti in izpostavljenosti v zvezi s predplačili, izplačanimi dobavitelju, in sicer ob upoštevanju nedavnih javnih razkritij o njegovem finančnem položaju. Skupno podjetje je analiziralo vrednosti vseh pogodbenih razmerij z dobaviteljem, pri čemer se je osredotočilo na predplačila, izplačana za pogodbe in sporazume o dodelitvi nepovratnih sredstev, ter ocenilo potencialni učinek, in sicer na 88 milijonov EUR.

Mnenje Sodišča ne vsebuje pridržka v zvezi s temi zadevami.

Zakornitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.9.10. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.9.11. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.9.12. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje 2020 in Instrumenta za povezovanje Evrope 1 (IPE 1)

3.9.13. V **tabeli 3.9.2** je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za programa Obzorje 2020 in IPE 1 v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.9.2 – Prispevki članov za program Obzorje 2020 in IPE 1 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)				Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Dodatne dejavnosti ⁽²⁾	Skupaj	Denarni prispevki	Stvarni prispevki – potrjeni	Stvarni prispevki – sporočeni, vendar ne potrjeni	Stvarni prispevki za dodatne dejavnosti	Skupaj
EU (GD CNECT) ⁽¹⁾	526,0	10,0	n. r.	536,0	445,0	n. r.	n. r.	n. r.	445,0
Sodelujoče države ⁽³⁾⁽⁴⁾	476,0	10,0	n. r.	486,0	129,6	0,0	51,9	n. r.	181,5
Zasebni člani ⁽³⁾	420,0	2,0	n. r.	422,0	0,0	0,0	18,4	n. r.	18,4
Skupaj	1 422,0	22,0	n. r.	1 444,0	574,6	0,0	70,3	n. r.	644,9

(1) Finančni prispevek EU vključuje 100 milijonov EUR iz programa IPE 1.

(2) Dodatne dejavnosti ne spadajo v obseg revizije Sodišča.

(3) Z novo ustanovno uredbo je bila razveljavljena obveznost sodelujočih držav in zasebnih članov, da prispevajo k upravnim stroškom.

(4) Denarni prispevki sodelujočih držav, plačani neposredno izvajalcem/upravičencem, v zaključnem računu Skupnega podjetja niso upoštevani.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Zasebni člani ne bodo dosegli ciljne vrednosti za svoje prispevke

3.9.14. Za zagotovitev celovite slike dosežkov Skupnega podjetja v programih Obzorje 2020 in IPE 1 je treba upoštevati tudi sedanjo stopnjo operativnih obveznosti članov Skupnega podjetja, kar zadeva sklenjene sporazume in pogodbe o dodelitvi nepovratnih sredstev. Kar zadeva obveznosti za operativne dejavnosti Skupnega podjetja, je EU kot članica ob koncu leta 2022 že dosegla ciljno vrednost svojega prispevka za operativne dejavnosti. Konec leta 2023 je moralo Skupno podjetje plačati še približno 260,1 milijona EUR za projekte, ki še niso bili dokončani, in potrditi stvarne prispevke za svoje operativne dejavnosti v višini 51,9 milijona EUR.

3.9.15. Konec leta 2023 so bile pogodbene obveznosti sodelujočih držav za dejavnosti Skupnega podjetja v okviru programa Obzorje 2020 in IPE 1 ocenjene na 538,3 milijona EUR. V zvezi s temi obveznostmi so sodelujoče države zagotovile finančne prispevke v višini 129,6 milijona EUR za superračunalnike, ki jih je nabavilo Skupno podjetje, in poročale o 51,9 milijona EUR stvarnih prispevkov, povezanih z operativnimi stroški gostiteljskih subjektov. Do razlike med ocenjenimi pogodbenimi obveznostmi in prijavljenimi prispevki v višini približno

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

357 milijonov EUR je prišlo zato, ker sodelujoče države svoje stroške pripoznajo in Skupnemu podjetju sporočijo šele, ko so projekti programa Obzorje 2020, ki jih podpirajo, zaključeni.

3.9.16. Vendar so zasebni člani ob koncu leta 2023 glede projektov programa Obzorje 2020 poročali le o 18,4 milijona EUR stvarnih prispevkov, kar je precej manj od minimalne ciljne vrednosti v višini 420 milijonov EUR, določene v uredbi o ustanovitvi Skupnega podjetja, ki naj bi jo zasebni člani dosegli do konca programa. Kot je Sodišče že ugotovilo v letnem poročilu o skupnih podjetjih EU za leto 2022 (odstavek 3.9.17), zaradi ureditev Skupnega podjetja za financiranje ukrepov z nepovratnimi sredstvi ni bilo mogoče doseči ravni stvarnih prispevkov zasebnih članov, kakor je določena v ustanovni uredbi Skupnega podjetja za program Obzorje 2020.

3.9.17. Kar zadeva pravne obveznosti, so EU in sodelujoče države dosegle ciljne vrednosti za svoje prispevke v okviru programa Obzorje 2020. Vendar so zasebni člani zagotovili le malo prispevkov (približno 30 % ciljne vrednosti skupnega prispevka v višini 1,4 milijarde EUR), kar kaže na to, da zasebni sektor premalo sodeluje v projektih Skupnega podjetja, in lahko ogrozi splošno doseganje ciljev programa Obzorje 2020.

Izvajanje programov Obzorje 2020 in Digitalna Evropa ter Instrumenta za povezovanje Evrope 2 (IPE 2)

3.9.18. V **tabeli 3.9.3** je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za raziskovalne programe v večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023.

Tabela 3.9.3 – Prispevki članov za programe Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in IPE 2 (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ^(b) – potrjeni	Stvarni prispevki ^(b) – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupaj
EU (GD CNCT) ⁽¹⁾	2 989,3	92,0	3 081,3	100,7	657,0	n. r.	n. r.	757,7
Sodelujoče države ⁽²⁾	2 989,3	0,0	2 989,3	36,6	101,9	0,0	0,0	138,5
Zasebni člani	900,0	0,0	900,0	0,0	n. r.	0,0	0,8	0,8
Skupaj	6 878,6	92,0	6 970,6	137,3	758,9	0,0	0,8	897,0

(1) Finančni prispevki EU zajemajo: (a) do 900 milijonov EUR iz programa Obzorje Evropa; (b) do 1 981,3 milijona EUR iz programa Digitalna Evropa; (c) do 200 milijonov EUR iz programa IPE 2.

(2) Denarni prispevki sodelujočih držav, plačani neposredno izvajalcem/upravičencem, v zaključnem računu Skupnega podjetja niso upoštevani.

(3) Vključuje stvarne prispevke sodelujočih držav za operativne stroške gostiteljskih subjektov in stvarne prispevke zasebnih članov za operativne dejavnosti Skupnega podjetja.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Obstaja veliko tveganje, da zasebni člani ponovno ne bodo dosegli minimalne ciljne vrednosti glede svojih prispevkov za programe obdobja 2021–2027

3.9.19. Ciljne vrednosti za prispevke zasebnih članov so se v primerjavi s prejšnjim programom večletnega finančnega okvira več kot podvojile (s 420 milijonov EUR na 900 milijonov EUR, glej [tabelo 3.9.2](#) in [tabelo 3.9.3](#)). Sodišče je že v letnem poročilu o skupnih podjetjih EU za leto 2022 (odstavek 3.9.17) ugotovilo, da Skupno podjetje v primeru, da ne bo začelo drugače financirati programa Obzorje Evropa, ne bo doseglo bistveno višje ciljne vrednosti prispevkov zasebnih članov, kakor je določena v novi ustanovni uredbi. To ogroža doseganje splošnih ciljev programa Skupnega podjetja.

Kopičenje neporabljenih finančnih prispevkov EU

3.9.20. Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti za leto 2023 se je znižala na 19 %. Dolgotrajen proces Skupnega podjetja za pridobitev superračunalnikov je znatno vplival na izvrševanje proračuna za operativna plačila. Poleg tega je do nastalega položaja prišlo zato, ker je Skupno podjetje začelo izvajati kompleksne dejavnosti v okviru novih pristojnosti za programe Obzorje Evropa, Digitalna Evropa in IPE počasneje, kot je bilo pričakovano, ter zaradi zamud upravičencev pri predložitvi zahtevkov za povračilo stroškov za raziskovalne dejavnosti programa Obzorje 2020, ki se še vedno izvajajo.

3.9.21. Leta 2023 je Skupno podjetje zaprosilo za dodatne finančne prispevke EU v višini 488,6 milijona EUR, ki so presejali potrebe po denarnih sredstvih za načrtovana plačila v navedenem letu. Zato je imelo Skupno podjetje konec leta 2023 denarni presežek v višini 840,7 milijona EUR (ali približno 117 % svojega proračuna za plačila za leto 2024). Ta nakopičen denarni presežek zato ni bil na voljo EU za financiranje njenih drugih dejavnosti v letu 2023, kar kaže na pomanjkljivosti pri načrtovanju proračuna in denarnih sredstev Skupnega podjetja.

Nizka stopnja izvrševanja upravnega proračuna za leto 2023 (naslova 1 in 2)

3.9.22. V letu 2023 je Skupno podjetje izvršilo le 45 % svojih upravnih odobritev za prevzem obveznosti in 42 % upravnih odobritev plačil. Skupno podjetje je navedlo, da je tako malo odobritev izvršilo predvsem zato, ker ni moglo izpolniti načrta zaposlovanja za leti 2022 in 2023. Vendar je zaprosilo za in tudi prejelo prispevke EU za stroške načrtovanega končnega števila 54 uslužbencev, kar je precej več od dejanskega števila 36 uslužbencev. Poleg tega Skupno podjetje pri načrtovanju proračuna za plačila za leto 2023 ni upoštevalo prerazporeditve in/ali preklica znatnih zneskov neporabljenih odobritev za upravna plačila iz prejšnjih let, kar ni bilo v skladu z načelom dobrega finančnega poslovanja.

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.9.23. Za naknadne revizije odhodkov za programa Obzorje 2020 in Obzorje Evropa je pristojna skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za odhodke programa Obzorje 2020 (obračuni in končna plačila) je Skupno podjetje v letu 2023 poročalo, da je ugotovljena stopnja napake znašala 1,3 %, stopnja preostale napake pa 0 %⁶³. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanjih izvršena šele leta 2024.

3.9.24. Da bi Sodišče ocenilo kontrole operativnih plačil Skupnega podjetja, je revidiralo naključno vzorčena plačila iz programa Obzorje 2020, izvršena v letu 2023, in sicer na ravni končnih upravičencev⁶⁴. Pri upravičencih Skupnega podjetja v vzorcu ni odkrilo hujših količinsko opredeljivih napak ali slabosti v kontrolah.

Nepopoln načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči

3.9.25. Skupno podjetje je pripravilo lasten načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči. Direktor Skupnega podjetja teh načrtov sicer še ni uradno sprejel, vendar je Sodišče ugotovilo, da niso vsebovali več pomembnih elementov, kot so opredelitev ustreznih ciljev in obveznega pristopa; ocena tveganj za načrt neprekinjenega poslovanja in analiza učinka na poslovanje; upravljanje načrta neprekinjenega poslovanja ter zadevne vloge in pristojnosti pri njegovem aktiviranju; konkretna pravila o rednem preskušanju in posodabljanju načrtov. Da bi Skupno podjetje ublažilo s tem povezane operativna tveganja, kot so nepopolna ali zapoznela obnovitev operativnih podatkov v primeru nesreče ali kibernetkega napada, bi morale dokončati in redno posodabljati svoj načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči ter preskušati njuno uspešnost. Poleg tega bi moral direktor Skupnega podjetja uradno sprejeti dokončane in posodobljene načrte.

Ni politike notranjih kontrol za občutljive funkcije

3.9.26. Občutljive funkcije (tako potencialne kot dejanske) je treba opredeliti in upravljati na podlagi okvira za notranje kontrole Skupnega podjetja, [ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije](#). Konec leta 2023 Skupno podjetje še ni imelo politike o

⁶³ Konsolidirano letno poročilo o dejavnostih Skupnega podjetja EuroHPC za leto 2023, poglavje 4.1.1.1.

⁶⁴ Kar zadeva transakcije za izplačila nepovratnih sredstev, preizkušene pri upravičencih, je prag za poročanje o količinsko opredeljivih napakah 1 % revidiranih stroškov.

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

upravljanju občutljivih funkcij. Skupno podjetje bi na podlagi take politike zagotovilo potrebne notranje kontrole ter opredelilo občutljive funkcije, jih posodabljal in določil ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi bi preprečevalo ali zmanjševalo tveganja neprimernih ali goljufivih dejanj, kot so goljufivo poročanje, izguba sredstev, razkritje občutljivih informacij in korupcija.

Opažanja o drugih zadevah

Skupno podjetje ni izpolnilo svojega cilja glede zaposlovanja

3.9.27. Za izvrševanje približno 7 milijard EUR sredstev v novem večletnem finančnem okviru (2021–2027) je Skupno podjetje leta 2021 od Komisije prejelo 39 dodatnih delovnih mest. 30 naj bi jih zapolnilo do konca leta 2022, devet pa do konca leta 2023. Skupno podjetje je do konca leta 2023 zaposlilo le 21 dodatnih uslužbencev in tako skupaj zaposlovalo 36 uslužbencev, zato ni izpolnilo svoje ciljne vrednosti glede zaposlovanja. Skupno podjetje je navedlo, da je zelo težka dosegala visoki ciljni vrednosti glede zaposlovanja, določeni za leti 2022 in 2023, zaradi maloštevilnih uslužbencev in težav pri zaposlovanju redkih specializiranih strokovnjakov.

Pomanjkljivosti v postopkih zaposlovanja Skupnega podjetja

3.9.28. Sodišče je v obeh postopkih zaposlovanja, ki ju je revidiralo, odkrilo slabosti v fazi predizbora. Izbirna komisija ni uvrstila v ožji izbor vseh kandidatov s ključnimi kvalifikacijami in izkušnjami, temveč samo tiste, ki so po njenem mnenju večinoma ustrezali iskanemu profilu. Izbirna komisija se namreč ni predhodno dogovorila o uporabi lestvice točkovanja, v kateri bi bilo jasno ponderirano vsako bistveno merilo, niti ni dovolj dokumentirala zadevnega postopka odločanja. Zaradi teh slabosti je bila transparentnost postopkov manjša, ti pa zato morda niso bili v celoti skladni s splošnim načelom enakega obravnavanja kandidatov.

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.9.29. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2020	Do konca leta 2020 ni niti pripravilo zanesljivih postopkov za potrjevanje in certificiranje stvarnih prispevkov niti vzpostavilo ustreznega računovodskega postopka za pripoznanje teh stvarnih prispevkov. Zaradi takšnega stanja Skupno podjetje ne more upravljati in spremljati doseganja minimalne ravni stvarnih prispevkov in o tem poročati.	Skupno podjetje je leta 2023 uradno sprejelo metodologijo za obračunavanje stvarnih prispevkov za svoje dejavnosti in poročanje o njih.	zaključeno
2	2021, 2022	Ob koncu leta 2022 so zasebni člani poročali le o 11 milijonih EUR, kar je precej manj od minimalne ciljne vrednosti 420 milijonov EUR, določene v ustanovni uredbi Skupnega podjetja, ki naj bi jo zasebni člani dosegli do konca programa. V skladu s sedanjimi finančnimi ureditvami Skupnega podjetja za ukrepe, ki se financirajo z nepovratnimi sredstvi, lahko zasebni člani zagotovijo stvarne prispevke le za eno vrsto projektov (inovacijski projekti, 30 % stroškov projekta), zato ne bodo dosegli minimalne ravni svojih stvarnih prispevkov.	Ob koncu leta 2023 so se prispevki zasebnih članov povečali zgolj na 18,4 milijona EUR (glej odstavek 3.9.16).	odprto
3	2022	Stopnja izvrševanja odobritev za prevzem obveznosti za operativne dejavnosti in zadevnih odobritev plačil je leta 2022 znašala 79 % oziroma 24 %. Glavni razlogi so bile zamude pri dokončanju predeksaravenskih superračunalnikov, zaradi katerih niso bila izvedena vmesna plačila, povezana z nepovratnimi sredstvi za operativne dejavnosti Skupnega podjetja, zamude pri postopku za oddajo javnega naročila superračunalnikov, zaradi katerih niso bila izvedena s tem povezana plačila predhodnega financiranja, preložitev razpisa v zvezi s hiperpovezljivostjo v	Stopnja izvrševanja odobritev plačil za operativne dejavnosti za leto 2023 je bila še naprej zelo nizka in je znašala 19 % (glej odstavek 3.9.21)	odprto

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
		okviru programa IPE 2 na leto 2023, za katerega je bila potrebna predhodna študija, ter zamude pri zahtevkih upravičencev za povračilo stroškov za tekoče raziskovalne dejavnosti.		
4	2020, 2021, 2022	Kar zadeva upravne odobritve za prevzem obveznosti in plačila (naslova 1 in 2), Skupno podjetje pri načrtovanju upravnega proračuna ni dovolj upoštevalo prerazporeditve znatnih zneskov neporabljenih odobritev plačil iz prejšnjih let.	Stanje je bilo enako tudi v letu 2023 (glej odstavek 3.9.23).	odprto
5	2020, 2021	Skupno podjetje je leta 2020 pripravilo akcijski načrt za izvedbo preostalih ukrepov iz sklopa 17 načel notranje kontrole, določenega v okviru Komisije za notranjo kontrolo, v letu 2021. Vendar zaradi odsotnosti ključnih upravnih uslužbencev Skupno podjetje več pomembnih ukrepov v zvezi z notranjo kontrolo ni odobrilo v rokih, določenih v akcijskem načrtu za leto 2021. Zaradi teh zamud se je povečalo tveganje, povezano z notranjo kontrolo Skupnega podjetja za leto 2021.	Leta 2023 je Skupno podjetje zaposlilo uradnika za notranjo kontrolo, ki je vodil dokončanje teh ukrepov.	zaključeno
6	2021, 2022	V skladu z novo ustanovno uredbo, sprejeto julija 2021, se je Skupno podjetje znatno razširilo in bo moralo v novem večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 izvrševati več kot 7 milijard EUR sredstev. Zato mora do leta 2023 zaposliti dodatnih 39 uslužbencev. Skupno podjetje je ob koncu leta 2022 število zaposlenih s 15 povečalo le na 23. Skupno podjetje ni izpolnilo svojega cilja, da bo do konca leta 2022 zaposlilo 30 novih uslužbencev, vključno z dvema ključnima vodstvenima delavcema, in še vedno zaostaja pri doseganju cilja, da bo do konca leta 2023 zaposlilo skupaj 39 novih uslužbencev.	Kljub znatnim prizadevanjem je Skupno podjetje do konca leta 2023 zaposlilo 21 novih uslužbencev, kar je še vedno pod ciljno vrednostjo 39 novih uslužbencev (glej odstavek 3.9.28).	odprto

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
7	2022	Postopka zaposlovanja za vodstvena položaja vodje strategije in upravljanja ter vodje uprave in financ sta se začela šele konec leta 2022 oziroma v prvi polovici leta 2023.	Leta 2023 so bila zapolnjena vsa ključna vodstvena mesta. Skupine za vodenje projektov so bile okrepljene z izkušenimi projektnimi vodji.	zaključeno
8	2022	Skupno podjetje v svojem zaključnem računu za leto 2022 ni razkrilo pomembnih informacij o prispevkih članov na ravni programa, ki so relevantne za celostno poročanje o dosežkih Skupnega podjetja ob koncu leta. Zlasti ni primerjalo prispevkov, ki jih je do konca leta prejelo od vsake kategorije članov v okviru posameznega programa, s ciljnimi vrednostmi za prispevke, ki so bile uradno določene za zadevni program.	Podrobne informacije o prispevkih različnih kategorij članov na ravni programov so bile razkrite v zaključnem računu Skupnega podjetja za leto 2023. Te informacije omogočajo tudi primerjavo med dejanskimi dosežki in uradno določenimi ciljnimi vrednostmi.	zaključeno

Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo (EuroHPC)

Odgovor Skupnega podjetja

3.9.15. Skupno podjetje EuroHPC želi poudariti, da so sodelujoče države poleg ocenjenih 538,3 milijona EUR pogodbenih obveznosti za program Obzorje 2020 in dejavnosti Instrumenta za povezovanje Evrope plačale tudi finančne prispevke v višini 48,3 milijona EUR neposredno pogodbenikom superračunalnikov na peta ravni, ki so jih skupaj nabavili Skupno podjetje in sodelujoče države. Vendar sodelujoče države o tem prispevku še niso poročale Skupnemu podjetju.

3.9.28. Skupno podjetje EuroHPC se je seznanilo z opažanjem Sodišča. Kljub temu navaja, da je obvezne zahteve ocenjevalo podobno kot pogoje za prijavo, tj. uspešno ali neuspešno. Skupno podjetje meni, da to ni negativno vplivalo na obravnavo kandidatov, saj so jim razgovori omogočili, da dokažejo kompetence, ki so presegle obvezno zahtevo. Vendar skupno podjetje EuroHPC vedno pozdravlja predloge za izboljšave in je za ocenjevanje vseh zahtev že uvedlo točkovni sistem.

3.10. Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS)

Uvod

3.10.1. Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031⁶⁵. Finančno samostojno je postalo 24. oktobra 2023. Pred tem je bila za izvrševanje njegovega proračuna za leto 2023 pristojna Komisija, ki je pri tem izvršila 21,7 milijona EUR odobritev za plačila in 0,8 milijona EUR odobritev za prevzem obveznosti.

3.10.2. Skupno podjetje SNS je javno-zasebno partnerstvo, katerega cilj je prispevati k vodilnemu položaju Evrope na področju omrežij in storitev 5G in 6G. Njena člana sta EU, ki jo zastopa Komisija, in panožno združenje 6G Smart Networks and Services Industry Association (6G-IA).

3.10.3. V **tabeli 3.10.1** so ključni podatki o Skupnem podjetju za obdobje od 24. oktobra 2023, ko je postalo finančno samostojno, do 31. decembra 2023.

Tabela 3.10.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾⁽³⁾	122,9	–
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾⁽³⁾	134,7	–
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	14	–

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

(3) Zneska se nanašata na obdobje od 24. oktobra 2023, ko je Skupno podjetje postalo finančno samostojno, do 31. decembra 2023.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

Informacije v podkrepitev izjave o zanesljivosti

3.10.4. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti poslovodstva Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za

⁶⁵ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS)

revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.10.5. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁶⁶ in poročila o izvrševanju proračuna⁶⁷ za finančno obdobje, ki se je začelo 24. oktobra 2023 in končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.10.6. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

Poudarjena zadeva

3.10.7. Sodišče opozarja na pojasnilo 4.10 končnega zaključnega računa Skupnega podjetja za leto 2023, v katerem je pojasnjeno, da je Skupno podjetje 24. oktobra 2023 postalo finančno samostojno. Pred tem je bila za ustanovitev in začetno delovanje Skupnega podjetja odgovorna Komisija. V pojasnilu 2.3 je pojasnjeno, da predhodno

⁶⁶ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁶⁷ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS)

financiranje v bilanci stanja v višini 288,9 milijona EUR zajema plačila predhodnega financiranja Komisije v višini 188,6 milijona EUR, preden je Skupno podjetje postalo finančno samostojno, in plačila predhodnega financiranja Skupnega podjetja v višini 100,3 milijona EUR, potem ko je to postalo finančno samostojno.

Mnenje Sodišča ne vsebuje pridržka v zvezi s to zadevo.

Zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.10.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za finančno obdobje, ki se je začelo 24. oktobra 2023 in končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.10.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za finančno obdobje, ki se je začelo 24. oktobra 2023 in končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.10.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje Evropa

3.10.11. V *tabeli 3.10.2* je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023 (vključno s prispevki, prejetimi pred tem, ko je Skupno podjetje postalo finančno samostojno).

Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve (SNS)

Tabela 3.10.2 – Prispevki članov za program Obzorje Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD RTD)	881,5	18,5	900,0	288,9	14,6	n. r.	n. r.	303,5
Zasebni člani	881,5	18,5	900,0	0,7	0,0	0,0	219,9	220,6
Skupaj	1 763,0	37,0	1 800,0	289,6	14,6	0,0	219,9	524,1

(1) Obsegajo stvarne prispevke za operativne dejavnosti in stvarne prispevke za dodatne dejavnosti.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.10.12. Skupno podjetje je do konca leta 2023 deloma izvedlo okvir Komisije za notranje kontrole, ki temelji na 17 načelih notranje kontrole. Še vedno mora namreč dokončati ukrepe, s katerimi bi zagotovilo, da se uspešno izvajajo načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči, politika upravljanja občutljivih funkcij ter načela kontrole, namenjena ocenjevanju tveganja ter dejavnostim kontrole in spremljanja.

3.10.13. Naknadne revizije odhodkov za program Obzorje Evropa bo opravljala skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanjih izvršena šele leta 2024.

Odgovor Skupnega podjetja

3.10.12. Skupno podjetje je skupaj z drugimi skupnimi podjetji vzpostavilo zaledne ureditve za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo v skladu s členom 13 enotnega temeljnega akta.

Te ureditve zajemajo upravljanje IKT med skupnimi podjetji, upravljanje skupne infrastrukture IKT, upravljanje orodij in storitev IKT ter upravljanje varnosti in skladnosti (vključno s kibernetško varnostjo).

Njegov skupni letni delovni načrt za leto 2024 (sprejet 15. decembra 2023) med drugim vključuje poseben ukrep za pregled in posodobitev načrta neprekinjenega poslovanja/načrta ponovne vzpostavitve delovanja v letu 2024. Skupno podjetje IHI vodi izvajanje tega ukrepa in namerava julija 2024 predložiti osnutek teh načrtov za posvetovanje med skupnimi podjetji in poznejše sprejetje.

Politika Skupnega podjetja SNS o občutljivih funkcijah je končana in je bila sprejeta 18. junija 2024.

Postopki in register izjem in neskladnosti bodo sprejeti do drugega četrtertletja 2024, kot je bilo prvotno predvideno v akcijskem načrtu okvira notranje kontrole.

Ocena tveganja, register tveganj in politika upravljanja dokumentov bodo dokončani v tretjem četrtertletju leta 2024.

3.11. Skupno podjetje za svetovno zdravje (EDCTP3)

Uvod

3.11.1. Skupno podjetje za svetovno zdravje (EDCTP3JU) s sedežem v Bruslju je bilo ustanovljeno novembra 2021 v okviru programa Obzorje Evropa, in sicer za obdobje, ki se bo končalo 31. decembra 2031⁶⁸. Finančno samostojno je postalo 23. novembra 2023. Pred tem je bila za izvrševanje njegovega proračuna za leto 2023 pristojna Komisija, ki je pri tem izvršila 48,5 milijona EUR odobritev za plačila in 0,58 milijona EUR odobritev za prevzem obveznosti.

3.11.2. Skupno podjetje temelji na prvih dveh programih v okviru partnerstva evropskih držav in držav v razvoju na področju kliničnega preskušanja (EDCTP). Je partnerstvo med EU in združenjem EDCTP, katerega članice so 15 evropskih in 28 afriških držav. Skupno podjetje naj bi zagotovilo nove rešitve za zmanjšanje bremena nalezljivih bolezni v podsaharski Afriki in okrepilo raziskovalne zmogljivosti za pripravo in odziv na ponovno pojavljajoče se nalezljive bolezni v tej regiji in po svetu. Njegovi člani so EU, ki jo zastopa Komisija, in združenje EDCTP.

3.11.3. V [tabeli 3.11.1](#) so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.11.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾⁽³⁾	2,2	–
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾⁽³⁾	136,4	–
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	17	–

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

(3) Zneska se nanašata na obdobje od 23. novembra 2023, ko je Skupno podjetje postalo finančno samostojno, do 31. decembra 2023.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

⁶⁸ Uredba Sveta (EU) 2021/2085 o ustanovitvi skupnih podjetij v okviru Obzorja Evropa.

Informacije v podkrepitvah izjave o zanesljivosti

3.11.4. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.11.5. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁶⁹ in poročila o izvrševanju proračuna⁷⁰ za finančno obdobje, ki se je začelo 23. novembra 2023 in končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

3.11.6. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

⁶⁹ Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁷⁰ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Skupno podjetje za svetovno zdravje (EDCTP3)

Poudarjena zadeva

3.11.7. Sodišče opozarja na pojasnilo 4.10 končnega zaključnega računa Skupnega podjetja za leto 2023. V njem je pojasnjeno, da je Skupno podjetje 23. novembra 2023 postalo finančno samostojno. Pred tem je bila za ustanovitev in začetno delovanje Skupnega podjetja odgovorna Komisija. V pojasnilu 2.3 je pojasnjeno, da predhodno financiranje v bilanci stanja v višini 47,6 milijona EUR zajema plačila predhodnega financiranja Komisije v višini 41,0 milijona EUR, preden je Skupno podjetje postalo finančno samostojno, in plačila predhodnega financiranja Skupnega podjetja v višini 6,6 milijona EUR, potem ko je to postalo finančno samostojno.

Mnenje Sodišča ne vsebuje pridržka v zvezi s to zadevo.

Zakonitost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.11.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za finančno obdobje, ki se je začelo 23. novembra 2023 in končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.11.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za finančno obdobje, ki se je začelo 23. novembra 2023 in končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

3.11.10. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Skupno podjetje za svetovno zdravje (EDCTP3)

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvajanje programa Obzorje Evropa

3.11.11. V *tabeli 3.11.2* je pregled ciljnih vrednosti za prispevke članov Skupnega podjetja za program Obzorje Evropa v primerjavi z ravno prispevkov članov in prispevajočih partnerjev (denarnih in stvarnih), ki jih je Skupno podjetje pripoznalo kot potrjene in o katerih je poročalo v zaključnem računu ob koncu leta 2023 (vključno s prispevki, prejetimi pred tem, ko je Skupno podjetje postalo finančno samostojno).

Tabela 3.11.2 – Prispevki članov za program Obzorje Evropa (v milijonih EUR)

Člani	Prispevki članov (na podlagi ustanovne uredbe)			Prispevki članov (na dan 31. decembra 2023)				
	Operativne dejavnosti	Upravni stroški	Skupno	Denarni prispevki – potrjeni	Denarni prispevki – nepotrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – potrjeni	Stvarni prispevki ⁽¹⁾ – sporočeni, vendar ne potrjeni	Skupno
EU (GD RTD)	740,2	59,8	800,0	48,9	1,2	n. r.	n. r.	50,1
EDCTP – sodelujoče države	439,9	0,0	439,9	n. r.	n. r.	0,0	152,8	152,8
Partnerji, ki prispevajo	360,1	0,0	360,1	n. r.	n. r.	n. r.	0,0	0,0
Skupaj	1 540,2	59,8	1 600,0	48,9	1,2	0,0	152,8	202,9

(1) Prispevki združenja EDCTP so stvarni prispevki za dodatne dejavnosti. Prispevki sodelujočih partnerjev so denarni prispevki za dejavnosti Skupnega podjetja.

Vir: Evropsko računsko sodišče na podlagi podatkov Skupnega podjetja in njegove ustanovne uredbe

3.11.12. Glede na zaključni račun Skupnega podjetja je združenje EDCTP konec leta 2023 prevzelo obveznosti za finančne prispevke k dodatnim dejavnostim v višini 387,6 milijona EUR za program Obzorje Evropa. Od tega zneska je Skupnemu podjetju prijavilo 152,8 milijona EUR, ki so nastali do konca leta 2023. Skupno podjetje ocenjuje, da bo raven finančnih prispevkov k dodatnim dejavnostim do konca programa dosegla vsaj 550 milijonov EUR (ali 157 % ciljne vrednosti).

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

3.11.13. Skupno podjetje je do konca leta 2023 večinoma izvedlo [okvir Komisije za notranje kontrole](#), ki temelji na 17 načelih notranje kontrole. Vendar mora še vedno dokončati več ukrepov, s katerimi bi zagotovilo, da se uspešno izvajajo načrt neprekinjenega poslovanja in sanacijski načrt po nesreči, politika upravljanja občutljivih funkcij ter načelo kontrole v zvezi z dejavnostmi spremljanja.

3.11.14. Naknadne revizije odhodkov za program Obzorje Evropa bo opravljala skupna revizijska služba GD RTD Komisije. Za program Obzorje Evropa je skupna revizijska služba

Skupno podjetje za svetovno zdravje (EDCTP3)

spremenila pristop in za skupna podjetja začela izvajati naknadne revizije na podlagi tveganja, zato se reprezentativne stopnje napake ne izračunajo več za vsako skupno podjetje posebej. Prve tovrstne revizije še niso bile opravljene, saj bodo prva vmesna plačila po pričakovanjih izvršena šele leta 2024.

Odgovor Skupnega podjetja

3.11.13. Politika Skupnega podjetja za svetovno zdravje EDCTP3 o občutljivih funkcijah je dokončana in je bila sprejeta 27. maja 2024.

Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 trenutno uporablja informacijsko infrastrukturo Evropske komisije in si prizadeva, da bi do konca leta 2024 imelo neodvisno informacijsko tehnologijo. Do tega trenutka je Skupno podjetje za svetovno zdravje EDCTP3 zavarovano v primeru nesreče ali kibernetkega napada.

Skupaj z drugimi skupnimi podjetji je vzpostavilo zaledne pisarniške ureditve za informacijsko in komunikacijsko tehnologijo (BOA IKT) v skladu s členom 13 enotnega temeljnega akta. Te ureditve zajemajo upravljanje IKT med posameznimi skupnimi podjetji, upravljanje skupne infrastrukture IKT, upravljanje orodij in storitev IKT ter upravljanje varnosti in skladnosti (vključno s kibernetko varnostjo). Skupni letni delovni načrt za leto 2024 (sprejet 15. decembra 2023) med drugim vključuje poseben ukrep za pregled in posodobitev načrta neprekinjenega poslovanja/načrta za vnovično vzpostavitev delovanja po nepredvidljivih dogodkih v letu 2024. Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje vodi izvajanje tega ukrepa in namerava julija 2024 predložiti osnutek teh načrtov za posvetovanje med skupnimi podjetji in poznejše sprejetje.

Skupno podjetje, ki deluje v okviru EURATOM

3.12. Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Uvod

3.12.1. Evropsko skupno podjetje za mednarodni termonuklearni poskusni reaktor (ITER) in razvoj fuzijske energije (F4E) je bilo ustanovljeno aprila 2007 za obdobje 35 let⁷¹. Ena od glavnih nalog Skupnega podjetja je zagotoviti prispevek Evropske skupnosti za atomsko energijo (Euratom) Mednarodni organizaciji za fuzijsko energijo ITER (ITER-IO), ki je odgovorna za izvajanje projekta ITER. Glavne fuzijske naprave so v Cadarachu v Franciji, sedež Skupnega podjetja pa je v Barceloni.

3.12.2. Člani Skupnega podjetja so Euratom, ki ga zastopa Komisija, in države članice Euratoma.

3.12.3. V [tabeli 3.12.1](#) so predstavljeni ključni podatki o Skupnem podjetju.

Tabela 3.12.1 – Ključni podatki o Skupnem podjetju

	2023	2022	Razlika
Razpoložljiv proračun za plačila (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	631,5	844,0	-25 %
Razpoložljiv proračun za prevzem obveznosti (v milijonih EUR) ⁽¹⁾	807,0	981,2	-18 %
Skupno število zaposlenih 31. decembra ⁽²⁾	426	436	-2 %

(1) Razpoložljiv proračun vključuje neporabljene odobritve proračunskih sredstev iz prejšnjih let, ki jih je Skupno podjetje ponovno vneslo v proračun za tekoče leto, namenske prihodke in prerazporeditve v naslednje proračunsko leto.

(2) Zaposleni so uradniki, začasni in pogodbeni uslužbenci ter napoteni nacionalni strokovnjaki.

Vir: podatki, ki jih je posredovalo Skupno podjetje

3.12.4. Proračuna za prevzem obveznosti in plačila za leto 2023 sta bila znižana, ker so se operativne dejavnosti Skupnega podjetja upočasnile (glej odstavke [3.12.20](#) do [3.12.22](#)).

⁷¹ Odločba Sveta 2007/198/Euratom o ustanovitvi Evropskega skupnega podjetja za ITER in razvoj fuzijske energije ter dodelitvi prednosti le-temu.

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Informacije v podkrepitvah izjave o zanesljivosti

3.12.5. Za opis revizijskega pristopa Sodišča, podlage za njegovo mnenje, odgovornosti posloводства Skupnega podjetja in pristojnih za upravljanje ter revizorjeve odgovornosti za revizijo zaključnega računa in z njim povezanih transakcij glej oddelek **3.1** poročila. Podpis na strani **156** je sestavni del mnenja.

Izjava o zanesljivosti, ki jo Sodišče predloži Evropskemu parlamentu in Svetu – poročilo neodvisnega revizorja

Mnenje

3.12.6. Sodišče je revidiralo:

- (a) zaključni račun Skupnega podjetja, ki ga sestavljajo računovodski izkazi⁷² in poročila o izvrševanju proračuna⁷³ za proračunsko leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, ter
- (b) zakonitost in pravilnost z zaključnim računom povezanih transakcij, kot je zahtevano v členu 287 Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU).

Zanesljivost zaključnega računa

Mnenje o zanesljivosti zaključnega računa

3.12.7. Po mnenju Sodišča zaključni račun Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavlja njegov finančni položaj na dan 31. decembra 2023 ter njegov poslovni izid, denarne tokove in gibanje kapitala za tedaj končano leto v skladu z njegovo finančno uredbo in računovodskimi pravili, ki jih je sprejel računovodja Komisije. Ta pravila temeljijo na mednarodno sprejetih računovodskih standardih za javni sektor.

⁷² Računovodski izkazi zajemajo bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, izkaz denarnih tokov, izkaz gibanja kapitala ter povzetek pomembnih računovodskih usmeritev in druga pojasnila.

⁷³ Poročila o izvrševanju proračuna zajemajo poročila, ki združujejo vse proračunske operacije, in pojasnila.

Zakonnost in pravilnost transakcij, povezanih z zaključnim računom

Prihodki

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti prihodkov, povezanih z zaključnim računom

3.12.8. Sodišče meni, da so prihodki, povezani z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakoniti in pravilni.

Plačila

Mnenje o zakonitosti in pravilnosti plačil, povezanih z zaključnim računom

3.12.9. Sodišče meni, da so plačila, povezana z zaključnim računom Skupnega podjetja za leto, ki se je končalo 31. decembra 2023, v vseh pomembnih pogledih zakonita in pravilna.

Poudarjena zadeva

3.12.10. Sodišče opozarja na pojasnilo 6.4.2 k zaključnemu računu Skupnega podjetja za leto 2023, v katerem je to ocenilo skupne stroške za izpolnitev obveznosti dobave za projekt ITER (ocena ob zaključku) v višini 21,2 milijarde EUR (v vrednostih iz leta 2023). Ker ocena ob zaključku za leto 2023 še vedno temelji na mejnikih in predpostavkah o stroških iz leta 2016, jo bo treba znatno spremeniti, ko bodo nova referenčna osnova in zahteve projekta ITER dokončane, ko jih bo odobril Svet ITER in ko bodo uradno sporočene Skupnemu podjetju.

3.12.11. Sodišče opozarja na uvodni del zaključnega računa Skupnega podjetja za leto 2023, v katerem je navedeno, da je upravni odbor Skupnega podjetja pozval novega direktorja Skupnega podjetja (imenovanega maja 2023), naj reorganizira njegovo sedanjo organizacijsko strukturo tako, da bi se učinkoviteje dosegali njegovi sedanji in prihodnji cilji, tudi tisti, povezani s prihodnjo referenčno osnovo ITER, ter da bi bila njegova organizacijska struktura temu bolje prilagojena.

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

3.12.12. Sodišče opozarja na točko (d) v uvodnem delu zaključnega računa Skupnega podjetja za leto 2023: vpliv mednarodnih razmer, v kateri je opisano, da inflacija izrazito in dolgotrajno vpliva na operacije Skupnega podjetja zaradi težav v dobavni verigi, ki so posledica COVID-19 in vojne agresije proti Ukrajini. Skupno podjetje je ocenilo, da bo skupni učinek na njegovo oceno ob zaključku znašal 258 milijonov EUR (v vrednostih iz leta 2008).

Mnenje Sodišča ne vsebuje pridržka v zvezi s temi zadevami.

3.12.13. Zaradi naslednjih opažanj mnenje Sodišča ni vprašljivo.

Opazanja o oceni stroškov ob zaključku v zvezi s projektom ITER

3.12.14. Glede na pojasnilo 6.4.2 druge – prihodnje obveznosti k zaključnemu računu Skupnega podjetja za leto 2023 je Skupno podjetje ocenilo skupne stroške za izpolnitev obveznosti dobave za projekt ITER (ocena ob zaključku) v višini 21,2 milijarde EUR (vrednost iz leta 2023). Pri tej oceni so upoštevani stroški Skupnega podjetja za gradbeno in operativno fazo do leta 2035 ter fazo razgradnje in deaktivacije do leta 2042 ter skupna plačila, izvršena do konca leta 2023 (9,8 milijarde EUR), in ocena prihodnjih plačil (11,3 milijarde EUR v vrednosti iz leta 2023).

3.12.15. Glede na uvodni del zaključnega računa Skupnega podjetja inflacija izrazito in dolgotrajno vpliva na njegove operacije zaradi težav v dobavni verigi, ki so posledica COVID-19 in vojne agresije proti Ukrajini. Skupno podjetje je ocenilo, da bo skupni učinek na njegovo oceno ob zaključku znašal 258 milijonov EUR (v vrednostih iz leta 2008).

3.12.16. Ker je posodabljanje sedanje referenčne osnove ITER iz leta 2016 dolgotrajno, je Skupno podjetje pri ocenah dolgoročnega načrtovanja, kot so bile razkrite v zaključnem računu za leto 2023 (vključno z oceno ob zaključku), še naprej uporabljalo mejnik in predpostavke o stroških iz leta 2016, pri katerih niso upoštevani znatne tehnične spremembe pri operacijah Skupnega podjetja in dolgotrajni inflacijski učinek nanj od leta 2016. Zato je morda ocena ob zaključku, razkrita v zaključnem računu Skupnega podjetja, znatno podcenjena in jo bo treba znatno spremeniti, ko bodo nova referenčna osnova in zahteve projekta ITER dokončane, ko jih bo odobril Svet ITER in ko bodo uradno sporočene Skupnemu podjetju.

Ugotovitve o znatni reorganizaciji Skupnega podjetja

3.12.17. Upravni odbor je na izredni seji februarja 2023 odobril poročilo svoje delovne skupine na visoki ravni o optimizaciji organizacijske strukture Skupnega podjetja. Hkrati je

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

upravni odbor imenoval novega izvršnega direktorja Skupnega podjetja, ki je svoj mandat začel 16. maja 2023.

3.12.18. Upravni odbor je februarja 2023 odobril rezultate poročila svoje delovne skupine na visoki ravni o optimizaciji organizacijske strukture Skupnega podjetja. Kot je bilo razkrito v zaključnem računu za leto 2023, je upravni odbor novega izvršnega direktorja Skupnega podjetja pozval, naj reorganizira njegovo sedanjo strukturo tako, da bi se učinkoviteje dosegali njegovi sedanji in prihodnji cilji, tudi tisti, povezani s prihodnjo referenčno osnovo ITER, ter da bi bila njegova struktura temu bolj prilagojena. Decembra 2023 je izvršni direktor upravnemu odboru predstavil načrt za integracijo F4E in ITER-IO, dokument o dolgoročni viziji politike poslovne kulture Skupnega podjetja ter predlog o načrtovanih spremembah organizacijske strukture. V slednjem je navedeno, kako naj bi se bistveno spremenila sedanja matrična organizacija.

3.12.19. Zaradi te trenutne reorganizacije bo prišlo do pomembnih kratko- in srednjeročnih nestabilnosti v Skupnem podjetju in operativnih tveganj zanj. Znatno preoblikovanje vlog in odgovornosti v organizaciji lahko namreč vpliva na neprekinjeno poslovanje Skupnega podjetja in tako privede do dodatnih zamud pri njegovih rezultatih. Poleg tega bo lahko kadrovska služba Skupnega podjetja zato zelo obremenjena, saj bo morala zaposliti veliko število uslužbencev, da bi zapolnili prosta delovna mesta višjega vodstva ter omogočila ponovno izbiro in/ali zamenjavo uslužbencev na višjih in srednjih vodstvenih položajih. Te razmere pomenijo pomembna nova tveganja, ki izhajajo iz reorganizacije.

Opažanja o upravljanju proračuna

Izvrševanje operativnega proračuna za leto 2023

3.12.20. Skupno podjetje je leta 2023 izvršilo 70 % svojih operativnih obveznosti, ker so se njegove operativne dejavnosti upočasnile. Po njegovih navedbah je to predvsem posledica potekajoče revizije referenčne osnove ITER iz leta 2016, zahtevnih, vendar potrebnih popravil komponent za projekt ITER, ki so jih že izvedle druge nacionalne agencije ITER, in odločitve organizacije ITER-IO, da začasno ustavi dejavnosti sestavljanja. Zato je Skupno podjetje leta 2023 prerazporedilo 263,9 milijona EUR prvotno načrtovanega prispevka Euratoma in 30 milijonov EUR prispevkov države gostiteljice ITER.

3.12.21. Ob koncu leta 2023 je Skupno podjetje po teh prerazporeditvah izvršilo 95 % svojih odobritev operativnih plačil. Vendar se je znesek neporabljenih odobritev operativnih plačil, ki jih je treba prerazporediti v prihodnje operativne proračune, znatno povečal, in sicer s 577,7 milijona EUR konec leta 2022 na 743,8 milijona EUR konec leta 2023. Po navedbah Skupnega podjetja so bili glavni razlogi trenutna razprava o tehničnih specifikacijah, zamude pri podpisu pogodb in izpogajana znižanja pogodbenih cen.

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

3.12.22. Na načrtovane operativne dejavnosti Skupnega podjetja so v letu 2023 vplivali pomembni dejavniki, na katere Skupno podjetje nima vpliva, npr. potrebno popravilo komponent za projekt ITER, ki so jih izvedle druge nacionalne agencije ITER, odločitev organizacije ITER-IO, da začasno ustavi dejavnosti sestavljanja, in zamude pri dolgotrajnem posodabljanju trenutnih referenčnih osnov iz leta 2016. Zato so bile stopnje izvrševanja njegovega operativnega proračuna za leto 2023 nižje, neporabljene odobritve za prevzem obveznosti, ki jih je treba prerazporediti v prihodnje proračune, pa so se posledično znatno povečale.

Opažanja v zvezi s sistemi upravljanja in kontrol

Nepopolno načrtovanje in spremljanje virov ter poročanje o njih

3.12.23. Sodišče je že v letnih poročilih o skupnih podjetjih EU za leti 2019 (odstavek 3.9.19) in 2021 (odstavki 2.55–2.58) opazilo, da je Skupno podjetje zelo odvisno od zunanjih ponudnikov storitev, in s tem povezana tveganja. Služba Komisije za notranjo revizijo je leta 2023 poglobljeno revidirala upravljanje kadrov in etiko Skupnega podjetja. Pri reviji je sicer priznala napredek od leta 2021, vendar je dala dve zelo pomembni priporočili o upravljanju zunanjih ponudnikov storitev.

3.12.24. Ugotovila je namreč, da Skupno podjetje ni vzpostavilo centralizirane funkcije za usklajevanje in upravljanje zunanjih ponudnikov storitev niti metodologije za ocenjevanje skupnih potreb po človeških virih, tudi po zunanjih ponudnikih storitev. Skupno podjetje pri načrtovanju teh skupnih potreb (tudi tistih po zunanjih ponudnikih storitev) ni ustrezno ocenilo s tem povezane delovne obremenitve ter potrebnih spretnosti in kompetenc. Skupno podjetje uporabe zunanjih ponudnikov storitev zato ni vedno ustrezno utemeljilo s potrebami, temveč jih je najemalo na podlagi razpoložljivega proračuna.

3.12.25. Poleg navedenega je Sodišče ugotovilo, da v letnih poročilih Skupnega podjetja ni bilo predstavljeno dejansko kadrovske stanje. Kar zadeva statutarne uslužbenke Skupnega podjetja, je bilo navedeno, da ima Skupno podjetje le 35 uradnikov, ki so zaposleni za nedoločen čas, vendar je imelo 224 (ali 58 %) od njegovih trenutno 386 začasnih in pogodbenih uslužbencev pogodbe za nedoločen čas, kar pomeni, da so bili dejansko stalni uslužbenci. To ni skladno s členom 31(1) finančne uredbe Skupnega podjetja in računovodskim pravilom 16 o predstavitvi proračunskih informacij v zaključnem računu, s katerima se zahteva popolna transparentnost glede priprave in izvrševanja proračuna, vključno z načrtom delovnih mest. Ker Skupno podjetje nima enotne uradne opredelitve zunanjih ponudnikov storitev, tudi ni moglo pravilno oceniti njihovega učinka na potrebe po statutarnih uslužbencih. Zato se z orodjem Skupnega podjetja za načrtovanje in spremljanje virov ter poročanje o njih ne prikazuje v celoti dejansko stanje virov Skupnega podjetja, niti učinkovita uporaba orodja.

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Tveganja v zvezi z zunanjimi ponudniki storitev niso bila celovita ocenjena

3.12.26. Leta 2023 je Skupno podjetje najemalo skoraj toliko zunanjih ponudnikov storitev, kot je zaposlovalo statutarnih uslužbencev (361 zunanjih ponudnikov storitev in 429 statutarnih uslužbencev). Vendar je v svojem zadnjem razpoložljivem registru tveganj opredelilo zgolj tisto, ki ga nezadostna integracija zunanjih ponudnikov storitev pomeni za statutarne uslužbence Skupnega podjetja in ohranjanje znanja, in ni vključilo drugih morebitnih tveganj, povezanih z najemanjem visokega števila zunanjih ponudnikov storitev na dolgi rok. Med njimi so večja odvisnost od zunanjih izvajalcev in tveganje za neprekinjeno poslovanje, manjša učinkovitost delovne sile zaradi decentraliziranega upravljanja, manj zmogljivosti za inovacije, slabša prilagodljivost, nestabilno zagotavljanje kakovosti ter večja tveganja za varnost in zaupnost podatkov. Zato notranja kontrola Skupnega podjetja morda nima ustreznih blažilnih ukrepov za obravnavanje teh tveganj.

Nezadostno sodelovanje med funkcijama Skupnega podjetja za upravljanje tveganj in notranjo revizijo

3.12.27. Sodišče je ugotovilo, da komunikacija, sodelovanje in usklajevanje med funkcijama Skupnega podjetja za obvladovanje tveganj in notranjo revizijo niso bili učinkoviti. Funkcija za notranjo revizijo ni predložila zadovoljivih dokazov, da pri načrtovanju svojih dejavnosti notranje revizije vedno upošteva informacije o obvladovanju tveganja. Okvir notranje kontrole Skupnega podjetja še ne vključuje integriranega postopka za obvladovanje tveganj, kot se zahteva z [okvirom notranje kontrole Komisije, ki temelji na načelih](#). Funkciji za upravljanje tveganj in notranjo revizijo sta zaradi neustrezne komunikacije in sodelovanja morda slabo seznanjeni z dejavnostmi druga druge, zato Skupno podjetje težje učinkovito obvladuje svoja tveganja in dosega svoje strateške cilje.

Ni politike notranjih kontrol za občutljive funkcije

3.12.28. Občutljive funkcije (tako potencialne kot dejanske) je treba opredeliti in upravljati na podlagi okvira za notranje kontrole Skupnega podjetja, [ki temelji na načelih za notranje kontrole Evropske komisije](#). Konec leta 2023 Skupno podjetje še ni imelo politike o upravljanju občutljivih funkcij. Skupno podjetje bi na podlagi take politike zagotovilo potrebne notranje kontrole ter opredelilo občutljive funkcije, jih posodabljal in določilo ustrezne nadzorne ukrepe, s katerimi bi preprečevalo ali zmanjševalo tveganja neprimernih ali goljufivih dejanj, kot so goljufivo poročanje, izguba sredstev, razkritje občutljivih informacij in korupcija.

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Spremljanje upoštevanja opažanj iz prejšnjih let

3.12.29. Pregled popravljalnih ukrepov, sprejetih na podlagi opažanj Sodišča iz prejšnjih let, je v *Prilogi*.

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Priloga

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
1	2019	Skupno podjetje zaradi omejitve načrta delovnih mest v zvezi s statutarnimi uslužbenci vse pogosteje uporablja pogodbene vire ali zaposlitev oseb, ki opravljajo delo pri zunanjem izvajalcu dejavnosti. Leta 2019 je raven teh virov že dosegla približno 62 % statutarnih uslužbencev Skupnega podjetja. Te razmere predstavljajo za Skupno podjetje bistveno tveganje v zvezi z ohranjanjem ključnih kompetenc, nejasno odgovornostjo, možnimi sodnimi spori in manjšo učinkovitostjo uslužbencev zaradi decentraliziranega upravljanja.	Leta 2022 je bila ustanovljena delovna skupina, ki naj bi ocenila visoko raven uporabe zunanjih virov, da bi Skupno podjetje bolje načrtovalo njihovo uporabo in utemeljilo potrebe po njih. Delovna skupina je razvila politiko o uporabi zunanjih ponudnikov storitev. To politiko mora odobriti vodstvo Skupnega podjetja. Služba za notranjo revizijo je leta 2023 poglobljeno revidirala upravljanje kadrov in etiko Skupnega podjetja ter dala dve zelo pomembni priporočili glede upravljanja zunanjih ponudnikov storitev (glej odstavka 3.12.23 in 3.12.24). Poleg tega je Sodišče ugotovilo, da Skupno podjetje ni transparentno poročalo o stanju glede zaposlitve stalnih uslužbencev za nedoločen čas in da zato, ker ni imelo definicije zunanjih ponudnikov storitev, ni moglo pravilno oceniti njihovega učinka na potrebe statutarnih uslužbencev (glej odstavek 3.12.25).	odprto
2	2021	V letih 2020 in 2021 so v Skupnem podjetju zunanji strokovnjaki opravili redni letni oceni,	Konec leta 2023 je Skupno podjetje izvedlo s tem povezana priporočila iz devete in desete letne	zaključeno

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
		izvedene pa so bile tudi intenzivne notranje revizije, s katerimi je bila zajeta večina njegovih kritičnih področij dejavnosti. Zaradi izvajanja popravljalnih ukrepov za obravnavanje ugotovljenih tveganj in v odziv na revizije in ocene se je povečalo upravno breme, pri čemer pa ni jasno, ali so bile dodatne kontrole učinkovite in ali se je sistem zaradi njih izboljšal.	ocene. Leta 2023 je izvedlo tudi preostala priporočila iz revizij Službe za notranjo revizijo.	
3	2021	Zaradi nesorazmerno velike uporabe zunanjih kadrovskega virov so se povečali izzivi in tveganja za delovno okolje.	Skupno podjetje trenutno spodbuja različne pobude za izboljšanje na področju načrtovanja in upravljanja kadrov, da bi ublažilo tveganja in upoštevalo priporočila službe za notranjo revizijo. S temi pobudami se bodo obravnavali tudi izzivi, povezani z delovnim okoljem.	odprto
4	2022	Ob koncu leta 2022 je Skupno podjetje izvršilo 72 % svojega proračuna za prevzem operativnih obveznosti. Proračun za operativna plačila je sicer zmanjšalo za 92 milijonov EUR in v proračun za plače prerazporedilo dodatnega 9,5 milijona EUR za financiranje obveznosti iz pokojninskega sklada Skupnega podjetja do Komisije, vendar je izvršilo 91 % svojega proračuna za operativna plačila. Vzrok za nizki stopnji izvrševanja je bila upočasnitev operativnih dejavnosti tako na ravni	Za stanje ob koncu leta 2023 glede izvrševanja operativnega proračuna glej odstavke 3.12.20 do 3.12.22 . Do konca leta 2023 se stanje v zvezi s proračunom za upravne odhodke (naslov 2) ni spremenilo, pri čemer je stopnja izvrševanja znašala 65 %, stopnja razveljavitev obveznosti, prenesenih iz prejšnjega leta, pa 21 %.	odprto

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Številka	Leto opazanja Sodišča	Opazanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opazanja Sodišča
		organizacije ITER-IO kot na ravni Skupnega podjetja, predvsem zaradi posledic pandemije COVID-19, ruske vojne agresije proti Ukrajini in nedavnih težav s tehnično zasnovo v zvezi s sedanjo sestavljajno fazo projekta ITER. Ob koncu leta 2022 je Skupno podjetje izvršilo 63 % proračuna za upravne odhodke (naslov 2) za to leto. Hkrati je bila stopnja razveljavitev prevzetih obveznosti, prenesenih iz prejšnjega leta, visoka, saj je v povprečju znašala 20 %.		
5	2022	Višje vodstvo Skupnega podjetja je bilo ob koncu leta 2022 v fazi tranzicije. Zaradi odhoda direktorja Skupnega podjetja junija 2022 in imenovanja vodje oddelka za širši pristop Skupnega podjetja za generalnega direktorja organizacije ITER-IO septembra 2022 je prišlo do sprememb pri štirih od sedmih višjih vodstvenih položajev v Skupnem podjetju. Leta 2022 so bili trije višji vodstveni položaji (vključno z delovnim mestom direktorja) začasno zapolnjeni z notranjimi premestitvami, eden pa z nedavno zaposlenim uslužbencem. Poleg tega sta se do konca avgusta 2023 upokojila dva višja vodstvena delavca (vodja komercialnega oddelka in vodja oddelka za program ITER). To pomeni večje	Višje vodstvo Skupnega podjetja je bilo ob koncu leta 2023 še vedno v fazi tranzicije. Decembra 2023 je novi izvršni direktor Skupnega podjetja upravnemu odboru predstavil dokument o načrtovanih spremembah trenutne matrične organizacije, s katerimi naj bi se znatno zmanjšalo število oddelkov. Za to bo treba ponovno izbrati in morebiti zamenjati nekatere uslužbence na višjih in srednjih vodstvenih položajih (glej odstavka 3.12.18 in 3.12.19). Skupno podjetje je julija 2024 začelo izbirne postopke za proste višje vodstvene položaje.	odprto

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
		tveganje za dobro poslovanje in neprekinjeno poslovanje Skupnega podjetja, in sicer v trenutku, ko bo moralo izkušeno višje vodstvo izvajati nove referenčne osnove ITER, ki bodo pomembno vplivale na dejavnosti Skupnega podjetja in bodo predvidoma odobrene leta 2024.		
6	2022	Kljub obsežnim dejavnostim Skupnega podjetja v zvezi z obvladovanjem tveganj v zadnji oceni tveganja, ki jo je izvedlo Skupno podjetje, niso bila upoštevana tveganja, povezana s pomembnimi dogodki, ki so že bila ugotovljena in so vplivala na dejavnosti Skupnega podjetja v drugi polovici leta 2022. Ta so vključevala spremembe v višjem vodstvu, upočasnitev operativnih dejavnosti, zaradi katere je prišlo do nižje stopnje izvrševanja proračuna, zamude pri javnem naročanju in pričakovano revizijo referenčne osnove ITER. Tak položaj lahko negativno vpliva na pravočasno in ustrezno odločanje vrhovnega vodstva in na doseganje projektnih mejnikov Skupnega podjetja.	Skupno podjetje je uvedlo nov koncept za ugotavljanje tveganj, da bi podprlo hitro konsolidacijo podatkov o tveganjih na zbirni ravni in povečalo prepoznavnost dejavnosti v zvezi z upravljanjem tveganj portfelja. Skupno podjetje je 9. in 10. novembra 2023 na 18. seji upravnega in upravljalnega odbora predstavilo poročilo o izpostavljenosti tveganjem po programih.	odprto
7	2022	Sodišče je pri analizi dokumentacije o izvajanju pogodbe TB04 odkrilo slabosti v zvezi s tem, kako je Skupno podjetje upravljalo pogodbo. Skupno podjetje zlasti ni pravilno ocenilo učinka	Skupno podjetje je leta 2023 sprejelo ukrepe, da bi se izognilo težavam, ki jih je že imelo pri izvajanju te pogodbe. Okrepilo je pogodbene določbe nove vzorčne pogodbe in pripravilo	zaključeno

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

Številka	Leto opažanja Sodišča	Opažanje Sodišča (povzetek)	Sprejeti popravljalni ukrep in drugi relevantni dogodki (povzetek)	Status opažanja Sodišča
		zahtevanih sprememb pogodbe niti bistvenih neskladnosti izvajalca v zvezi z izvajanjem naročila. Zaradi tega je prišlo do različnih razlag in nesoglasij med strankami glede obsega del, pravočasnosti in projektnih zahtev. Poleg tega so pravni strokovnjaki zaključili, da Skupno podjetje zaradi ubeseditve zadevnih pogodbenih določb pogodbe ne more prekiniti, da bi samo izvedlo dela v zmanjšanem obsegu ali poskrbelo, da dela izvedejo drugi izvajalci. Ker izvajalec ni ustrezno upravljal časovnega razporeda in ker Skupno podjetje ni imelo evidenc o projektu, Skupno podjetje ni moglo jasno opredeliti obveznosti izvajalca. Zaradi velikih sprememb veljavnih kompleksnih pogodb, ki bodo morda potrebne na podlagi posodobljene referenčne osnove projekta ITER, so te slabosti resno vplivale na doseganje ciljev pogodbe in bi lahko, če ne bodo odpravljene, vplivale tudi na druge operativne dejavnosti Skupnega podjetja.	delavnico z uslužbenci Skupnega podjetja o pravnih, poslovnih in tehničnih vprašanjih ter vodenju projektov, da bi jih seznanilo s tem, kako pomembno je ustrezno upravljati časovni razpored.	

Odgovor Skupnega podjetja

3.12.18. Direktor Skupnega podjetja je decembra 2023 predstavil projekt nove organizacije, kot je navedeno v poslanici upravnega odbora Skupnega podjetja. Upravni odbor je ugotovil, da je to potekalo v pravi smeri. Direktor Skupnega podjetja je po posvetovanju z osebjem in njegovimi predstavniki upravnemu odboru podrobno predstavil novo organizacijsko shemo, ki jo je upravni odbor odobril 12. aprila 2024. V okviru te nove organizacije se je okrepila matrika, ustanovil oddelek za fuzijski inženiring in tehnologije ter racionalizirala splošna organizacija.

3.12.19. Skupno podjetje se strinja z oceno Sodišča. Skupno podjetje je v svojem predlogu nove organizacije, ki ga je predložilo upravnemu odboru Skupnega podjetja, poudarilo razsežnost organizacijske spremembe in upravni odbor opozorilo na naslednja tveganja:

- a) kratkoročno slabšo smotrnost poslovanja na nekaterih področjih;
- b) nedosegljivost cilja zmanjšanja deleža prostih delovnih mest za 4 % do konca leta 2024 glede na število potrebnih dodatnih postopkov izbire vodstva;
- c) v primeru vodstvenih delavcev, imenovanih po zunanjih postopkih, kompromis med pridobitvijo novega in raznolikega strokovnega znanja ter daljšim časovnim obdobjem, da postanejo ti v celoti operativni.

Kot je ugotovilo Sodišče, ta reorganizacija poteka v ključnem obdobju za projekt ITER, saj se pripravlja nova referenčna osnova in potekajo prizadevanja za večjo povezavo med Skupnim podjetjem in Mednarodno organizacijo ITER, ki je sama v postopku obsežne reorganizacije.

Kljub temu je bila potreba po temeljitejši reorganizaciji eden od ciljev poslanice, ki jo je upravni odbor poslal novemu direktorju Skupnega podjetja, z jasno časovnico za izvedbo. Njena pravočasna izvedba bi morala biti v skladu z novo referenčno osnovo projekta ITER, prednost pa je bila dana neprekinjenemu poslovanju, zlasti za prispevek EU k kritičnim sestavnim delom. Nadaljnje zamude pri novi organizaciji bi povzročile še več tveganj.

3.12.24. Kot odziv na priporočila Službe za notranjo revizijo je Skupno podjetje pripravilo akcijski načrt za okrepitev usklajevanja in upravljanja zunanjih ponudnikov storitev ter splošne ocene potreb po človeških virih v okviru svojih nalog in projektov.

3.12.25. Skupno podjetje se strinja, da bo v svoje naslednje konsolidirano letno poročilo o dejavnostih za leto 2024 (in naslednja leta) vključilo odstotek začasnih uslužbencev, ki imajo pogodbo za nedoločen čas. Prav tako bo izboljšalo poročanje o zunanjih ponudnikih storitev in njihovo spremljanje, ki bosta uvedena do konca leta 2024 kot odziv na revizijsko priporočilo Službe za notranjo revizijo ter bosta zagotovila, da se zmanjšajo tveganja, povezana z uporabo teh ponudnikov.

3.12.26. Skupno podjetje v celoti priznava dolgoročna tveganja, ki jih je ugotovilo Sodišče, vendar je treba ta pretehtati z vidika tveganj, da Skupno podjetje ne more pravočasno in kakovostno opravljati svojih nalog zaradi pomanjkanja specializiranega osebja, ter vpliva na

Evropsko skupno podjetje za ITER in razvoj fuzijske energije (F4E)

dobro počutje osebja zaradi prevelike delovne obremenitve. V skladu z običajnimi panožnimi praksami v organizacijah za izvajanje projektov uporaba zunanjih ponudnikov storitev omogoča prožnost pri upravljanju spremenljive delovne obremenitve in pridobivanju specializirane tehnične podpore, ki je osebje, zaposleno za daljše obdobje, načeloma ne potrebuje (npr. specializirani inšpektorji in vodje kakovosti v tovarnah po Evropi).

Skupno podjetje je poleg registra tveganj obstoječe ukrepe okrepilo s pobudami za načrtovanje virov za izboljšanje upravljanja, upravne zmogljivosti in obravnavanje tveganj, povezanih z zunanjimi ponudniki storitev. Ta tveganja poleg obravnave ugotovitev Sodišča in Službe za notranjo revizijo vključujejo tudi ohranjanje znanja in asimilacijo zaposlenih na ravni podjetja ter fluktuacijo zaradi finančnih pogojev zunanjih ponudnikov storitev ali pomanjkanja izkušenj na pogodbeni ravni.

Kar zadeva varnost in zaupnost podatkov, morajo zunanji ponudniki storitev podpisati sporazume o nerazkritju informacij ter izpolnjevati standarde glede varnosti in zdravja pri delu.

Okvirne pogodbe zunanjih ponudnikov storitev trajajo štiri leta, kar omogoča, da lahko sodelujejo tudi novi ponudniki storitev, s čimer se zmanjša odvisnost.

3.12.27. Skupno podjetje potrjuje, da so se njegove dosedanje dejavnosti obvladovanja tveganj doslej osredotočale na opredelitev tveganj, povezanih z njegovimi različnimi projekti, in njihovo oceno. Za obravnavanje tveganj na korporativni ravni je funkcija notranje revizije razvila lastno opredelitev in oceno tveganj, da bi se zagotovil načrt revizije, ki ustrezno temelji na tveganju.

Funkcija obvladovanja tveganja bo od junija 2024 izdajala mesečno preglednico taktičnih tveganj, povezanih s projekti, ter četrtno preglednico strateških in prečnih tveganj. Te preglednice se bodo delile in obravnavale z vodjo skupine za notranjo revizijo na novoustanovljenem mesečnem dvostranskem sestanku. Po drugi strani pa bodo rezultati notranjih revizijskih poročil (skupine za notranjo revizijo in Službe za notranjo revizijo) pregledani na vodstveni ravni, da bi se dodatno okrepile ocene tveganja.

3.12.28. Skupno podjetje bo opredelilo elemente politike upravljanja občutljivih funkcij. Opredeljene bodo občutljive funkcije, ki bodo organu za imenovanja na voljo za obravnavo, ter bodo upoštevane v povezanih politikah.

To poročilo je sprejel senat IV, ki ga vodi Mihails Kozlovs, član Evropskega računskega sodišča, v Luxembourggu na zasedanju 17. septembra 2024.

Za Evropsko računsko sodišče

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Tony Murphy'.

Tony Murphy
predsednik

Kratice in okrajšave

7. OP	sedmi okvirni program za raziskave in tehnološki razvoj (2007–2013)
BBI	Skupno podjetje za industrijske panoge, ki temeljijo na rabi biomase
CA	Skupno podjetje za čisto letalstvo
CBE	Skupno podjetje za krožno Evropo na biološki osnovi
Čisti vodik	Skupno podjetje za čisti vodik
Čisto nebo	Skupno podjetje Čisto nebo
ECCC	Evropski industrijski, tehnološki in raziskovalni kompetenčni center za kibernetiko in varnost
ECSEL	Skupno podjetje za elektronske komponente in sisteme
EDCTP	partnerstvo evropskih držav in držav v razvoju na področju kliničnega preskušanja
EU-Rail	Skupno podjetje za evropske železnice
Euratom	Evropska skupnost za atomsko energijo
EuroHPC	Skupno podjetje za evropsko visokozmogljivostno računalništvo
F4E	Skupno podjetje Fuzija za energijo
GCV	Skupno podjetje za gorivne celice in vodik
GD CNECT	Generalni direktorat Evropske komisije za komunikacijska omrežja, vsebine in tehnologijo
GD RTD	Generalni direktorat Komisije za raziskave in inovacije
GD MOVE	Generalni direktorat Komisije za mobilnost in promet
IAS	Služba Komisije za notranjo revizijo
IHI	Skupno podjetje za pobudo za inovativno zdravje
IMI	Skupno podjetje za izvajanje skupne tehnološke pobude za inovativna zdravila
IPE	Instrument za povezovanje Evrope
ISA	mednarodni standardi revidiranja Mednarodnega združenja računovodskih strokovnjakov
ITER	mednarodni termonuklearni poskusni reaktor
ITER-IO	Mednarodna organizacija za fuzijsko energijo ITER
KDT	Skupno podjetje za ključne digitalne tehnologije

MSVRI	mednarodni standardi vrhovnih revizijskih institucij, ki jih je izdala Mednarodna organizacija vrhovnih revizijskih institucij (INTOSAI)
PDEU	Pogodba o delovanju Evropske unije
S2R	Skupno podjetje Shift2Rail (evropska železniška pobuda)
SESAR	Skupno podjetje za raziskave o upravljanju zračnega prometa enotnega evropskega neba
Skupna revizijska služba	skupna revizijska služba Generalnega direktorata Komisije za raziskave in inovacije
Skupni center za izvajanje	Skupni center za izvajanje Generalnega direktorata Komisije za raziskave in inovacije
SNS	Skupno podjetje za pametna omrežja in storitve
Svetovno zdravje EDCTP3	Skupno podjetje za svetovno zdravje (naslednik partnerstva evropskih držav in držav v razvoju na področju kliničnega preskušanja 3)

AVTORSKE PRAVICE

© Evropska unija, 2024

Politika Evropskega računskega sodišča (Sodišča) glede ponovne uporabe je določena v njegovem sklepu o politiki odprtih podatkov in ponovni uporabi dokumentov [ECA Decision No 6-2019](#).

Če ni drugače navedeno (npr. v posameznih obvestilih o avtorskih pravicah), so vsebine Sodišča, ki so v lasti EU, pod licenco [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Praviloma je zato ponovna uporaba dovoljena, če se ustrezno navede vir in označijo morebitne spremembe. Kdor ponovno uporabi vsebine Sodišča, ne sme potvoriti prvotnega pomena ali sporočila. Sodišče ni odgovorno za morebitne posledice ponovne uporabe.

Če so na gradivu prikazane določljive fizične osebe, npr. na fotografijah uslužbencev Sodišča, ali če gradivo vsebuje dela tretjih oseb, je treba pridobiti dodatne pravice.

Kadar je pridobljeno tako dovoljenje, se z njim razveljavi in nadomesti zgoraj omenjeno splošno dovoljenje, zato morajo biti v njem jasno navedene morebitne omejitve glede uporabe.

Za uporabo in prikazovanje vsebin, katerih lastnica ni EU, je morda treba pridobiti dovoljenje neposredno od imetnikov avtorskih pravic.

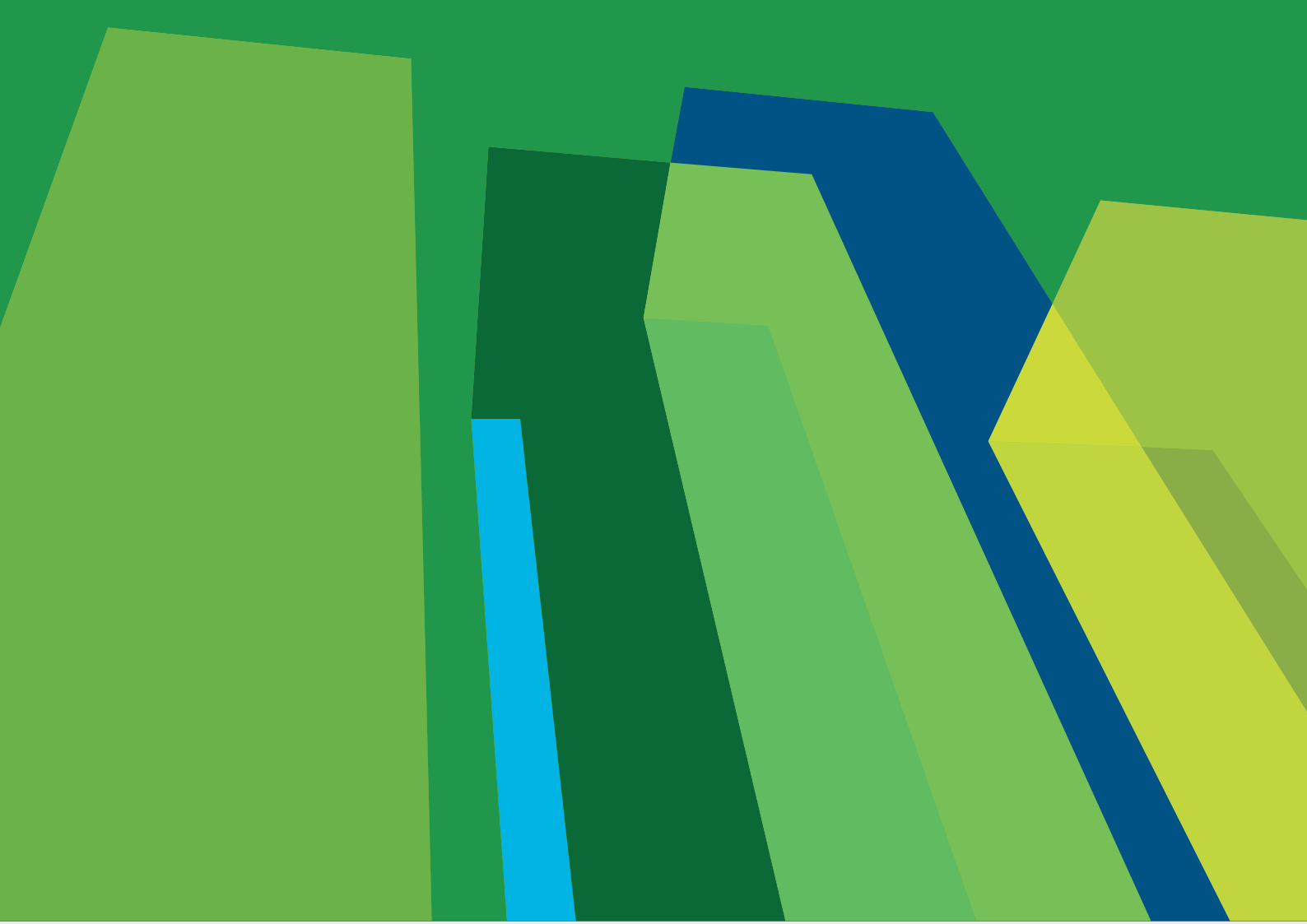
Programska oprema ali dokumenti, za katere veljajo pravice industrijske lastnine, kot so patenti, blagovne znamke, registrirani modeli, logotipi in imena, niso vključeni v politiko Sodišča glede ponovne uporabe.

Na spletiščih institucij Evropske unije znotraj domene europa.eu so povezave do spletišč tretjih oseb. Ker Sodišče na ta spletišča ne more vplivati, vas poziva, da preberete njihove dokumente o politiki glede varstva osebnih podatkov in avtorskih pravic.

Uporaba logotipa Sodišča

Logotip Sodišča se ne sme uporabljati brez predhodnega soglasja Sodišča.

PDF	ISBN 978-92-849-1781-5	ISSN 2812-0175	doi:10.2865/419428	QJ-AQ-24-001-SL-N

EVROPSKO
RAČUNSKO
SODIŠČE

Urad za publikacije
Evropske unije